

Justerat tisdagen den 19 mars 2013 beträffande § 55, i övrigt tisdagen den 2 april 2013.

Inger Linge

Conny Andersson

Sven-Erik Köhlin

§ 35

Inledning och justering m.m.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Ordföranden konstaterade att 101 ledamöter var närvarande och 48 ledamöter var frånvarande.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 2 april 2013.

§ 36

***Bordlagd* interpellation 2012:20 av Johan Sjölander (S) om fördelningen av psykosociala resurser inom primärvården**

LS 1210-1376

Anf. 1-8

Inleddes kl. 10.06 och avslutades kl. 10.25.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för psykiatrifrågor. Fullmäktige medgav den 23 oktober 2012 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 4 december 2012 och den 19 februari 2013.

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Birgitta Rydberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Johan Sjölander, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Catrin Mattsson samt Marie Åkesdotter.

§ 37

***Bordlagda* interpellationer 2012:23 av Erika Ullberg (S) om villkoren för personal inom biljettkontrollen och 2012:24 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om de uppsagda biljettkontrollanterna**

LS 1211-1618, 1619

Anf. 9-24

Inleddes kl. 10.25 och avslutades kl. 11.01.

Interpellationerna är ställda till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 4 december 2012 att interpellationerna fick ställas. Interpellationerna bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 19 februari 2013.

Svar på interpellationerna, se bilagorna 2 och 3.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsrådet Erika Ullberg, Gunilla Roxby Cromvall, landstingsråden Christer G Wennerholm och Yvonne Blombäck, Lennart Rohdin, Robert Johansson, Michael Stjernström samt Anna Kettner.

§ 38

Bordlagd interpellation 2012:25 av Håkan Jörnehed (V) om hörapparater

LS 1211-1620

Anf. 25-32

Inleddes kl. 11.01 och avslutades kl. 11.22.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 4 december 2012 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 19 februari 2013.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Stig Nyman hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Håkan Jörnehed och Stig Nyman, Helena Bargholtz, Hans Lindqvist samt Jessica Ericsson.

§ 39

Bordlagd interpellation 2012:26 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om framtiden för Spårväg Syd

LS 1211-1621

Anf. 33-47

Inleddes kl. 11.22 och avslutades kl. 12.03.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 4 december 2012 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 19 februari 2013.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Gunilla Roxby Cromvall, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Jessica Ericsson, landstingsrådet Yvonne Blombäck, Anna Sehlin, Karl Henriksson, Lennart Kalderén, landstingsrådet Gustav Andersson, Stella Fare samt landstingsrådet Erika Ullberg.

§ 40

Interpellation 2013:1 av Nanna Wikholm (S) om skärgårdstrafiken

LS 1302-0231

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 41

Interpellation 2013:2 av Helene Öberg (MP) om stärkt patientmakt i psykiatrin

LS 1302-0232

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 42

Interpellation 2013:3 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om busstrafiken i Norrort
LS 1302-0233

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 43

Interpellation 2013:4 av Erika Ullberg (S) om busstrafiken i Norrort
LS 1302-0234

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 44

Interpellation 2013:5 av Sverre Launy (V) om psykiatrisk vård för missbrukare
LS 1302-0235

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 45

Interpellation 2013:6 av Lars Dahlberg (S) om tillgången till rehabilitering inom Stockholms läns landsting
LS 1302-0236

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 46

Interpellation 2013:7 av Håkan Jörnehed (V) om antalet vårdplatser
LS 1302-0237

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 47

Interpellation 2013:8 av Conny Fogelström (S) om Centrum för Allergiforskning
LS 1302-0238

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 48**Interpellation 2013:9 av Birgitta Sevefjord (V) om förlossningsvården**

LS 1302-0239

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 12.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 49**Frågestund**

LS 1303-0414

Anf. 48-95

Inleddes kl. 12.03 och avslutades kl. 13.03.

Fullmäktige beslutade enligt 2:e vice ordförandens förslag att de inkomna frågorna fick ställas.

1. Fråga av Helene Hellmark Knutsson (S) till landstingsrådet Anna Starbrink (FP): Har du säkerställt hur bemanningen inom förlossningsvården ska lösas inför sommaren?
2. Fråga av Helene Öberg (MP) till landstingsrådet Lars Joakim Lundquist (M): Med anledning av dispensen i ambulansavtalet, tror du att patienten får lika bra vård oavsett sjuksköterskans kompetensnivå?
3. Fråga av Håkan Jörnehed (V) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Stockholms barnmorskor kräver nu att ha maximalt en kvinna i aktivt värkarbete per barnmorska - är du beredd att vidta åtgärder för att tillmötesgå deras krav?
4. Fråga av Dag Larsson (S) till landstingsrådet Lars Joakim Lundquist (M): Stämmer det att majoriteten gått med på att sänka kvalitetskraven i ambulanssjukvården för att kunna öka antalet ambulanser i länet?
5. Fråga av Annika Hjelm (MP) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Har du Filippa Reinfeldt i dina svar till barnmorskorna utlovat några förbättringar av den situation de beskriver?
6. Fråga av Gunilla Roxby Cromvall (V) till landstingsrådet Gustav Andersson (C): Anser du att det är förenligt med landstingets miljöpolicy att trafikoperatören Arriva varje morgon tomgångskör sina bussar under flera timmar?
7. Fråga av Erika Ullberg (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Tycker du att det är rimligt att tjänstemännens utredning om trafiklösning Hagastaden bara är tillgänglig för ordförande och dem han önskar ha "politisk beredning" med medan Trafiknämnden som helhet saknar information om innehållet?
8. Fråga av Michel Silvestri (MP) till landstingsrådet Stig Nyman (KD): Kan Du som ansvarigt landstingsråd garantera att en nedtrappning av det direkta landstingsstödet till Centrum för Biovetenskapers verksamhet inte kommer ske snabbare än enligt de uttalade intentionerna, d.v.s. utdraget över ytterligare minst 3-4 års tid?

Frågorna antecknades som besvarade.

Fullmäktige beslutade enligt 2:e vice ordförandens förslag att den återstående frågan på den utdelade förteckningen inte fick ställas.

§ 50 **Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet**

Inleddes kl. 13.04 och avslutades kl. 13.04.

Ordföranden konstaterade att 139 ledamöter var närvarande och 10 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

Ordföranden presenterade landstingsjurist Hanna Nyström som från och med detta möte ska vara presidiet behjälplig med juridiska ställningstaganden.

§ 51 **Kungörelse och annonsering**

Inleddes kl. 13.04 och avslutades kl. 13.04.

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 7 mars 2013 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 12 mars 2013 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 15 mars 2013 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 52 **Omarbetad informationssäkerhetspolicy och riktlinjer för informationssäkerhet inom Stockholms läns landsting (förslag 17)** LS 1112-1733

Inleddes kl. 13.05 och avslutades kl. 13.05.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anta förslag till omarbetad informationssäkerhetspolicy för Stockholms läns landsting

att uppdra åt landstingsstyrelsen att fastställa förslag till omarbetade riktlinjer för informationssäkerhet inom Stockholms läns landsting och vid behov fastställa ändringar och tillägg till dessa

att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta tillämpningsanvisningar för beslut om styrdokument inom informationssäkerhetsområdet hos Stockholms läns landstings nämnder, styrelser och bolag

att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för informationssäkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för informationssäkerhet.

§ 53**Genomförandebeslut ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus (förslag 18)**

LS 1208-1023

Anf. 96-108

Inleddes kl. 13.06 och avslutades kl. 13.25.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Helene Hellmark Knutsson, Ninos Maraha, Birgitta Sevefjord, landstingsråden Charlotte Broberg och Anna Starbrink, Thomas Magnusson samt Michel Silvestri.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna avrapportering av uppdraget om ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus

att genomföra objektet Ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus till en total investeringsutgift på 1 200 000 000 kronor samt tillkommande inventarie- och utrustningsinvesteringar till en total utgift på 300 000 000 kronor i enlighet med de förutsättningar som framgår av landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att uppdra åt Södertälje sjukhus AB att inarbeta en investeringsutgift avseende inventarier och medicinteknisk utrustning om högst 300 000 000 kronor i investeringsplanen för budget 2014 och planåren 2015-2018

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete.

§ 54**Borgen för finansiering och utbyte av miljöbussar i SL-trafiken (förslag 19)**

LS 1212-1703

Inleddes kl. 13.26 och avslutades kl. 13.26.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att genom en eller flera borgensförbindelser teckna erforderlig borgen för AB Storstockholms Lokaltrafik eller dess dotterbolag AB SL Finans, avseende finansiering av 15 stycken biogas- och etanolbussar inom en totalram om 52 500 000 kronor

att ingen borgensavgift ska utgå avseende det nu aktuella borgensåtagandet.

§ 55**Tilläggsavtal till projektavtalet för Nya Karolinska Solna (NKS) (förslag 20)**

LS 1302-0194, 1202-0263

Anf. 109-110

Inleddes kl. 13.26 och avslutades kl. 13.33.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Helene Hellmark Knutsson.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna Tilläggsavtal nr 15 till Projektavtalet "ÄF 23 - del 2, Strålskydd"

att godkänna Tilläggsavtal nr 16 till Projektavtalet

att fastställa 2013 års investeringsbudget för landstingsstyrelsen till 3 603 600 000 kronor

att finansieringen av landstingsstyrelsens utökade investeringsbudget med 152 100 000 kronor för 2013 sker via 2930 Koncernfinansiering

att uppdra till landstingsstyrelsen att i samband med budget 2014 inarbeta tillkommande utgifter för åren 2014-2016.

UTTALANDE

S-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet i landstingsstyrelsen.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

§ 56

Taxor för färdtjänst vid resa med pendeltåg till Arlanda och vidare utom länet till Uppsala (förslag 21)

LS 1212-1704

Anf. 111

Inleddes kl. 13.33 och avslutades kl. 13.34.

I ärendet yttrade sig Gunilla Roxby Cromvall.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att färdtjänstberättigade vid resa i pendeltågssystemet betalar tilläggskostnader på Arlanda, Knivsta, Bålsta och Uppsala på samma sätt som övriga resenärer i SL-trafiken.

V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet i landstingsstyrelsen.

§ 57

Motion 2012:7 av Anders Lönnberg m.fl. (S) om ökade insatser för medicinsk forskning, utveckling och Life-science (förslag 22)

LS 1203-0464

Anf. 112-122

Inleddes kl. 13.34 och avslutades kl. 14.08.

I ärendet yttrade sig Anders Lönnberg, landstingsrådet Stig Nyman, Lars Tunberg, Michel Silvestri, Thomas Magnusson samt Hans Lindqvist.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

MP-ledamöterna deltog inte i fullmäktiges beslut.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDE

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet i forskningsberedningen.

§ 58**Valärenden (förslag 23)**

LS 1010-0833, 1209-1258, 1212-1690, 1758, 1301-0115, 1302-0246, 0262

Inleddes kl. 14.09 och avslutades kl. 14.09.

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Trafiknämnden för tiden 19 mars 2013 - 31 december 2013

Ledamot

FP Lennart Adell Kind (efter Stella Fare)

Förvaltningsrätten i Stockholm för tiden 19 mars 2013 - 31 december 2014

Nämndemän

FP	Bordläggs	(efter Christian Toumie)
C	Bordläggs	(efter Eva Tomaszewski)
S	Göran Dahlstrand	(efter Kadir Kasirga)
S	Henrietta Westin	(efter Kicki Nordström)
MP	Bordläggs	(efter Dagmawi Elehu)
MP	Bordläggs	(efter Sara Valtersson)

Förvaltningsrätten i Uppsala för tiden 19 mars 2013 - 31 december 2014

Nämndeman

C	Bordläggs	(efter Micael Blum)
MP	Bordläggs	(efter Vivi Lovelock)
V	Bordläggs	

Svea hovrätt för tiden 19 mars 2013 - 31 december 2014

Nämndemän

M	Agneta Fraser	(efter Carin Zander)
M	Jonas Kalms	(efter Amanda Avsan)
M	Yvonne Svengard	(efter Ninni Markow)

MP Bordläggs (efter Hjördis Herlitz)
MP Bordläggs (efter Damon Rasti)
V Bordläggs (efter Mona Trumstedt)

§ 59

Anmälan av nya motioner

LS 1303-0417--0420

Inleddes kl. 14.10 och avslutades kl. 14.13.

Nr 2013:4 av Håkan Jörnehed och Gunilla Roxby Cromvall (V) om Stockholms läns landstings ansvar för de nationella minoriteterna

Nr 2013:5 av Vivianne Gunnarsson m.fl. (MP) om förbättrad infrastruktur för kollektivtrafiken i skärgården

Nr 2013:6 av Robert Johansson och Gizela Sladic (S) om att ge alla barn i grund- och gymnasieskolan rätt till minst två scenkonstupplevelser per termin

Nr 2013:7 av Conny Fogelström och Johnny Nadéus (S) om att Stockholms läns landsting behöver ta fram ett idrottspolitiskt program

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 60

Nominering av ledamöter till Almi företagspartner Stockholm Sörmland AB (förslag 24)

LS 1302-0278

Inleddes kl. 14.13 och avslutades kl. 14.13.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens arbetsutskotts förslag

ALMI Företagspartner Stockholm Sörmland AB från nästkommande bolagsstämma intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2014

Lena Cronvall Morén	Ledamot
Staffan Holmberg	Ledamot
Christina Widerberg Söderholm	Ledamot

§ 61

Anmälan av nya interpellationer

LS 1303-0389--0393

Inleddes kl. 14.13 och avslutades kl. 14.13.

Nr 2013:10 av Helene Öberg (MP) om patientsäker vård på förlossningsklinikerna

Nr 2013:11 av Håkan Jörnehed (V) om ApoEx

Nr 2013:12 av Yvonne Blombäck (MP) om arbetsmiljösituationen vid Rissnedepån m.fl.

Nr 2013:13 av Yvonne Blombäck (MP) om tillgängligheten vid Slussen

Nr 2013:14 av Yvonne Blombäck (MP) om behoven av stora investeringar i kollektivtrafiken
Interpellationerna ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 14.14.

Vid protokollet

Anne Lindblom

Karin Mikaelsson

Anföranden vid Stockholms läns landstings möte den 19 mars 2013

§ 36 Bordlagd interpellation 2012:20 av Johan Sjölander (S) om fördelningen av psykosociala resurser inom primärvården

Anförande nr 1

Johan Sjölander (S): Fru ordförande, fullmäktige! Tack, Birgitta Rydberg, för svaret!

Psykisk ohälsa är ju, som vi alla här i salen känner till väl, en av våra stora folksjukdomar och också en av de stora sjukskrivningsorsakerna, den största i vissa befolkningsgrupper till och med. Det är naturligtvis också något som är stort för vården att hantera. Det handlar om den specialiserade psykiatrin men också om ett stort ansvar för våra husläkarmottagningar i primärvården.

Man säger att upp till vart tredje besök på en vårdcentral eller husläkarmottagning motiveras av någon typ av psykisk ohälsa. När man tittar i majoritetens budget ser man att de räknar med ökade kostnader för den här typen av psykosociala insatser med upp till 50 miljoner kronor under det här året. Det är både i vårdomfattning och kostnadsmässigt en växande del att möta den psykiska ohälsan, att hjälpa människor att få hjälp när de mår dåligt.

Den utvecklingen väcker många frågor. Alla de som mår psykiskt dåligt är naturligtvis inte i behov av den specialiserade psykiatrins resurser. Det är en väldig skillnad på att ha en bipolaritet, att ha en psykosjukdom eller vara schizofren och att ha ångest i själen helt enkelt.

Samtidigt är det inte helt lättdiagnostiserat. Det innebär ett stort ansvar för oss, när vi organiserar vården och stödet till människor som mår psykiskt dåligt på olika sätt, när det gäller att få hjälp att komma in på rätt nivå, att flödena fungerar, att människor hamnar rätt i vården och får vård efter sina behov och de problem som de har.

Mot bakgrund av detta tycker jag att den revisionsrapport som kom för ett tag sedan och som heter *Husläkarmottagningarnas uppdrag som första linjens psykiatri* pekar på några ytterst allvarliga problem.

Det är två saker som revisionsrapporten pekar på som föranledde min interpellation. Det första är att den pekar på att samverkan mellan den specialiserade psykiatrin och husläkarmottagningarna fortfarande fungerar alldeles för dåligt. Det finns olika bilder av uppdragen, och flödena fungerar inte som de ska. Det tror jag är något som vi alla som har träffat folk som försöker komma i kontakt med vården kan vittna om. Det är lätt att hamna mellan stolarna och bollas mellan olika ställen.

Det andra problem som revisorerna pekar på är fördelningen av resurser inom husläkarmottagningarna. De säger att trots att de satsningar som vi har gjort tillsammans härifrån – och som vi är överens om – på att stärka stödet för psykosocialt mottagande i primärvården vittnar landstingsrevisorerna om att problemen i utsatta områden med stora behov fortfarande är större. Där upplever man till och med att det har blivit en försämring i vissa fall, att det har blivit svårare att jobba med den här typen av frågor än tidigare.

Därför har jag ställt dessa frågor, och jag har fått ett svar. Jag skulle vilja fokusera på delen som gäller resursfördelningen. Det framstår av ditt svar, Birgitta, som om du nästan inte delar den analys som görs av revisorerna, som pekar på de erfarenheter som finns därute av att vi har problem. Det skulle jag gärna vilja att du utvecklar lite grann.

Anförande nr 2

Landstingsrådet Rydberg (FP): Till skillnad från för några år sedan är det nu obligatoriskt för alla husläkarmottagningar att erbjuda psykosociala insatser: kurator, psykolog. Det är inte så att man måste ha egen personal anställd, men man är skyldig att ha avtal med olika mottagningar som bedriver sådan verksamhet om man inte har det på hemmaplan, vilket en del små mottagningar inte har, eller om man vill kunna skraddarsy för vissa patienter.

Vi har haft en oerhört kraftig ökning av antalet psykosociala besök. Det är i stort sett en fördubbling sedan 2008, när vårdvalet startade, och det är inte färdigt med det utan det fortsätter att öka. Det pekar på att fler har behov av att träffa kurator och psykolog och att fler får möjlighet till det. Det ska vi naturligtvis fortsätta att finansiera. Det finns inga tak när det gäller ersättningen, och vi har också höjt ersättningen för kurators- och psykologbesök.

När det gäller revisorernas rapport har vår förvaltning, som har tillgång till data på vårdcentralsnivå, gått igenom och granskat om det som revisorerna säger stämmer. De kan konstatera att det inte riktigt gör det. Det är inte en generell bild att det i områden med stor socioekonomisk tyngd är sämre tillgång till kurator och psykolog och bättre tillgång där man har en mer välbeställd befolkning.

Det är stora skillnader mellan olika vårdmottagningar. Det är något som finns både i välbeställda områden och i socioekonomiskt tunga områden. Därför har förvaltningen i sin uppföljning av vårdmottagningarna också haft uppföljningssamtal där man för mottagningar som har lågt antal besök har pekat på att det torde finnas ett behov som sannolikt inte tillgodoses. Men det är inte som revisorerna påstår, Johan, att socioekonomiskt tunga områden har mindre besök generellt. Den bilden är inte korrekt.

Vi kan ändå konstatera att det finns förbättringsområden för de mottagningar som inte erbjuder detta i tillräcklig omfattning. Vi kan också se att det finns förbättringsområden när det gäller samverkan mellan husläkarmottagningarna och specialistpsykiatrin. Även där skiljer det mellan olika kliniker och olika mottagningar hur väl konsultfunktionen fungerar.

Därför har vi i det avtal som är träffat från 2013 med de psykiatriska klinikerna stärkt kraven på konsultmedverkan och att man ska ha avtal om hur man ska samarbeta kring konsultationer och ytterligare remisser för att höja kunskapen i primärvården och kunna göra en bra arbetsfördelning.

Vi kan konstatera att det finns skillnader i befolkningens inställning till att ta emot de här insatserna. Det är väl ett problem att en del med annan kulturell bakgrund inte riktigt förstår att den här hjälpen skulle vara värdefull. Det är något som vi behöver jobba vidare med.

Anförande nr 3

Johan Sjöländer (S): Jag tar vid exakt där Birgitta slutar. Det resonemanget finns ju också med i det skriftliga svar som jag har fått, att mottagningarna i vissa områden där vårdtyngden är större och den sociala problematiken är djupare har lyft fram svårigheten att motivera till insatser, att det finns olika kulturella klyftor som man lyfter fram – det var Birgitta inne på också.

Det är där jag känner att vi inte riktigt når varandra. Det är klart att vi har den här problematiken – det är så det ser ut, och det är därför hälsoklyftorna ser olika ut i olika delar av länet. Vårdbehoven ser olika ut, och förutsättningarna ser olika ut för att jobba långsiktigt och kanske på ett förebyggande och uppsökande sätt med ohälsa i olika delar av vårt län.

I områden som kännetecknas av stor vårdtyngd och som kanske har andra typer av problematik än det finns i mer välbärgade områden behövs det mer resurser för att jobba med ett helhetsperspektiv och för att hitta folk och motivera människor att söka vård på annat sätt.

Då är det ett problem att vi har ett vårdvalssystem i stort som oavsett vad som sägs ganska entydigt innebär att vi har fördelat resurser från områden där behoven är stora till områden där behoven är mindre.

Det resonemang som förs av Birgitta på slutet och även i det skriftliga svaret leder till slutsatsen att om man ska kunna jobba med ett helhetsperspektiv och uppmärksamma psykisk ohälsa även i områden där det inte är helt naturligt och självklart, då behövs det långsiktiga, stabila förutsättningar för hela verksamheten att jobba på det sättet. Då kan vi inte bara jobba på det sättet att vi ökar trycket hela tiden, framför allt i områden där behoven är stora, genom att öka pressen och tvinga fram flera besök för att kolla att verksamheten är finansierad.

Där upplever jag att vi inte riktigt har nått varandra än, och det hade jag kanske inte väntat mig heller, om jag ska vara helt ärlig. Det är uppenbarligen en stor motsättning mellan blocken i salen, hur vi ser på vårdvalet som helhet och hur vi ser på förutsättningarna lokalt att bedriva så bra vård som möjligt i olika områden.

Jag tänkte gå in på den andra delen också. Jag tror att vi måste gå mycket längre. Vi måste skapa goda förutsättningar att bedriva en vård som helhet i de här områdena, för att vi ska kunna få ordentligt tryck bakom de psykosociala insatserna.

Den andra delen handlar om samverkan mellan den specialiserade psykiatrin och husläkarmottagningarna. Det är naturligtvis bra att de här ersättningarna införs. Det är positivt. Det är till och med dåligt att de inte har funnits tidigare, för i ett system som bygger på att du ska få ersättning för allt kommer sådant som du inte får ersättning för att försvinna. Det är alltså bra att de införs.

Det vittnar om att vi inte vet hur det ser ut. Det ser väldigt olika ut och fungerar på olika sätt. Krävs det inte mer än bara de här ersättningarna för att få det att fungera? Finns det inte i samband med framtidens hälso- och sjukvård möjligheter att ta ett mer offensivt helhetsgrepp och ta tag i den här samverkan – den triagering som det egentligen handlar om – och hjälpa människor att få loss vård på rätt nivå? Kan man exempelvis höja ambitionsnivån lite grann ytterligare och inte bara sätta in pengar på att man måste ta ett större, samlat grepp om hur vi får en samverkan mellan den specialiserade psykiatrin och husläkarmottagningarna som verkligen fungerar?

Anförande nr 4

Landstingsrådet Rydberg (FP): Först och främst handlar den interpellation som du har väckt om psykosociala insatser i primärvården, inte om vårdvalets ersättningssystem. Det systemet har vi diskuterat många gånger, och vi kan bara konstatera att det för första gången är mer resurser som går till socioekonomiskt tunga områden. Det kan du gilla eller ogilla, men det är sanningen, och det har även Karolinska Institutet bekräftat.

När det gäller möjligheter till psykosociala besök, det vill säga besök till kurator och psykolog i primärvården, är beskedet att det inte finns någon som helst penningbrist. Det finns inga tak för den ersättningen, utan den utbetalas fortfarande i takt med att besöken ökar. Ökningen har legat på 17–18 procent om året. Ökningen fortsätter och kommer också att få fortsätta att göra det, om behoven ser sådana ut hos de patienter som söker en mottagning. Mer resurser kommer per automatik genom att vi inte har ett tak.

När det gäller attityder hos delar av befolkningen är det ett lite större samhällsproblem att en del människor inte har kunskap tillräckligt eller har en förlegad bild av vad en psykolog eller kurator kan göra för att hjälpa dem med deras problematik. Det är en del av den diskussion som vi behöver ha i hela samhället om attityder till psykisk ohälsa, att våga söka hjälp när det finns hjälp att få.

Du tar upp framtidens hälso- och sjukvård. I det beslut som vi har tagit i juni förra året här i fullmäktige finns det med att vi på de nya specialistcentra – som vi har som arbetsnamn men som vi inte vet vad de ska heta i framtiden – ska ha mer av olika närsjukvårdsinsatser samlade i gemensamma lokaler. Det kan vara ute på de lokala närsjukhusen eller andra centrumbildningar, där husläkarmottagning, barnläkarmottagning, barnpsykiatri och öppen psykiatrisk mottagning finns under samma tak. Det underlättar att hitta samverkan. Men samtidigt ska vi nog inte tro att alla 200 vårdcentraler kommer att kunna sitta inne i ett hus där man har alla de andra, utan det kommer även att vara andra bostadsorter för en del mottagningar, och då måste man hitta samverkan i andra former.

I ersättningsmodellen för vuxenpsykiatrin ingår också en särskild ersättning för samverkansmöten. Det är vid sidan av att det är ett obligatoriskt krav att ge konsultstöd och ha samverkan med sina berörda husläkarmottagningar kring hur man ska kunna stödja dem med den kompetens som primärvården efterfrågar. Primärvården har ganska stor kompetens. För ungefär en tredjedel som söker primärvården gäller det psykisk ohälsa, och man är duktig på en hel del av de psykiska tillstånden. Men ibland behöver man hjälp från specialistpsykiatrin, och då ska man få det.

Anförande nr 5

J o h a n S j ö l a n d e r (S): Jag tror att jag och Birgitta Rydberg är helt ense om målsättningarna. Vi vill åt samma håll. Man ska kunna få hjälp med psykisk ohälsa när man behöver det, vare sig det gäller primärvårdens resurser eller vidarelotsning till den specialiserade psykiatrin för att få mer kvalificerad hjälp.

Men revisorerna pekar på två tydliga problem med den utveckling som har skett de senaste åren. De pekar på att samordningen med den specialiserade psykiatrin och hjälpen att hamna rätt i vårdkedjorna är svag, och de pekar på ojämlikt fördelade resurser, där folk ute i vården själva upplever att de har fått svårare att jobba med den här typen av problem trots de satsningar som vi har gjort tillsammans.

Jag tror att vi skiljer oss åt i hur vi ska nå målet. Jag tror inte att den lösning som bygger på mer fragmentering, bara konkurrens, uppsplittring och ökade skillnader mellan vårdtunga och mer väletablerade områden är lösningen, utan jag tror att det handlar om samverkan och helhetssyn och att vi måste våga fördela resurser efter behov.

Men jag tackar så mycket för svaret på min interpellation, Birgitta, och tackar för diskussionen.

Anförande nr 6

L a n d s t i n g s r å d e t R y d b e r g (FP): Vi kan väl bara konstatera att du tror mer på revisorernas granskningsrapport och att jag tror mer på den granskning som vår egen förvaltning har gjort utifrån hur vården har begärt ersättning för besök, där förvaltningen kan konstatera att revisorerna inte har en korrekt beskrivning. Det finns skillnader mellan mottagningar, men det är inte skillnader som har att göra med var en mottagning är belägen socioekonomiskt, utan det finns till exempel skillnader i södra länet, där man har väldigt många fler mottagningsbesök för kurator och psykolog, och på norra sidan, där man har för litet.

Det måste rättas till. Men det är inte den bild som revisorerna pekar på.

När det gäller samverkan har vi skärpt kraven. Jag tror att det kommer att leda till förbättringar. Det återstår att se om vi kommer i mål i år eller om vi behöver ytterligare något år innan vi är vid det slutliga målet att allt fungerar väl.

Anförande nr 7

Catrin Mattsson (C): Fru ordförande! Jag vill tacka Johan Sjölander från Socialdemokraterna för att han lyfter en mycket viktig fråga om psykosociala resurser inom primärvården. Jag vill också tacka Birgitta Rydberg från Folkpartiet för hennes svar, som mycket tydligt redogör för alla insatser som genomförs och planeras.

Johan Sjölander frågar huruvida det går att vara nöjd med hur husläkarmottagningarna hanterar sitt uppdrag som första linjens psykiatri. Ibland går tankarna till en tidigare socialdemokratisk ledare som gärna sade att han var stolt men inte nöjd. Jag tycker att vi kan vara stolta över de förändringar och förbättringar som har genomförts, stolta över ett världval som har stärkt patienternas makt att själva välja vilken vårdmottagning som de här förtroende för och stolta över att vi nu har en första linjens psykiatri som ett uppdrag på alla husläkarmottagningar i Stockholms län.

Det är ett stort framsteg mot hur det var tidigare. Men då kommer vi till frågan: Är vi nöjda? Nej, precis som Birgitta Rydberg har sagt vill vi mer. Vi vill fortsätta förbättra. Det är något av drivkraften i politiken.

Bland de insatser som jag särskilt skulle vilja lyfta fram finns de kompetenshöjande åtgärder som finns redovisade men också vikten av tydliga gränsdragningar och samverkan mellan olika vårdnivåer inom psykiatrin och förbättrade ekonomiska incitament.

Jag tror att vi alla här är överens om att vi vill ha en jämlik första linjens psykiatri, en psykiatri som möter befolkningens olika behov. Vi kan alla någon gång i livet hamna i kris eller uppleva att något händer som gör att man behöver hjälp, och då är det viktigt att en första kontakt finns nära och tillgänglig. Det är också viktigt att denna kompetens kan se vilka som sedan behöver slussas vidare till den specialiserade psykiatrin.

Vi kan se att vårdvalet har inneburit en positiv utveckling av första linjens psykiatri, men det finns saker som vi vill göra under de kommande åren. Här hoppas jag att det ska gå att hitta en bra samsyn, för jag tror faktiskt att vi delar samma ambition om att alla invånare ska få tillgång till en psykiatri som finns nära och kan erbjuda snabb hjälp och slussa personerna till rätt vårdnivå.

Anförande nr 8

Marie Åkesdotter (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag reagerar lite på Birgitta Rydbergs svar. Jag tycker inte att det möter upp revisorernas påpekande i rapporten om att det finns stora variationer i den psykiatriska vården.

Birgitta Rydberg! Du mäter i antalet besök. Men blir patienterna friskare?

(Ordföranden: Birgitta Rydberg har ingen talartid kvar, och det måste du vara medveten om när du har ordet.)

Det var kanske dumt att jag gick upp nu – jag hade inte tänkt gå upp. Men nästa gång skulle jag i alla fall vilja ha ett annat mått – inte bara besök, för det säger inte så mycket. Vi kan inte fortsätta att bara räkna antalet besök.

§ 37 Bordlagda interpellationer 2012:23 av Erika Ullberg (S) om villkoren för personal inom biljettkontrollen och 2012:24 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om de uppsagda biljettkontrollanterna

Anförande nr 9

Landstingsrådet Ullberg (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! För 22 månader sedan var biljettkontrollanterna här i Landstingshuset och vittnade om fusk, överrapportering och oegentligheter. Vid senaste fullmäktigemötet var de här igen, arbetslösa och desillusionerade. I dag är de ersatta av hundratals upprörda barnmorskor. Men tro inget annat: Det sätt som ni behandlade biljettkontrollanterna på, de som var larmande whistle-blowers, kommer att bli ihågkommet.

Det går en blå tråd av att inte vilja ta ansvar i landstinget, en blå tråd av att gömma sig bakom entreprenörerna, en blå tråd av att strunta i personalens villkor.

Moderaterna kallar sig ibland det nya arbetarpartiet. Jag skulle vilja hävda att det beteendet hos landstingsmoderaterna om något visar hur falskt klingande det är. Moderaterna ville inte att personalövertagande skulle ske.

Christer G Wennerholm skriver i sitt svar att det "ställs ibland krav på att den nya leverantören ska erbjuda anställning för personal hos den befintliga leverantören". Då är min fråga: Varför ville du inte att biljettkontrollanterna skulle omfattas av den rätten? Vilken annan grupp ska vi vara mer rädd om än den som larmar om oegentligheter, som har civilt mod, som gör ett bra jobb, som har resenärernas respekt och som vill stoppa slöseriet med skattemedel och resenärernas biljettintäkter? Jag tycker att de borde ha fått blommor – inte sparken.

Det var alltså 22 månader sedan som biljettkontrollanter kom hit och berättade om sin situation och om de oegentligheter som bedrevs inom verksamheten. Det var misstankar om att företaget uppmanade sin anställda att rapportera fler kontroller än dem som faktiskt utfördes. Jag tog upp det på ett sammanträde i maj 2011, men då kom det något mummel från majoriteten om att det verkade vara någon dispyt, någon intern fråga mellan de anställda och företaget.

Svenska Dagbladet skrev sedan om saken, och i slutet på sommaren vaknade äntligen majoriteten till liv. Någon pr-ansvarig kanske insåg att detta ändå var en fråga att ta på allvar. Då gjorde man en revision som visade att på bara de 24 dagar som man kontrollerade hade 5 000 för många biljettkontroller rapporterats, en bevisad överdebitering.

Vi gjorde ingen skriftlig begäran om rättelse till Securitas utan en muntlig icke-förpliktande begäran. Ansvarig tjänsteman på SL förklarade sig sedan i medierna vara nöjd med Securitas åtgärder. Men vi var definitivt inte nöjda. Efter krav från Socialdemokraterna genomfördes också en så kallade second opinion.

Jag återkommer i mitt nästa anförande, för detta är en lång, sorglig soppa som har pågått i 22 månader. Och som sagt: Tro inte, bara för att ni inte ser dem och träffar dem dagligen, att någon har glömt hur ni har betett er!

Anförande nr 10

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tar vid där Erika slutade.

Erika! Jag skulle inte bara vilja ge biljettkontrollanterna blommor, utan jag skulle vilja ge dem diplom. De är våra hjältar. De har visat att de värnar om våra skattekrönor och våra verksamheter. De var måna om SL:s inkomster och larmade om det gigantiska fusk som pågick. De hade arbetat i 20–30 år. Det var hundra personer som lämnade SL för att gå över till Securitas. I dag arbetar tolv av dem vidare.

Du, Christer G Wennerholm, lovade i massmedierna i december att alla skulle få jobb. Men det fick de inte. De har gått ut i arbetslöshet. Dessa personer, många av dem äldre, i 50–60-årsåldern, blir nu arbetslösa och har dessutom inte fått någon a-kassa, men det är ju en annan historia.

Du säger att alla skulle erbjudas jobb. Jag ska ge ett exempel. Det gäller ett jobb som erbjöds en av dem som hade jobbat otroligt länge. I mars för ett år sedan fick han erbjudande om att börja jobba deltid som parkeringsvakt i Stockholms stad – deltid från heltid. Dessutom visste han att parkeringsbolaget i Stockholms stad var under upphandling, så han skulle alltså lämna en anställning från heltid till deltid och skulle lämna en uppsägningstid på kanske nio månader för en uppsägningstid på en månad.

Han tackade nej till det erbjudandet. Det tror jag att vem som helst av oss här inne skulle göra. Du kallar det att alla har erbjudits jobb.

Jag tycker att den här frågan är skamlig, och jag skäms över att vara landstingspolitiker när vi behandlar vår personal på det här sättet.

Jag menar, Christer G Wennerholm, att du här har statuerat ett exempel gentemot vår personal. I dag blir jag och säkert många andra landstingspolitiker uppringda och kontaktade genom falska e-postadresser av personal i våra verksamheter som berättar om stora oegentligheter som förekommer i våra verksamheter. Efter det här exemplet med Securitas är de livrädda att bli sparkade ut i arbetslöshet, utan försörjning, om man är ärlig och talar om vad som faktiskt händer.

Vilka jobbar nu vidare på ISS? Det är 75 procent unga människor där Arbetsförmedlingen ger bidrag till lönen för att de har varit arbetslösa länge. Frågan är också om vi här i landstinget spar våra skattepengar genom att ge avtal till dem som betalar lägst. Då tar de igen på gungorna vad de förlorar på karusellen. Det är alltså andra skatteverksamheter som går in och ger bidrag till detta. Det var väl inte den utveckling som vi ville ha?

Nu är min talartid slut, så jag anmäler mig igen.

Anförande nr 11

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är en intressant debatt som vi för här i dag. Jag kan konstatera att det nog finns väldigt många dubbla bottnar i den.

Man kan, fru ordförande, fundera kring om de två interpellanterna egentligen har ett annat syfte än att interpellera i sakfrågan. Är det så att man gärna skulle se att vi skulle rulla tillbaka SL 90 och se till att verksamheten togs över i egen regi? Eller handlar det verkligen om huruvida vi tillämpar exakt samma regelverk och övergångsregler för exakt samma personalgrupper? Det är nämligen precis det som har skett i detta fall. Det vet ni, eftersom ni båda två sitter i trafiknämnden och Erika dessutom i SL-styrelsen. Vi har inte behandlat den här personalgruppen på något annat sätt än motsvarande grupper med samma serviceyrken som jobbar för entreprenörer. Då kan man undra vad som är bevekelsegrunden. Är den en annan än den ni använder er av i debatten?

Securitas fick inte fullfölja och ha kvar uppdraget. Så ser verkligheten ut. Det är en konsekvens av den upphandling som har genomförts. Man har också genomlyst deras verksamhet. Det gjordes av den verkställande ledningen på SL med stöd från annat håll. Utifrån upphandlingen fick Securitas inte förnyat förtroende.

Det besked som vi fick var att personalen skulle erbjudas jobb på Securitas. Jag tror att många inser att det erbjudandet är ganska ovanligt i sammanhanget. Jämförelsevis kan jag fråga de två interpellanterna: Vad kände ni för när vi gemensamt reformerade SL:s egen organisation? Hur många hundra där har lämnat sina jobb för att vi skulle ha en effektivare och bättre organisation? Blev de erbjudna andra jobb? Den frågan kan man ställa sig.

Min fråga till er är: Är ni verkligen ärliga i er avsikt eller skulle ni vilja rulla tillbaka verksamheten eller flörtar ni med den här gruppen? Jag vet ju vad deras önskan var. Det var att SL skulle ta över verksamheten – det var inte att någon annan entreprenör skulle göra det.

Är det detta ni är ute efter och önskar, säg det då i debatten! Då vet vi att vi har en stor ideologisk skillnad. Men kom inte och säg att vi behandlar den här personalgruppen annorlunda i förhållande till motsvarande grupper inom serviceyrken, för ni vet att det inte är sant. Det beskedet har ni fått av SL:s jurister när ärendet var aktuellt. Men ni vill inte höra på det örat.

Anförande nr 12

Landstingsrådet **B l o m b ä c k** (MP): Fru ordförande! Den här frågan är en viktig fråga. Jag tänkte uppehålla mig lite kring verksamhetsövergång vid outsource verksamheter, för det är precis det vi har fått svar på – att det vid tjänsteupphandlingar inte är givet att det är verksamhetsövergång.

Jag skulle verkligen vilja fråga Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna: Hur ser ni på vikten av trogna medarbetare i verksamheter som bekostas av skattemedel? Hur ser ni på vikten av att verka för en kultur som skapar medarbetare som vill göra ett bra jobb, som vill ge service och som vågar säga ifrån när oegentligheter sker?

Vi hedrar varje år människor och medarbetare som har tjänstgjort länge i landstinget. Flera av de biljettkontrollanter som fick gå för några månader sedan hade jobbat mer än 20 år i tidigare SL Kundtjänst.

Jag kan svara på Christer Wennerholms fråga: Ja, vi hade en annan uppfattning från Miljöpartiet. Vi ville att just den här verksamheten och hela SL Kundtjänst skulle vara kvar i SL:s och landstingets regi.

När det gäller biljettkontrollerna har vi från Miljöpartiets sida sagt många gånger att det inte är en verksamhet som är bra för någon annan att utöva. Syftet med biljettkontrollerna ska ju vara att det är så få som fuskar att man inte tjänar något på det. Vilket företag ska kunna tjäna pengar på det annat än landstinget? Det är ju vi som tjänar på att folk inte fuskar, att folk betalar och att vi utövar kontroller så att folk inte fuskar.

I dag är många av de här människorna – och flera av dem som var whistle-blowers och vågade säga ifrån – arbetslösa. Vilka signaler sänder det? Det blir ett genomgångsyrke där det inte är så viktigt. Man tar ett jobb och vet att det inte är något jobb som man kan ha kvar särskilt länge. Eller tycker vi att det är viktigt med biljettkontroller och andra servicefunktioner i kollektivtrafiken? Det är ju de tjänsterna som vi pratar om. Ska vi värna trogna, kompetenta medarbetare?

Från Miljöpartiets sida är det senare helt självklart. Vi kommer att fortsätta verka för att vi ska ha bättre service till resenärerna. Då måste vi ha människor som har jobbat länge, kan verksamheten, har kompetensen och faktiskt vill göra ett bra jobb.

Anförande nr 13

Landstingsrådet **U l l b e r g** (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Då har vi alltså kommit fram till att vi har en bevisad överdebitering sedan en revision har genomförts. Vi har begärt och fått en second opinion från en advokatbyrå.

Då väljer ordföranden att sanktionera att SL polisanmäler det inträffade, trots att den advokatbyrå som har kommit med second opinion direkt avråder från en polisanmälan. Man menar att den kan riktas mot enskilda kontrollanter och kan försvåra vittnesmål som kan stödja ett hävande av avtalet. Det är klart att alla tror att om man har en entreprenör som medvetet fuskar, då häver man avtalet. Men det var aldrig på dagordningen.

En polisanmälan kan framstå som handlingskraftig, men tyvärr är den ganska tom. Den blir också väldigt märklig när avtalet tillåts löpa vidare. Som väntat lades också polisutredningen ned efter ganska kort tid, och avtalet med Securitas fick löpa på.

Man bestämde att man inte skulle utnyttja optionen att förlänga avtalet när avtalstiden hade löpt ut utan skulle starta en ny upphandling. Det är då det verkliga sveket mot biljettkontrollanterna kommer, när man fattar ett medvetet politiskt beslut att dessa whistleblowers inte ska ges möjlighet att genom personalövertagande erbjudas anställning hos den nya entreprenören.

Saken är inte så självklar, Christer. Det var faktiskt en folkpartist i trafiknämnden som avvek från din hållning, som hade ryggrad att säga "Nej, det här tror jag inte på" och som röstade med oss i att självklart skriva in att personalövertagande ska ske.

Du har träffat de här biljettkontrollanterna och lovat dem att ingen skulle bli arbetslös. Men ändå blev det så. Att tro att de helst av allt skulle vilja jobba vidare hos Securitas med andra arbetsuppgifter eller att Securitas på allvar ville ha dem kvar efter det inträffade, det är mer än lovligt naivt. De trodde att du lovade dem arbete som biljettkontrollanter. Det var det du svek.

Anförande nr 14

Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag spinner lite vidare på det som Yvonne Blombäck från Miljöpartiet säger. Det handlar om kvaliteten hos personal som har jobbat länge. Det handlar om vad som är det viktiga för oss i landstinget, att varje skattekrona går till våra verksamheter och till det vi ska utföra för våra resenärer vad gäller trafiken.

Christer G! Du röstade bort personalövergång. Vi ska prata om det vi ska prata om. Vi ska prata om vad som hände med Securitas personal, som larmade om fusket och svinnet, som Erika så förtjänstfullt har berättat om.

Vi ställde krav på verksamhetsövergång. Precis som Erika säger röstade vi också om det. Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet röstade för att det inte skulle vara personalövergång. Däremot var den vice ordföranden från Folkpartiet strong och hade civillikage och röstade för att det skulle vara personalövergång. Så gick det till.

Vad skrev man in i avtalet? Jag menar att man ville bli av med de ärliga, fantastiska kontrollanterna. Man skrev in att kontrollanterna måste kunna prata engelska. Är det vårt stora problem i Stockholms läns landsting att vi har en mängd engelsktalande fuskåkare?

Nej, de som var anställda och hade jobbat så länge och kunde sitt jobb, de kunde en mångfald språk och hade kunnat prata med våra resenärer som kanske var lite vilsna i tillvaron och med vad skulle betala.

Jag menar att det är en direkt signal som ni från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna sänder till personalen: Berätta inte om oegentligheter, för då blir ni av med jobbet! Eller också: Personal, bry er inte om att göra bra verksamhet – det enda som är viktigt är att vi tecknar billiga avtal!

Anförande nr 15

Lennart Rohdin (-): Fru ordförande! Jag noterar att trafiklandstingsrådet inte svarar på den första frågan i interpellationen. Som trafiklandstingsrådet mycket väl vet hör jag definitivt inte till dem som önskar någon återgång till hur det var tidigare. Tvärtom tror jag i högsta grad på detta att kunna lägga ut olika funktioner på det sätt som har gjorts.

I den här situationen kan vi konstatera att efter det som hade varit – de larm som hade slagits av medarbetare på Securitas – avslöjades det betydande oegentligheter som Securitas var tvungna att rätta till. Det är bakgrunden till att avtalet med Securitas inte förlängdes.

Trafiklandstingsrådet har givetvis helt rätt när han säger att det inte finns några krav på personalövergång i sådana situationer. Det finns inga sådana krav. Men det är naturligtvis också så att ingenting hindrar att man tillämpar personalövergång.

I det här sammanhanget – när detta att man inte förlängde avtalet orsakades av de missförhållande som hade uppdragats av personal – tycker jag att det i högsta grad fanns en moralisk skyldighet att titta på hur man säkerställde framtiden för de medarbetare som hade slagit larm om oegentligheter.

Eftersom trafiklandstingsrådet inte svarar på fråga 1 i interpellationen tvingas jag tyvärr konstatera att det säger rätt mycket om motiven till att man gjorde som man gjorde.

Anförande nr 16

Robert Johansson (S): Fru ordförande! Erika och Gunilla har redan sagt många bra saker. Jag skulle vilja utveckla några av dem.

Biljettkontrollanterna blev erbjudna andra arbeten på Securitas. Men vad blev de erbjudna? Det första de blev erbjudna var deltid som säkerhetsvakter på Arlanda. Det var under anbudstiden, när Securitas fortfarande hoppades på att företaget skulle få det nya kontraktet. Det andra de blev erbjudna var jobb som parkeringsvakter, där Securitas redan hade blivit av med kontraktet. Då skulle de dessutom, om de gick över, först bli uppsagda på grund av arbetsbrist, och under den tiden skulle de få lägre lön, kortare semester och kortare uppsägningstid.

I stället börjar Christer G Wennerholm prata om SL 90. Fru ordförande! Jag kan inte se det som annat än en borgerlig röridå. De här tjejerna och killarna har sedan SL 90 haft fem arbetsgivare. Varje gång har de fått följa med – men inte den här gången. Det är trist att trafiklandstingsrådet då försöker lägga ut röridåer i stället för att svara på interpellationen.

Anförande nr 17

Michael Stjernström (KD): Fru ordförande! Det är en mycket förvirrad debatt som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet för. Man sitter nästan och nyper sig själv i armen.

Är de här personerna anställda av landstinget? Är de anställda av trafiknämnden? Så är det ju inte! Det är ett privat företag, Securitas, som har dem anställda. Ni försöker ge sken av att vi har ett arbetsgivaransvar för här människorna, men så är det ju inte.

Jag jobbar själv i näringslivet. Ett seriöst företag i näringslivet har regler för att man ska kunna säga ifrån om man är kritisk och negativ till något i företaget, har sådana funktioner i företaget att ledningen lyssnar. Hade ledningen på i det här fallet Securitas lyssnat på de anställda – det var under lång tid som de sade att det förekom oegentligheter och konstigheter ... Ett seriöst företag lyssnar självfallet på anställda och säger: Oj, det är inte bra! Om ledningen inser att om det kommer fram till SL och trafiknämnden att företaget fuskar, då förlorar företaget kontraktet.

Det är den naturliga reaktionen hos ett företag, att ta till vara medarbetarnas synpunkter och ta vara på kritiken. Men det har Securitas inte gjort. Om man inte har en sådan inställning i företaget – inte lyssnar på sina medarbetare och inte har sådana funktioner – då måste företaget inse att man kanske har svårt att få ett avtal med landstinget, om man är ett fuskande företag.

Vi har inget arbetsgivaransvar, utan företaget självt borde ha lyssnat på sina medarbetare och tagit till sig vad de hade sagt och ordnat upp det hela internt. Då hade man kanske klarat kontraktet.

Men lägg inte på oss i trafiknämnden eller landstinget att vi har arbetsgivaransvar för de här människorna – det går inte! Det är det som interpellationen bygger på, men det är helt felaktigt.

Anförande nr 18

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Michael Stjernström! Det är precis det som är cloun. Det har pratats mycket från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och även mig om just detta med personalövergång – eller ansvar. Nej, det är klart att det är någon annans ansvar – ni har ju bara ansvar för att göra upphandlingarna!

Ni har också ansvar för att följa upp att vi får det vi beställer. Det har vi bråkat om oerhört mycket. Jag vet inte hur många skrivelser och frågor jag har ställt om detta. Ni har ju inte koll. Och just när det gällde biljettkontrollerna hade vi ingen kontroll alls av att vi fick det vi beställde. Det visade sig också att vi inte fick det vi beställde.

Det var många inom gruppen biljettkontrollanter som jag hade kontakt med som frågade: Kommer det här att betyda att Securitas inte får delta i upphandlingen? Men så var det inte. De kunde delta på vilka villkor som helst. Ni från majoriteten var inte tydliga och sade: Securitas är inte aktuellt, just därför att de inte sköter sina åtaganden på ett bra sätt och inte verkar lyssna på eller respektera sin personal.

Det är klart att ni har ansvar!

Anförande nr 19

A n n a K e t t n e r (S): Som ni kanske vet har jag försökt undvika att lägga mig i trafikdebatterna. Jag känner att det ligger i farans riktning att jag förvandlas till en av farbröderna i Mupparna, som sitter på balkongen och talar om hur det var på deras tid, alternativt lilla Stina i Saltkråkan, hemma på min gata i staden. Men nu måste jag faktiskt lägga mig i.

Christer brukar vara bra på att berätta om allt som beror på mig. Det är rätt fascinerande att han inte har gjort något själv på sex sju år så där. Men jag minns hur det var att ta över trafiken från det förra moderata trafiklandstingsrådet.

När det briserade efter fyra månader under den gamla SL-ledningen, om ni kommer ihåg det, visade det sig att vi hade minst 70 separata upphandlingsavtal utspridda på alla möjliga ställen, och den second opinion-advokat som vi tog in kunde inte hitta SL:s kopior av alla avtal.

(O r d f ö r a n d e n : Handlar detta om biljettkontrollanterna?)

Ja, vi kommer till det.

Min poäng är att det är viktigt att ta ansvar för den modell som man väljer och att det är besynnerligt att det är vi socialdemokrater, som enligt Christer inte vill, som sköter detta någorlunda hyfsat medan det är ni borgerliga, som brukar prata om hur bra det är med upphandlingar, som bara försöker slippa ta ansvar för upphandlingsmodellen.

Jag förstår inte, Michael Stjernström, hur du över huvud taget kan få det till att någon här har talat om arbetsgivaransvar. Men vi kräver av er att ni ska ha någon form av beställarkompetens. Du sitter med ansvar på dina axlar för att du har röstat emot att lägga in personalövergång i det avtal som ni slöt. Det är ett tungt ansvar för dig, Christer och några till att de här människorna nu är arbetslösa därför att de slog larm.

Jag har ansvar för att jag under mina fyra år inte blev helt färdig med processen att restaurera upphandlingssystemet i SL. Det besynnerliga är nämligen att den som har tagit stort ansvar de senaste tio åren för att få någon ordning på de upphandlingar som Christer påstår att vi inte alls vill ha är en socialdemokrat, medan ni nu går rakt ut i träsket igen.

Ni borde tänka på de människor som har förlorat sina jobb därför att ni inte vill ta ansvar!

Anförande nr 20

Gunilla Roxby Cromvall (V): Fullmäktige! Agendan för oss i Vänsterpartiet handlar om anställningstrygghet, om personal som är avlönad genom våra skattekonor, om våra viktiga verksamheter. Nu har du fått svar på frågan, Christer G. Nu saknar jag ditt svar på mina tre frågor, för det har jag inte fått.

Folkpartiet har talat i den här frågan. Kristdemokraterna har talat. Nu vet vi vad de står för, hur det ska se ut i näringslivet, att det inte handlar om etik och moraliskt ansvar. Vem är det då som har ansvar för våra verksamheter? Från Centerpartiet har vi inte hört någon röst alls.

Jag vill ha svar från dig, Christer: Hur ser du på att de här personerna har blivit uppsagda och nu är arbetslösa? Hur ser du på att det blir mer tidsbegränsade anställningar, deltidstjänster och delade turer bland den personal som är upphandlad? Hur ser du på principen att personalövergång frångås även vid framtida upphandlingar?

De svaren är du skyldig. Du har haft majoriteten i sju år.

Anförande nr 21

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är ingen tvekan om vad Vänsterpartiet tycker i de här frågorna. Ni har aldrig velat att det ens skulle ske. Det är klart att du gärna vill hitta förevändningar för att stödja tanken att landstinget ska ta över verksamheten och driva den i egen regi. Det var ju ytterst vad det handlade om. Var du står tvivlar jag inte ett ögonblick på, Gunilla.

Men jag kan återkomma och fråga hur det är med dem som blev av med jobbet därför att vi gjorde omorganisationen av SL:s överbyggnad. Där fattade ni tillsammans med oss beslut i den frågan, men jag har inte sett en enda krokodiltår på era kinder. Ni tyckte att det var en nödvändig omställning.

Det är rätt egendomligt. Precis som Michael Stjernström beskrev det tidigare har det regelverk som gäller tillämpats i många andra sammanhang, till exempel under den tid när Anna Kettner, som nyss var så värtalig i talarstolen, hade ansvar. Då tillämpade man regeln att det skulle vara övergång av personal eller inte beroende på vilken typ av upphandling det var. Men det glömmes ni, eftersom det är så viktigt i just den här frågan att göra en markering.

Det är också intressant att man i den här lokalen, fru ordförande, kan ägna sig åt att vara folkdomstol, polis och åklagare. Det tycker jag är jätteintressant. Men jag tycker att politiker ska passa sig oerhört noga för att vara det.

Yvonne Blombäck sade att vi borde ha sagt att det inte var aktuellt med Securitas i upphandlingen. Men en sådan upphandling hade nog omedelbart blivit ogiltigförklarad. Och den som har ansvar kan inte heller säga upp ett avtal på ett sätt som innebär att man får betala miljonbelopp i skadestånd till någon som inte medvetet har begått en brottslig handling – för det var ju detta det handlade om till slut.

Sedan tycker jag, precis som Michael sade tidigare, att Securitas var klantar. De vinner inte upphandlingar igen. Det såg ni också resultatet av. På den punkten är väl beskedet rätt klara.

Stå inte i talarstolen och påstå att man kan neka någon att vara med i en upphandling eller att vi har tillämpat andra principer! Det är inte sant. Att ni önskade att vi skulle votera i frågan om vi skulle tillämpa en annan princip än man hade gjort innan vid tjänsteövergång är något ni har er fulla rätt att yrka på, men vi fullföljde en princip, och det tänker jag fortsätta att göra.

Anförande nr 22

Landstingsrådet Ullberg (S): Tack för det! Då fick vi i alla fall ett klart svar, att med Moderaterna i styret för landstinget kommer vi aldrig att få ett personalövertagande när vi upphandlar verksamhet. Det tror jag är ett besked som många väljare vill höra. Det är helt irrelevant att jämföra omorganisation av SL med situationen för biljettkontrollanterna. Det är lite ovärdigt, tycker jag, att ha den typen av diskussion.

Det här skulle man ha tagit tag i internt. Ärligt talat, Michael, är det ditt svar till sjuksköterskorna också, till barnmorskorna eller till andra som larmar om oegentligheter i upphandlad verksamhet eller inom det ansvar som vi har i landstinget? Vilka signaler har vi nu sänt ut till alla entreprenörer? Fuska gärna! Inget händer. Vilken signal har vi sänt ut till alla som jobbar inom SL-trafiken? Larma inte om oegentligheter! Då får ni sparken. Vilken signal sänder vi ut till våra resenärer och skattebetalare? Dina pengar kan gå rakt ned i fickorna på privata entreprenörer, och ingenting händer. Jag tycker att det här är helt oacceptabelt, och jag skäms faktiskt för hur ni har betett er i den här frågan.

Anförande nr 23

Landstingsrådet Wennersholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tycker att det är fantastiskt att man kan stå i talarstolen och påstå att det har bedrivits brottslig verksamhet. Hade det varit på det sättet hade ju avtalet hävts direkt, och de hade inte fått ett öre. Men hade man hävt avtalet på den grund som ni påtalar hade det kostat oss miljonbelopp i skadestånd. Så ser verkligheten ut, fru ordförande.

Sedan är det faktiskt så att det finns de som tydligen är väldigt intresserade av att springa bara en parts ärenden. Det är klart att det är en samarbetspart som vissa politiska partier har, medan andra kanske får lov att se helheten och försöka att följa lagar och regler, när vi nu har bestämt oss för att ägna oss åt upphandlingar.

Ordningsfråga**Anförande nr 24**

Anna Kettner (S): Jag vill bara säga att först påstår Christer saker som ingen av oss har sagt. Vi kan titta i protokollet sedan. Sedan står du här och anklagar oss för att uppmana till lagbrott. Det är inte okej.

(Ordföranden: Vad är ordningsfrågan i sammanhanget?)

Ordningsfrågan är att debattnivån väl ändå måste handla om att inte påstå att det handlar om lagbrott.

§ 38 Bordlagd interpellation 2012:25 av Håkan Jörnehed (V) om hörapparater**Anförande nr 25**

Landstingsrådet Jörnehed (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Nu får ni höra på, för nu handlar det om hörapparater. Jag har skrivit en interpellation om det, och jag tackar landstingsrådet Stig Nyman för svaret.

Anledningen till att jag skrev denna interpellation var att vi fick höra oroväckande signaler om hörapparatsbrukare. De hade fått höra att deras landstingsapparater var värdelösa. Om de ville ha god kvalitet var de tvungna att köpa apparater ur det privata företagets eget sortiment. Vi fick rapporter om detta från Hörselskadades distrikt i Stockholm, från både PRO och SPF, men det rapporterades även om det här fenomenet i nyheterna på SVT och det skrevs om det i Råd & Rön. Dessutom fick vi helt privat höra talas om äldre damer som blivit illa bemötta när de ville ha hörapparater ur landstingets sortiment. Det verkar vara framför allt äldre damer som har blivit utsatta för, som vi uppfattar det, aggressiv marknadsföring för att de ska välja företagets dyrare apparater.

De upplever i alla fall att de har blivit pålurade dyra hörselhjälpmedel. Jag är övertygad om att det säkert är fler än jag av fullmäktiges ledamöter som har blivit kontaktade av brukare av hörselhjälpmedel som är arga, ledsna och väldigt förtvivlade.

Som svar på interpellationen får vi en beskrivning av hur det bör fungera när det gäller hörselhjälpmedel enligt regelboken, inte hur det fungerar i verkligheten. Stig Nyman redovisar även en brukarundersökning om hjälpmedel. Det är väldigt otydligt i ditt svar, Stig, om det handlar om hörselhjälpmedel eller om det handlar om hjälpmedel i största allmänhet. I den här undersökningen visar man att brukarna har blivit nöjdare kan jag säga, men om det fortfarande gäller just hörselhjälpmedel eller hjälpmedel i största allmänhet kan jag inte utläsa ur ditt svar så det är väl bra om du förtydligar det.

Jag vill säga att Vänsterpartiet har varit för Vårdval hörselrehabilitering. Med tanke på hur dåligt det fungerade innan har vi utgått från att situationen skulle bli bättre. Vi blev tagna på sängen av den kritik som jag har redogjort för, att det nu fungerar så dåligt. Då undrar jag till dig, Stig: Hur kunde det bli så här, och vad tänker du som ansvarigt landstingsråd göra?

Anförande nr 26

Landstingsrådet N y m a n (KD): Ordförande, ledamöter! I den här brukarundersökningen dominerar hörselhjälpmedel alldeles klart. En del människor har tagit kontakt också med mig. Då har jag alltid ställt frågan: Är detta hörsägen eller finns det belägg för det som sägs? I väldigt få fall har man kunnat anföra belägg. Det är inte egna upplevelser, utan det är vad man har hört. Ska man kunna ändra på någonting eller ta konsekvensen av en sådan här reform, om jag kallar den för det, bör det finnas belägg. Att ändra på saker och ting på grund av hörsägen duger inte. Därför är det oerhört angeläget att fortsätta med de undersökningar som görs i förhållande till brukare. Här har också Hjälpmedelsinstitutet varit involverat, och där har också en särskild del om hörapparater funnits med.

Efter det första året med vårdval inom primär hörselrehabilitering har det förekommit, det har jag också pratat direkt med en del av entreprenörerna om, en marknadsföring som inte borde ha tillämpats för att vi ska känna trygghet i fortsättningen. En del totala missgrepp och felaktigheter som man har begått har man också rättat till därför att man är angelägen om att få fortsätta verksamheten inom ramen för kvalitetskraven när det gäller hörselhjälpmedel.

Det är också svårt att nå ut till många användare via Vårdguiden eller på annat sätt. Därför är naturligtvis kontakterna med Hörselskadades länsförbund väldigt viktiga. Vi kommer när det har gått något längre tid än bara ett år att göra en mer grundläggande uppföljning av den här reformen, hur den har slagit, hur den har fungerat och om det finns inslag av, som du säger, aggressiv marknadsföring eller en som inte borde vara tillämpbar.

Nu är det så att hörselskador som kan hjälpas i den här primära hörselrehabiliteringen ofta drabbar äldre. Därför är det särskilt angeläget att de som har fått den här auktorisationen och som bedriver verksamheten är lyhörda för vad de som söker rehabiliteringen vill och önskar. Jag har svårt att tro att det skulle vara så att de allra flesta av dem som behöver de här insatserna skulle vara så lättlurade att de plötsligt gör åtaganden på flera tusen kronor jämfört med det alternativ som finns ur det så kallade landstingssortimentet.

Jag kommer som sagt att följa den här frågan väldigt noga och är angelägen om att det ska fungera till fyllest för dem som behöver rehabilitering.

Anförande nr 27

H e l e n a B a r g h o l t z (FP): Herr ordförande! Jag tillhör kategorin äldre damer med hörapparat som jag har förstätt att Håkan värnar om i sin interpellation. Det är väldigt trevligt. Jag kan bara vittna om det bemötande som jag själv har upplevt när det gällde hörapparaten. Det är naturligtvis väldigt beroende av vem man träffar när apparaten förskrivs.

Jag träffade en audionom som mycket tydligt talade om för mig hur jag borde ha det. Jag gillade inte det utan vände mig till en annan och fick ett mycket bra bemötande där också. Jag tror inte att det är så förfärligt farligt som man kanske antar när man läser Håkans interpellation.

Jag har inte varit utsatt för någon brukarundersökning – jag tycker att det vore väldigt intressant om jag kunde bli det – och inte heller någon marknadsföringsinsats. Jag tycker faktiskt att det är lite konstigt att inget av de företag som Håkan nämner har hört av sig till mig. Jag finns ändå registrerad som innehavare av hörapparat. Men jag tror som sagt att jag kommer att klara det här i fortsättningen.

Anförande nr 28

Hans Lindqvist (C): Herr ordförande, ledamöter! Jag var också på det möte som Håkan huvudsakligen hänvisar till. Det handlade alltså om ett dialogmöte som vi hade med hörselorganisationerna den 21 januari. Det var ett riktigt bra möte, där vi satt en god stund och fick höra direkt från dem som brukar den valfrihet som vi har föreslagit hur de ser på detta med hörapparater. Några saker som jag också reagerade på då var att väntetiderna var för långa, fyra månader för en del. De måste naturligtvis kortas, och de har också kortats vad jag har förstätt sedan vi var på det mötet.

20 000 kronor för en hörapparat är naturligtvis obegripligt. Det är ofattbart att man ska betala det när det finns apparater som är lika bra för kanske 5 000 kronor. Det priset måste naturligtvis sänkas. Priserna ska vara acceptabla. Det har också skett. Det är en annan marknadsföring nu än det kanske var för en tid sedan.

Men det är inte det fria valet det är fel på, utan det är genomförandet och uppföljningen som kanske inte riktigt har fungerat bra. Så är det ju med många reformer, när man inför någonting nytt som man tycker är bra. Det har funnits aktörer som inte har följt avtalet. Vi har, som det sades, sagt upp tre fyra vårdcentraler som inte har följt avtalsvillkoren. Det har också förbättrats sedan införandet av reformen.

Sedan är det också så att de allra flesta, i varje fall som jag uppfattar det, tycker att vårdval är bättre än upphandling. Vårdval ger större frihet för brukaren. Det sades också tydligt av hörselorganisationerna på det här mötet.

Förskrivning av hjälpmedel borde kunna förenklas. Det tycker de flesta av oss. Bättre utbildning av förskrivarna behövs. Det togs exempel på att man skulle kunna få skriva direkt. Dövblindteamet sade att man inte skulle behöva gå över särskilda sjukvårdsenheter. Det finns andra regioner som skriver ut direkt. Men nu har vi en förskrivningsutbildning som har genomförs vid fem tillfällen under det senaste året.

Alla hörselmottagningar är godkända av landstinget. De ska kunna utvärdera hörselbehoven. Då har man alltså rätt att låna eller köpa en hörapparat. Man kan följa utvecklingen av tekniken på både Vårdguiden och Hjälpmedelsguiden. Det finns bra möjligheter som man naturligtvis utnyttjar.

Den enkätundersökning, som jag tror att Stig hänvisade till, som gjorts alldeles nyligen visar trots allt att 84 procent uppenbarligen tycker att de har fått begriplig information, som de säger, och begriplig delaktighet i valet av hjälpmedel.

Vi ska följa det här noga, och vi ska naturligtvis se till att lyssna till hörselorganisationernas kunnande och engagemang, för det är väldigt stort. Vi ska också göra en mer grundläggande uppföljning, som Stig Nyman sade före mig.

Anförande nr 29

Landstingsrådet Jörn Hed (V): Ordförande! Jag skulle vilja börja med det Stig säger om att han inte tror att de som får hörselhjälpmedel är så lättlurade. Men min ingång är ju varför man över huvud taget ska hålla på och luras när det gäller hjälpmedel.

Stig säger också: Är det hörsägen eller finns det belägg? Bland de flitigaste användarna av Fritt val av hjälpmedel finns de, precis som Stig säger, som behöver hörselhjälpmedel. Samtidigt är det ju inom denna grupp som de flesta protesterna har inkommit till patientnämnden. Där har du väl belägg för att jag ändå har grund för det jag lyfter fram i interpellationen. Protesterna handlar framför allt om att brukarna känner sig lurade att handla hjälpmedel till höga priser när de kan få samma kvalitet inom landstingets upphandlade sortiment.

Jag har personligen träffat äldre damer – självklart har jag inte träffat alla äldre damer – som när de vill ha service på sina hörapparater får höra att de får skylla sig själva eftersom de har landstingets apparater. De borde alltså veta att landstinget har ett restlager med hörapparater som de vill bli av med och att kvaliteten på landstingets hörapparater är därefter. Det har varit reportage på tv om det här. Självklart kan man inte alltid lita på tv, men där har man visat att patienter uppmanats att betala tiotusentals kronor för att få bättre hörapparater och att utprovorna delar ut papper från kreditinstitut om hur de ska kunna finansiera det här. Vårdgivarna erbjuder hellre hörapparater ur det egna upphandlade sortimentet. Man påpekar också att yrkeskategorin audionom blivit mer en försäljare som kränger dyra hörapparater. Det upplever dessa äldre damer och självklart några andra.

Jag kan säga att det inte bara är jag som har fått det här till mig. Även Hörselskadades riksförbund har samlat dokumentation från sina medlemmar. Det är väl viktigt att ta till sig vad de tycker. Vi har även fått detta från till exempel Svenska Audionomföreningen, Svensk Teknisk Audiologisk Förening och Svensk Medicinsk Audiologiska Förening, och kritiken är minst enhällig. Jag tycker nog inte att det är hörsägen, Stig. Det här har vi belägg för, och du måste som ansvarig göra något åt det.

Anförande nr 30

Jessica Ericsson (FP): Jag blir så oerhört glad när jag lyssnar på dig, Håkan Det går liksom inte att ta miste på att du har ett otroligt härligt engagemang. Jag är glad för det. Du lyfter fram en jättebra interpellation den här gången också.

Vi var ju på det här dialogmötet tillsammans. Det var otroligt spännande, och vi fick lära oss massor. Tyvärr kom inte frågan upp på mötet om just att personer upplevde att de blev påprackade dyrare hörapparater än vad de egentligen behövde och vad de egentligen ville ha. Det hade jag nästan hoppats på, för det är en jätteviktig fråga. Så ska det naturligtvis inte vara under några omständigheter.

Mer än 420 000 personer har hörapparat i dag, och ännu fler kommer det att bli. Det är i och för sig för hela Sverige. Hörsel verkar ju ha lite av ett bäst-före-datum. Med en åldrande befolkning är det väl klart att det kommer att bli fler. Det här måste vi få att funka.

Jag tror att det är jätteviktigt att informationen om att det handlar om lika bra hjälpmedel oavsett om man väljer att köpa eller väljer att hyra kommer ut. Jag tror dessutom att vi och hörselorganisationerna måste hjälpas åt. En del är på banan och informera själva. Vårdguiden har bra information. PRO informerar på vissa ställen. HRF har jag också för mig har viss information på sin hemsida om vad man ska känna till.

Är det så att man ändå upplever att man får fel information och att någon försöker pracka på en en dyr hörapparat i onödan ska man naturligtvis anmäla det direkt och genast. Med det sagt är jag helt övertygad om att det stora flertalet av de människor som behöver hörapparat är precis som alla vi andra som inte behöver det, fullt kapabla att själva avgöra vad som är bäst för dem själva, fullt kapabla att avgöra om de vill köpa eller hyra en apparat, under förutsättning att de har korrekt information.

Det understöds väl också av att Fritt val ökar år från år, liksom att det finns en del undersökningar som visar att många är positiva till Fritt val.

Jag blir lite ledsen när man framställer situationen som att den har blivit sämre. Det kan jag inte riktigt se. Det finns klart fler utprovare och förskrivare i dag än det gjorde för bara några få år sedan. Fler väljer Fritt val. Det tror jag är bra. Det ger större möjligheter att välja vad som är bra för oss själva, inte minst utifrån att vi på det här dialogmötet också fick reda på att det finns placeboeffekter också i samband med utprovning av hörapparater. Många upplever att de får en bättre hörapparat om de själva får välja en dyrare variant.

Jag tror att det skulle vara bra om vi här visade på en nyanserad bild lite oftare. Jo, det finns absolut saker som måste förbättras, men mycket har också blivit alldeles förträffligt mycket bättre.

Anförande nr 31

Landstingsrådet N y m a n (KD): Jag vill inte förneka att det finns brister, för det finns det. Det finns det i varje reform och i varje situation efter en sådan här reform. Tillgängligheten har ökat väsentligt, från 5 ställen till ca 30 i vårt län. Det har naturligtvis också medfört att väntetiderna nu är mycket korta.

Jag har inte nåtts av informationen att någon har blivit nekad service på de landstingsfinansierade eller de utlånade hörapparaterna. Det har ingen berättat för mig, så jag har inget belägg för det, om jag säger så. Jag har heller inte nåtts av något brev eller någon uppvaktning från Hörselskadades Riksförbund. Däremot hade jag en tidig kontakt under 2012 med motsvarande distrikt.

Patientnämndens rapport om att det här skulle vara en dominerande del av kritiken mot just den här reformen, att man påtvingas apparater som man inte skulle behöva, har jag inte tagit del av ännu. Reglerna är naturligtvis fullständigt solklara. De kontakter jag själv har tagit med en del av entreprenörerna visar att de är angelägna om att leva upp till de villkor som gäller därför att de vet att om man inte följer dem – det finns många exempel på det – drar vi tillbaka auktorisationen och de blir av med avtalet. Det här är oerhört viktigt att följa.

Sedan går det naturligtvis att beskriva de här problemen på väldigt många olika sätt. Jag tillstår att det är ett problem, och jag är säker på att det kommer att finnas problem framöver. Men vi ska som finansiärer av det här vara oerhört noggranna med att det fungerar, om inte hundra procent till fyllest ska det upp många procent, närmare hundra naturligtvis, som är jättenöjda med allting som serveras under samhällsbetalt tak så att säga.

Det är angeläget att följa den här reformen, liksom alla andra vårdvalsreformer. Men jag har i de direkta kontakter som har tagits med mig från berörda personer som behöver hörselrehabilitering nog uppfattat att den övervägande delen trots allt är positiv. Det är lite ovanligt, men det är faktiskt på det sättet. Jag ser fram emot kommande kontakter med dem som företräder gruppen personer med hörselskador.

Jag bär själv hörapparat. Det fungerar alldeles utomordentligt. Nu var det så att jag på den mottagning som jag besökte var känd som den som har ett visst politiskt ansvar för detta, därför kan inte mina intryck jämföras med någon annans. Det finns säkert fler här i salen som kan vittna om ett alldeles utomordentligt tillmötesgående, hög servicenivå och goda kontakter, liksom jag vet att det finns personer som tycker att det finns en utvecklingspotential kvar i den här reformen.

Anförande nr 32

Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande! Det här handlar inte om vårdval, utan nu har vi det här och då ska vi göra det så bra som möjligt.

Enligt några källor som jag har fått ta del av säger vårdgivarna själva att de får så dåligt betalt för utprovningen från landstinget att de måste sälja för att gå runt. Denna uppgift finns till exempel i den rapport som har tagits fram av Tillväxtverket om vårdföretagarnas situation inom landstingets valfrihetssystem. På s. 26 – ni har väl alla läst den här rapporten, hoppas jag – citeras en vd för en namngiven hörselmottagning: ”Vi borde få betalt för vad undersökningarna kostar, så är det inte i dag. För att få lönsamhet måste vi förmå kunder att välja mer avancerade hjälpmedel, inte landstingsmodellerna.”

Stig och dina allianskolleger! Jag tror att ni har varit naiva när ni så helt och fullt litade på marknadskrafterna när ni införde det här.

§ 39 Bordlagd interpellation 2012:26 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om framtiden för Spårväg Syd

Anförande nr 33

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, ledamöter, åhörare och ni som hör oss på webben! Jag fick just ett tack från Securitaskontrollanter.

Jag fick inget svar förra gången så nu ser jag fram emot ett svar på mina frågor denna gång, Christer G Wennerholm.

I Debatt Stockholm i fredags skriver kommunstyrelsens ordförande, moderat, att man behöver bygga i södra Stockholm. Där är Huddinge, Flemingsberg, Kungens kurva/Skärholmen, Södertälje och Haninge utpekade som regionala kärnor så de behöver få hjälp med byggnation och framför allt med kollektivtrafik. Till exempel är Kungens kurva Skandinaviens största handelsområde, men det är väldigt undermåligt utbyggt när det gäller den kollektiva trafiken.

Spårväg Syd är ett ytterst angeläget projekt. Den var utpekad i Rufs:en, och det var också överenskommet i Stockholmsöverenskommelsen att den skulle byggas. Även du Christer G gick i slutet av valrörelsen in och sade: Nu bygger vi Spårväg Syd! Det var smart, för det ger headlines i massmedierna, och många medborgare tror att nu är det klart. Men så är det ju inte. Vi tog ett beslut i trafiknämnden, och i det beslut som Alliansen dukade på bordet står det att man kräver en betydande kommunal medfinansiering och att det är en väldigt viktig del. Jag kan nu också läsa i de investeringsplaner som finns att vi än så länge inte har avsatt så mycket pengar till detta. Vi har avsatt 20 miljoner 2013, 20 miljoner 2014 och för 2015 har vi inte avsatt några pengar alls och inte heller de kommande åren. Det här är tjänstemännens budgetunderlag så du kan nu komma med den glädjande informationen till oss att ni i Alliansen avser att faktiskt göra verklighet av den här otroligt viktiga satsningen.

Min interpellation handlar mycket om min oro över att man i det här projektet, som är så otroligt viktigt som jag precis har berättat, säger att det ska vara en ”betydande” kommunal medfinansiering. Du anger i svaret att du inte kan berätta vad en ”betydande” medfinansiering är, för man kan inte röja någonting vid förhandlingar. Men jag undrar ju: Handlar ”betydande” om 2 miljarder, eller vad handlar det om? Vad är det man avkräver de här kommunerna som man till exempel inte avkrävde Stockholms stad när man byggde Spårväg City? Jag hoppas på ditt svar på mina tre frågor, Christer.

Anförande nr 34

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Kommunal medfinansiering är något som har blivit mer och mer aktuellt, oavsett om det är investeringar i kollektivtrafik på spår eller om det är i väginvesteringar. Det finns också anledning att i de resonemang som Gunilla för i interpellationen lyfta in medfinansiering från näringslivet, eftersom en tung investering i bra kollektivtrafik, gärna på spår, ökar exploateringsvärdena avsevärt. Det innebär att den som investerar eller säljer mark, vare sig det är en kommun eller det är privata intressen som både äger marken och exploaterar och utvecklar ett område med bostäder, kommersiell service eller arbetsplatser, kommer att

kunna göra en större vinstintäkt på ett område om vi har kollektivtrafikförsörjning med buss än om vi inte har någon kollektivtrafik alls. Därför tycker jag att det finns anledning att ha med det resonemanget. Det är ju inget nytt.

När du, Gunilla, säger att Stockholms stad inte har medfinansierat någon kollektivtrafik och spårutbyggnad vill jag bara påpeka för dig att i och med den stora Cederschiöldsutredningen som gjordes med landshövding Per Unckel gick Stockholms stad in med miljardbelopp vid utbyggnaden av tvärspärsvägen. Det var det som var förutsättningen för att få till stånd hela den utbyggnaden.

Vi har också i en mängd olika överenskommelser som vi har gjort med Stockholms stad och andra kommuner, som Solna och Sundbyberg när det gäller utbyggnaden av tvärspärsvägen och med Stockholm när det gäller att vi ska flytta depåer, skapa bytespunkter och liknande, exempel på medfinansiering. Och det kommer att vara nödvändigt även i framtiden, oavsett om det handlar om spårutbyggnad i Stockholms stad eller i andra kommuner i länet, eller som i det här fallet Spärsväg Syd.

Min absoluta övertygelse är, och det vet ni alla i den här salen och det vet åhörarna i övrigt också, att vi behöver utbyggnad av en bra kollektivtrafik, där man väljer rätt kollektivtrafikslag på rätt plats, vid rätt tillfälle och till rätt kostnad. I denna utbyggnad kommer spärsvagn att vara en del i framtiden. Jag är fullständigt övertygad om att Spärsväg Syd-projektet kommer att komma till stånd. Det kommer successivt att utvecklas och bli ett större spärsvägsnät än vi i dag talar om i den här talarstolen. Den politiska generationen efter oss kommer att utvidga det här systemet som vi kommer att vara med om att sätta spaden i jorden för att bygga. Men för att detta ska vara möjligt kommer det också att kräva kommunal medfinansiering och även diskussioner med näringslivet.

Jag har fått en intressant uppvaktning, herr ordförande, från bland annat företrädare för Botkyrka som gärna ser att spärsvägen förlängs in dit. Jag återkommer i mitt nästa anförande för att utveckla det vidare.

Anförande nr 35

Jessica Ericsson (FP): Som Huddingebo hade jag självklart uppskattat om du hade skrivit eller åtminstone sagt att självklart, Spärsväg Syd kommer att vara en realitet inom bara några få års tid. Det hade varit jättehärligt. Inte riktigt, men du var i alla fall och nosade på den. Som folktoppartist hade jag uppskattat om du hade lagt till att det självklart kommer att handla om just en spärsväg. För oss handlar det om att skapa förutsättningar för att möta de behov som våra nya och gamla invånare kommer att ha under mycket lång tid framåt, att bygga en kollektivtrafiklösning för morgondagen i stället för att lägga ut en massa pengar på en BRT-lösning som riskerar att ha för låg kapacitet redan den dag den är redo att tas i bruk.

Huddinge är den näst största kommunen i länet. Det är också en av de kommuner som växer som mest. Det är dessutom en av de kommuner som är villiga att ta ett ansvar, att ta rejäl höjd för ett ordentligt byggande med mer än 10 000 nya bostäder. Det skulle inte bara gynna Huddinge utan hela regionen. För att det ska vara möjligt krävs bättre kommunikationer.

Som pragmatiker tycker jag att det är självklart att landstinget och kommunerna ska hjälpas åt och ta ett gemensamt ansvar för utvecklingen, så att inflyttarna får någonstans att bo, så att unga kan flytta hemifrån och så att vi alla på ett miljövänligt sätt kan förflytta oss mellan bostad, jobb och naturligtvis fritidsintressen. Jag tror att de flesta medborgare struntar högakttningsfullt i vem som har hand om deras skattepengapåse så länge verksamheterna funkar, så länge man får ut så mycket som möjligt av pengarna.

Med det sagt är naturligtvis inte finansieringen ointressant, och naturligtvis är det så att det skulle vara rent korkat att gå in på finansiering och diskutera vad som händer utifall det inte går att komma fram till någon överenskommelse redan innan diskussionen har kommit i gång på allvar. Det skulle vara lite grann som att sälja skinnet innan björnen ens är född.

Anförande nr 36

Landstingsrådet **B l o m b ä c k** (MP): Ordförande! Kommunal medfinansiering är ju ett mantra för kollektivtrafiken som bara blir starkare och starkare. Samtidigt ser vi att det planeras motorväg på motorväg som har full finansiering från staten. Det är oerhört intressant. Där går landstinget in och borgar för pengar i framtiden. Jag ska inte gå in på den debatten, men det är ändå rätt upprörande när vi vet att den viktigaste miljöåtgärd vi kan vidta är att få fler att resa kollektivt.

Det är också så att kommunal medfinansiering är enkelt för de kommuner som äger mycket mark. Men det är väldigt många kommuner som inte äger särskilt mycket mark. De hamnar i ett helt annat läge. Det gäller många av våra kranskommuner. De hamnar i ett helt annat läge. Vem ska förhandla med alla privata markägare? Vem ska förhandla i så god tid att planen är färdig så att spåren kan börja byggas den dag planavtalet skrivs? Så ser inte verkligheten ut, mina vänner. Det har jag sagt många gånger och jag säger det återigen.

Det betyder inte att jag säger nej till kommunal medfinansiering, men det betyder att jag tycker att det är problematiskt när varenda partiföreträdare går upp i talarstolen och säger att det är lösningen för att få kollektivtrafik på spår i Stockholmsregionen framöver. Det är en felsatsning.

Från Miljöpartiets sida är det absolut viktigast att få i gång kollektivtrafiken nu. Vi anser att vi borde sätta in en buss hela vägen från Bollmora tvärs över Södertörn ända bort till Älvsjö, Flemingsberg och vidare ned enligt den sträckning som Spårväg Syd är planerad. Det behöver inte vara en äkta BRT, för det är också en dyr åtgärd, det vill säga att bygga planfria korsningar och motorvägar på motorvägar. Det kan mycket väl vara så att vi sätter in en direktbuss som får fria körfält, att vi ser till att det finns bussfiler hela vägen och smarta bytespunkter så att man kan byta till andra kollektivtrafikslag. Sedan kan man fortsätta att utveckla detta till att bli spår.

Vi måste i första hand få fler att resa kollektivt. Då är det fler tvärförbindelser och fler direktbussar som krävs. Vi vet att det finns ett väldigt stort bilåkande just tvärs över Södertörn. Det är många som har sina arbetsplatser och utbildningsplatser just kring Flemingsberg, dit man i dag faktiskt har väldigt stora svårigheter att ta sig med kollektivtrafiken på ett smidigt och snabbt sätt. Det vill Miljöpartiet se en ändring av, och därför vill vi få i gång en buss redan i dag.

Jag tycker att vi behöver problematisera frågan om kommunal medfinansiering. Vad innebär det för hela planprocessen? När behöver man sätta i gång det här arbetet för att det över huvud taget ska vara möjligt för de kommuner som inte äger så mycket mark att kunna skriva bra planavtal med privata markägare och exploatörer?

Anförande nr 37

A n n a S e h l i n (V): Jag ser också väldigt stora problem med den kommunala medfinansieringen. I ett läge där det ser ut som det gör i kollektivtrafiken i Stockholm, att det är trångt och att det krävs väldigt stora utbyggnader, tror jag att talet om att det är kommunal medfinansiering som ska lösa problemen ger fel signaler till kommunerna. Har vi pengar kan vi kanske få en gräddfil. Det ger signaler till medborgare att det är lite hipp som happ med finansieringsplanerna. Det ger också en osäkerhet, därför att man lägger över ansvaret på kommunerna att komma upp med den här kommunala medfinansieringen. Jag tror att det är fel väg att gå. Om man vill diskutera med näringslivet och se över exploateringsvinster är det bättre att säga så. Vi ser nu över exploateringsvinsterna som en eventuell framtida spårväg kan ge, och vi vill ha en del av kakan, i stället för att säga att vi vill ha en betydande kommunal medfinansiering.

När det gäller Spårväg Syd är det redan nu så att det finns en obalans. Det byggs väldigt mycket i söderort, men det satsas inte så mycket på söderort när det gäller utbyggnaden av spårtrafik. Det ger också fel signaler att säga: Den kommunala medfinansieringen ska lösa utbyggnaden av kollektivtrafik i söderort, medan vi i norrort lägger in det i budgetposter.

Som Yvonne var inne på är det väldigt många som åker bil därför att det är svårt med tvärförbindelserna på Södertörn. Det är svårt att till exempel ta sig till Huddinge sjukhus. En spårväglösning skulle underlätta oerhört just för tvärförbindelser. Spårväg Syd är ett projekt som ger goodwill och som är populärt. Alliansen säger också att de är för Spårväg Syd. Vi väntar fortfarande. Vänsterpartiet har drivit Spårväg Syd länge, och det händer liksom ingenting. Det är ingenting som kommer ut av diskussionerna. Det är bråttom. Det behövs en spårväg i de här områdena. Det behövs också utbyggnad mot gröna linjerna så småningom för att bygga ihop dem.

Kommunal medfinansiering bara blockerar de viktiga besluten. Nu måste vi gå vidare, annars blir det ingen spårväg.

Anförande nr 38

Karl Henriksson (KD): Ordförande! Jag noterar att två vänsterpartister har talat i den här frågan, men ingen av dem har hittills nämnt trådbuss. Det gör mig lite överraskad. Det var ju faktiskt Vänsterpartiets förslag när vi hade det här ärendet uppe i trafiknämnden.

Från Kristdemokraternas och hela Alliansens sida är Spårväg Syd en oerhört viktig satsning. Flemingsberg, Kungens kurva/Skärholmen och Älvsjö är tre av de viktigaste tillväxtområdena i södra Stockholm. Att binda samman dem med en spårväg bidrar till att vi skapar ytterligare tillväxt, ytterligare arbetstillfällen och ytterligare bostäder i södra Stockholm. Och det är bra.

Men det här är långt ifrån den enda satsning som behövs i länet, tvingas jag erkänna trots att jag är Huddingebo. Om vi ska ha råd att genomföra alla de satsningar som verkligen behövs runt om i vårt län behöver vi en rad olika finansieringskällor. Vi behöver statlig finansiering. Vi behöver att landstinget gör en stor satsning. Men vi behöver också att alla de kommunala och privata fastighetsägare som kommer att tjäna ganska mycket på spårsatsningarna kommer att vara med. Det här är någonting som vi behöver i Spårväg Syd, men det är också någonting som vi i princip behöver i alla de stora satsningar som vi behöver göra för att Stockholm ska hamna där Stockholm behöver hamna i framtiden. Vi måste ha resurser för att göra de här nödvändiga satsningarna.

Sedan känner jag att jag nog också måste kommentera det Miljöpartiets Yvonne talade om, bussfiler hela vägen. Man skulle alltså ha en bussförbindelse hela vägen från jag tror att det var Bollmora till Älvsjö via Flemingsberg och att man skulle ha speciella busskörfält hela den sträckan. Det är faktiskt fysiskt omöjligt i och med att det på stora delar av sträckan bara finns en fil. Enda förutsättningen för att man skulle ha en bussfil är att man får bort all annan trafik från vägarna, och frågan är om ens Miljöpartiet anser att det är en realistisk lösning.

Vi behöver spårvägen. Innan spårvägen kommer behöver vi snabba och effektiva bussförbindelser, men vi måste också se till att det byggs nya vägar. Vi kan inte säga nej till dem.

Anförande nr 39

Landstingsrådet Wennersholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag pratade mig tidigare varm för projektet Spårväg Syd, och jag tänker fortsätta med att säga att i de diskussioner jag har haft med bland annat företrädare för Botkyrka kommun och näringslivet där finns det ett stort intresse även från deras håll för att spårvägen i framtiden skulle kunna fortsätta in i Botkyrka, till exempel till Riksby, vilket jag också tycker låter som en spännande idé i det här sammanhanget.

I någon form av vidare mening tror jag också på att det vore bra om vi kunde skapa en lång tvärförbindelse tvärs igenom hela Södertörn med olika målpunkter, till exempel i Tyresö eller i Haninge. Jag tror att det på ett väl och bra sätt skulle tjäna möjligheten att slippa åka in till centrum när man åker kollektivt för att sedan åka ut igen. Det är det som är lite av förbannelsen i vår kollektivtrafik, att vi för sent har börjat bygga ut tvärförbindelser.

Det tror jag också kommer att vara en del av den vision som vi kommer att kunna se att framtida generationer jobbar med.

Man kan ju tycka att vi skulle kunna vara överens om att bygga hur mycket som helst av varje kollektivtrafikslag, i vilket läge som helst och till vilket pris som helst, om vi hade pengarna. Jag må älska spårvagnar, tycka mycket bra om tunnelbana och tycka att bussar gör en förtjänstfull insats varje dag för att trafikera våra vägar i länet och våra gator så att över en miljon resor kan göras, problemet är ju att utan pengar kommer inte de här bussrörelserna, avgångarna med tunnelbanan eller den framtida Spårväg Syd att kunna utföras. Därför måste vi hitta finansiering som gör att vi kan göra kraftfulla investeringar i kollektivtrafiken i hela vårt län. Därför är det bra att vi nu har diskussioner med regeringen och även med förhandlingsmännen och den här kommittén. Men det kommer också att vara nödvändigt för oss att kraftsamla på alla olika sätt.

Om man säger att man inte gillar kommunal medfinansiering eller att ta upp den diskussionen måste man ha andra idéer kring hur finansieringen ska se ut. Annars är man svaret skyldig. Det finns redan i dag en mängd olika exempel på kommunal medfinansiering som har skett och som kommer att ske i såväl spårprojekt som andra projekt som gynnar kollektivtrafik, inte minst när det gäller terminaler, depåer och bytespunkter. En viktig del för oss är faktiskt att få fram ändamålsenliga depåer. Alla vill ha kollektivtrafik, men ingen vill ha depåerna. Det måste också lösas. Där kan kommunerna tillsammans med näringslivet också bidra på ett bra sätt.

Anförande nr 40

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, fullmäktige! Jag konstaterar att jag fortfarande inte har fått svar på mina frågor om medfinansiering. Vänsterpartiets ställning är självklar: Staten ska betala minst hälften av våra infrastrukturinvesteringar. Vi har också avsatt pengar i vår budget, både på riksnivå och här i landstinget, för att sätta i gång och bygga Spårväg Syd nu.

Ja, Kristdemokraterna, jag nämnde inte spårvagn på hjul, eller trådbuss som det heter. Det beror på att interpellationen handlar om medfinansiering. Men vi har ju i Vänsterpartiet en lösning på hur vi väldigt snabbt skulle kunna sätta in det här till en bråkdel av kostnaden. Det är spårvagnar på hjul. Att jag säger så beror på att det är ett pedagogiskt problem att prata om trådbuss. Men jag pratar ju om spårvagnar, samma vagnar, men på hjul, som då inte behöver spår och då går det snabbt. Men debatten handlar om medfinansiering.

De här kommunerna säger att de vill bygga 65 000 nya bostäder. Det är fantastiskt med tanke på den otroliga bostadsbrist som finns i vårt län, men de måste få bättre infrastruktur, eftersom den är undermålig. Därom är vi alla överens. Vad svarar du mig i det skriftliga svaret på mina frågor? Du säger att ni bygger ut Spårväg City och att ni bygger ut Tvärbanan Bromma–Sundbyberg–Solna. De är alla byggnationer som sker i norra Stockholm. Här handlar det om att vi måste stärka upp södra Stockholm, och det är bråttom. Precis som Yvonne Blombäck och andra har sagt tvingas väldigt många medborgare här att åka bil. Vi har ingen finansiering av detta otroligt viktiga objekt.

Vi var överens i Stockholmsöverenskommelsen om allt förutom om Förbifarten. Vi diskuterade nackdelarna med medfinansiering otroligt mycket, att vi tar pengar från vård, skola och omsorg, liksom problemet med, som Yvonne Blombäck säger, att en del kommuner inte äger marken. Jag tycker ändå att min fråga ska besvaras. Vad är en betydande medfinansiering? Det skriver Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet i trafiknämndens beslut, och vi har aldrig sett en sådan formulering tidigare, att avkräva kommuner "betydande" medfinansiering. Medfinansieringen löstes redan genom Stockholmsöverenskommelsen. Då sade vi att Spårväg Syd skulle byggas. Jag kan notera att det än så länge bara finns lite utredningspengar avsatta. Det oroar mig. Och, Christer G, du är mig svaret skyldig, för du gick också ut i valrörelsen och sade att nu ska den här spårvägen byggas. Då undrar jag: Kommer den att byggas över huvud taget om de här kommunerna inte har råd att lägga upp kanske 2 miljarder i medfinansiering?

Anförande nr 41

Lennart Kaldorén (M): Herr ordförande, fullmäktige! Jag är en av de kommunstyrelseordförande som har skrivit under debattartikeln på DN Debatt. Jag instämmer naturligtvis i hela innehållet där. Utvecklingen på Södertörn är oerhört angelägen, liksom utvecklingen i hela Stockholms län. Jag tror att man ibland ska försöka tala lite mer om hela Stockholms län än att bara göra sig till tolk för en viss länsdel. Jag tror att det faktiskt är viktigt att kunna vara så vidsynt.

Kommunal medfinansiering, ja, i detta läge där Storstockholm växer med 40 000 invånare per år, när vi stöter på flaskhalsar och ser möjligheter och så vidare måste man vara vidsynt och ha ett öppet sinne för alla möjliga finansieringskällor. Någon vänsterpartist, eller om det var en miljöpartist, sade att vi kräver att staten finansierar minst 50 procent. Enkel matematik säger, mina damer och herrar, att då återstår att finansiera 50 procent. Det är klart att landstinget kan gå in där, men nog måste man kunna titta på kommunal medfinansiering när man ser vilka potentialer som ligger öppna, till exempel i Huddinge med bostäder utmed Glömstadalen och med arbetsplatser i Flemingsberg.

Det svåraste problemet här är inte att tala om kommunal medfinansiering, utan det är det som nyligen har inträffat när ett statligt verk låter juristerna få överhanden och helt plötsligt ska omplanera hela Södertörnsleden, vilket riskerar att förskjuta utvecklingen fem tio år.

Sedan kan jag inte låta bli, herr ordförande, att reflektera över hur den politiska retoriken kan utvecklas ibland, speciellt i Vänsterpartiets språkbruk. Politisk retorik kan så att säga knådas till för att få fram effekter och poänger. Trafiknämnden tog, jag tror att det var i oktober, beslut om att fortsätta utvecklingen av Spårväg Syd. Vänsterpartiets alternativ var då trådbussar. När man i oktober från Vänsterpartiets sida talar om trådbussar frågar man nu i mars vad det blir av spårvägen. Det är politisk retorik som man kan dra på munnen åt.

Anförande nr 42

Landstingsrådet Andersson (C): Herr ordförande! Det har varit en förmiddag med många interpellationer på trafikområdet. Jag vill först förklara varför Centerpartiet hittills varit relativt frånvarande i dessa debatter. Det är helt enkelt så att de två av våra ledamöter i fullmäktigegruppen som normalt sett tar de trafikpolitiska debatterna i dag av olika skäl är frånvarande. Det minskar naturligtvis inte Centerpartiets starka engagemang för en snabb utveckling och utbyggnad av kollektivtrafiken i vårt län. Tvärtom, det engagemanget är lika stort som någonsin.

Spårväg Syd är ju en väldigt viktig satsning. Det är en viktig del för att utveckla Södertörn, som har nämnts här i debatten. Det är också en viktig del i att främja en flerkärnig struktur i regionen, att minska bilresandet och främja en mer hållbar trafikapparat.

Anna Sehlin från Vänsterpartiet bekymrar sig mycket över signalvärdet i begreppet kommunal medfinansiering. Det är också det som samlar de mer kritiska debattörerna i den här interpellationsdebatten. Själv är jag faktiskt inte bekymrad över detta. Jag tycker att vi ska ha gräddfiler för kommuner som visar engagemang för att öka kollektivtrafikresandet och som visar engagemang för att se till att ge förutsättningar för ökat bostadsbyggande.

Vill vi, måste vi ställa oss frågan, ha en aktiv regional kraft för regionens utveckling behövs faktiskt den här typen av ledarskap, även i förhållande till kommunerna. Vänsterpartiet och Miljöpartiet brukar normalt sett företräda uppfattningen att vi ska ha ett starkt regionalt ledarskap i trafikplaneringsfrågor och när det gäller regionens utveckling och är vänner av en regionreform bland annat. Det är även jag för övrigt. Men det här är i full konsekvens med detta. Om inte landstinget använder sina verktyg när det faktiskt är vi som ska vara de som kanske lägger upp den största delen av finansieringen och även ställer krav på motprestationer från kommunerna är ju önskemålen om ett ökat regionalt ledarskap ingenting värda. Det är ju tomma ord som när det kommer till kritan inte betyder någonting.

Tvårtom tycker jag att det är en bra väg som landstinget slår in på, vis av erfarenheten att när vi bygger ut kollektivtrafik ställer vi också större krav på de kommuner som vi drar fram kollektivtrafiken igenom. Det är klok politik. Det leder till att vi kan mobilisera mer resurser för en omställning av vår trafikapparat, och det innebär att vi visar att den demokratiskt regionalt valda nivån är beredd att visa ett ledarskap för utvecklingen i den här regionen.

Anförande nr 43

Landstingsrådet **B l o m b ä c k** (MP): Tack, Gustav Andersson, för det! Jag vill vara tydlig med att vi inte går emot kommunal medfinansiering. Det vi tycker är att alla på något sätt lutar sig mot det så hårt att vi inte behöver göra så mycket mer, utan det löser sig bara vi ställer krav på kommunernas medfinansiering.

Det är också så att det bara gäller spårutbyggnad. Det är många kommuner som planerar bostadsområden och som skickar in önskemål till landstinget eller till SL och säger: Vi tänker bygga så här och så här många bostäder, kan vi räkna med att få mer kollektivtrafik? Då får man svaret: Nej, det kan ni inte räkna med. Hur ska man kunna skriva bra planavtal med exploatörer och ställa krav på att de ska vara med och bekosta busshällplatser – det är ju det som det handlar om i de allra flesta fall – eller att de ska vara med och bekosta körfält, om man vill ha utökade sådana, som också behövs, när man inte ens kan få svaret att det är okej? Det gäller ju bara spår, och de kommer långt efteråt.

Vi har ett problem, och vi har ett jobb att göra för att få regionen att fungera.

Anförande nr 44

S t e l l a F a r e (FP): Herr ordförande! Den långa person som stod i talarstolen före mig måste ha varit Gustav Andersson. Han sade ja till gräddfiler. Jag kan i viss mån hålla med. Jag tycker faktiskt att i den dynamiska Stockholmsregionen måste vi vara pragmatiska, som Jessica sade tidigare. Vi måste hjälpas åt. Jag tror att resten av Sverige förväntar sig att vi hjälps åt också, eftersom det är i den här regionen vi har en sådan kraftig tillväxt.

Spårväg Syd har det talats om så länge jag har varit med i fullmäktige. Länge var det framför allt rättviseskäl som framhölls som den starkaste anledningen till att vi skulle satsa på den nya tvärförbindelsen. Ju längre tiden har gått, desto starkare sakskäl tycker jag har kommit fram. Vi får alltmer bevis för att om vi kan koppla ihop Spårväg Syd med Tvärbanan och det övriga allt starkare spårssystem som vi håller på att bygga ut kommer Spårväg Syd också att kunna bära sina kostnader.

Man är lite av en rörmokare när man håller på med spårtrafik. I den sista etappen av stomnätet visar tjänstemännen på ett förtjänstfullt sätt, tycker jag, att Spårväg Syd kanske är en lösning på den dynamik som nu är väldigt aktuell i hela söderort och på Södertörn, men också ett svar på den trängsel och den onödiga biltrafik som man har upptäckt hela tiden pågår i det som kallas för halvcentrala bandet. Varför är det så mycket biltrafik i ett område där det ändå finns en massa kollektiv trafik? Jo, för att kollektivtrafiken inte svarar mot de relationer som många behöver använda sig av när de arbetar och pendlar från sin bostad.

I *Stomnätsstrategin, etapp 2*, kan man se att om man förlänger Spårväg Syd förbi Älvsjö till Gullmarsplan och om vi sedan får till den lilla kopplingen där Tvärbanan kopplas ihop med Saltsjöbanan från Sickla till Nacka station har vi helt plötsligt skapat ett otroligt kraftfullt pendlingsalternativ i tvärled. Det är liksom Spårväg Syds stora inneboende möjlighet. Jag känner att vi börjar närma oss ett mer holistiskt synsätt på kollektivtrafiken. Det handlar inte om en snutt här och en snutt där som ska tillfredsställa olika kommuners behov av kommunikation, utan det handlar om att koppla ihop ett helt system så att det hänger samman och så att det kan komma många framtida stockholmare till godo.

Anförande nr 45

Landstingsrådet Ullberg (S): Ordförande! Tack, Gunilla, för din interpellation! Det är roligt att den har orsakat så stor diskussion och att det i grunden numera finns en samsyn kring projektets betydelse för Södertörn och för hela regionens utveckling. Spårväg Syd har länge också varit en hjärtefråga för oss socialdemokrater. Jag vet inte om jag egentligen är jävig, för jag bor verkligen väldigt nära ett av hållplatslägena där den framtida Spårväg Syd planeras, men jag kan i alla fall vara ett ögonvittne när det gäller hur tät busstrafik som området i dag kräver. När exempelvis blå buss 172 mellan Norsborg och Skarpnäck kommer till mig i Huddinge är den full. Jag står nästan framme vid chauffören för att ta mig till pendeltåget i Flemingsberg eller i Huddinge. Det finns ett stort behov av förbättrade kommunikationer. Det vet vi.

Jag håller också med om mycket av det som Lennart talade om när det gäller Södertörns utveckling. Det här är det enda spårprojektet, det enda kollektivtrafikprojektet på den södra sidan i nuvarande länsplan. Det är klart att vi har ett särskilt ansvar och att det här också har ett stort symbolvärde. Jag kan beklaga att många av de knäckfrågor som vi i lugn och ro skulle kunna spalta upp inte har getts högre prioritet tidigare, eftersom SL i förstudien kom fram till slutsatsen "att en investering i spårväg inte är motiverat från ett samhällsekonomiskt eller kapacitetsmässigt perspektiv". Det är klart att det är tufft.

Vi bestämde ju i oktober att inte godkänna den här förstudien eftersom vi inte har någon vidare tilltro till den slutsatsen. Vi tror på ett projekt för ökad kapacitet och kollektivtrafik på Södertörn. Jag välkomnar att man i stället har beslutat om en fördjupad utredning – det var ju ungefär det vi hade åstadkommit om vår återremiss hade gått igenom – och ser verkligen fram emot den.

Jag tror att vi måste titta på exempelvis BRT som ett seriöst jämförelsealternativ, inte som majoriteten säga att det ska vara spår till vilket pris som helst mellan Flemingsberg och Kungens kurva, och sedan ska resenärerna eventuellt byta till ett annat trafikslag, en BRT-lösning. Jag tror vi seriöst måste titta på resenärsnyttan och restiderna, för det är det som tjänstemännen har pekat ut som en av akilleshälsorna.

Den svåra frågan om kommunal medfinansiering är inte endimensionell – det visade också beslutet i går om Mälarbanan och fyrspårsutbyggnaden. Om kommunerna ställer krav och säger: Vi kan få mer grönområden och ett tätt bostadsbyggande med den här lösningen, och vi är beredda att vara med och betala för det – låt dem då göra det! Men jag håller med Daniel Dronjak, kommunstyrelsens ordförande i Huddinge, att det inte är bra att i beslutet från landstinget peka ut betydande kommunal medfinansiering utan definition och utan dialog. Låt oss sätta oss ned i lugn och ro, ha en dialog och utforma modeller för det här – då gynnar vi också kollektivtrafikutbyggnaden.

Anförande nr 46

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande! Jag trodde inte jag skulle få komma upp eftersom klockan är tolv, men tack för ordet.

Lennart Kalderén, den här interpellationen lades den 4 december, alltså så fort vi kunde efter beslutet i trafiknämnden. Det är så att vi får svaret så här sent.

Ja, det handlar om Rufs och om Stockholmsöverenskommelsen. Som jag sade i ett tidigare inlägg gjorde vi där klart om medfinansiering och diskuterade det väldigt mycket. Problemet med kommunal medfinansiering är att rika kommuner går före för att de kan hosta upp pengarna och det blir alltså inte alltid de mest angelägna objekten. Dessutom tar man pengar från vård, skola och omsorg.

Jag menar att Spårväg Syd har förhalats. Remisserna var inne i januari och vi får beslutet först i oktober, efter att jag har ställt frågan: Varför får vi aldrig ta beslut om Spårväg Syd?

Investeringsmiljarder saknas, och vi befarar att det är bland annat Spårväg Syd som kommer att få stryka på foten, att man skjuter på den investeringen.

Tack för ordet.

Anförande nr 47

Landstingsrådet *A n d e r s s o n* (C): Det pratas ofta om rika och fattiga kommuner. Det är klart att kommuner har olika stark ekonomi, beroende på hur man sköter sin ekonomi och hur stort befolkningsunderlag man har. Men jag tycker det finns en underton i det här, att det inte skulle finnas ett kommunalt skatteutjämningsystem, vilket vi har. Jag vill hävda att alla kommuner har möjlighet att vara med och diskutera kommunal medfinansiering – det ligger inom ramen för deras möjligheter att utskriva skatter, och vi har ett kommunalt skatteutjämningsystem som medger det.

Däremot är det klart att en väldigt liten kommun kanske inte ensam har det underlag som krävs för att kunna finansiera stora kollektivtrafiksatsningar – men då är ju heller inte befolkningsunderlaget lika stort.

§ 49 Frågestund

Fråga 1

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n: Vi har ett litet tidsmässigt överdrag, men vi ska se till att vi får 60 minuter för att behandla frågorna.

Frågorna finns utdelade i bänkarna. Dessvärre har det delats ut två olika listor. Den ni ska titta på är den som innehåller nio frågor, den andra lämnas därhän. Medger fullmäktige att frågorna får ställas? Svaret är ja. Jag vill påminna om att det beslutet innebär att inga andra frågor får ställas under behandlingen av varje enskild fråga.

Anförande nr 48

Landstingsrådet *H e l l m a r k K n u t s s o n* (S): Tack så mycket, ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Det är väl ingen av oss här inne som har missat att det har varit en stor demonstration i dag. Barnmorskorna har demonstrerat utanför Landstingshuset. De har protesterat mot den ohållbara situation som de upplever på våra förlossningskliniker runt om i länet. Vi har vid flera tillfällen under vintern kunnat se och läsa i medierna hur detta har gått ut över inte bara barnmorskorna och undersköterskorna utan även de förlösande kvinnorna. Att upprätthålla patientsäkerheten i den pressade situationen har skett på bekostnad av att barnmorskorna och undersköterskorna har ställt in sina egna matraster och toalettbesök. De har fått betala ett högt pris för den här ohållbara situationen.

Vi vet att det kommer en sommar, och vi vet att det kommer att födas fler barn än någonsin. Det är många som undrar om de kommer att kunna få plats på förlossningen och hur man ska klara detta.

Mot den bakgrunden ställer jag nu frågan till Anna Starbrink: Har du säkerställt hur bemanningen inom förlossningsvården ska lösas inför sommaren?

Anförande nr 49

Landstingsrådet *S t a r b r i n k* (FP): Ordförande, fullmäktige! Tack för frågan, Helene. Har vi säkerställt tillgången på barnmorskor i sommar? Svaret är att det arbetet pågår just nu väldigt intensivt. I början av mars har medarbetarna fått lämna in sina önskemål om semestrar och nu pågår pusslandet för fullt, så det är i dag inte möjligt att ge något exakt besked om hur det ser ut på var och en av våra förlossningskliniker.

Ändå ska jag ge en dagsbild utifrån de uppgifter vi har fått in när vi har försökt kolla det här under förmiddagen.

Sjukhusen har ju egentligen sedan förra sommaren arbetat med att förbereda sig inför 2013 års sommarperiod, diskuterat och analyserat olika möjligheter och bedömt behoven, och jag upplever ett stort engagemang i hela organisationen för att få detta på plats på ett bra sätt så att vi kan både se till att våra medarbetare får en bra sommar med ledighet och en rimlig arbetssituation och förstås att våra blivande mammor ska känna sig trygga och säkra i förlossningsvården.

Från Danderyds sjukhus planerar man en viss reducering av antalet vårdplatser på gyn under några veckor. Där är inte alla vikariat ännu tillsatta – och det är nog ett besked som gäller för flera enheter eftersom det fortfarande är ganska tidigt på våren.

På Södersjukhuset jobbar man på och bedömer att bemanningssituationen ser okej ut för sommaren. Man har inte uppfattat några oroväckande signaler angående rekryteringssituationen i förlossningsvården.

Södertälje säger att man har en bra rekryteringssituation.

Karolinska har jag inte fått besked av nu på förmiddagen. Vi vet ju att de generellt har ett tuffare läge än de andra sjukhusen, men även där pågår arbetet för fullt.

Jag förmodar att vi kommer att få anledning att återkomma till den här frågan under våren, men så långt kan jag ge besked nu: arbetet är i full gång, och på flera håll signalerar man att man har ett hyggligt rekryteringsläge.

Anförande nr 50

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson** (S): "Inga oroväckande signaler" från sjukhusledningarna – ja, det hörde vi även förra året när vi ställde frågor bland annat i hälso- och sjukvårdsnämnden men även här i landstingsfullmäktige, om man var väl rustad inför sommaren med tanke på både semestrar och ett ökat antal födselar. Då sade man också att det fanns inga sådana signaler och det var lugnande besked som gavs. Sedan blev sommaren ändå på sina håll ganska kaotisk. Man var väldigt pressad och blev tvungen att skjuta på en del operationer. Till slut fick man också skicka fler gravida än vanligt till sjukhus utanför Stockholms län.

Då begärde vi i efterhand en särskild sommarkartläggning för att man skulle just försöka vara beredd inför det kommande året. Nu vet vi att man också har haft en pressad situation hela vintern, och så ska man utifrån det gå till en ännu mer pressad situation när det kommer en vår och en sommar. Jag kan bara konstatera att det tyvärr aldrig gjordes någon sådan kartläggning efter den förra sommaren.

Anförande nr 51

Landstingsrådet **Starbrink** (FP): Jag kan konstatera att sjukhusen sedan förra sommaren har varit i gång med sin planering inför den sommar som kommer nu. Det är ju ingenting nytt att det kommer en sommar varje år. Min uppfattning är att man arbetar mycket seriöst med detta.

Om det kan vara av intresse så kan jag ge en lite mer generell bild av kompetensförsörjningsläget för barnmorskor. I Socialstyrelsens planeringsverktyg slås fast att tillgången på bland annat barnmorskor har ökat under senare år, men totalt i landet är ändå efterfrågan något större än tillgången på barnmorskor. I Stockholm har vi ett hyggligt gynnsamt läge – vi har 82 yrkesverksamma barnmorskor per 100 000 invånare, och det gör att vi ligger bland de bättre i riket. Riksgenomsnittet är för övrigt 74.

Vi ser en positiv trend, att antalet barnmorskor har ökat i Stockholm med 18 procent från 1995 till 2009 som är den senaste mätningen där man ser hur utvecklingen har varit. Det gör att vi har ett hyggligt bra läge när det gäller barnmorskor.

Sedan finns det ju all anledning att utveckla arbetssituationer och så där på våra sjukhus.

Anförande nr 52

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ja, som sagt, vi har hört det här tidigare. Vi har också hört om den övriga akutsjukvården att det mesta är bra och att egentligen är det inte ett politiskt ansvar som man är beredd att ta för att det hela tiden faktiskt ser värre och värre ut.

Och som sagt, vi går från ett läge med ganska tuff beläggingsgrad till att klara en sommar där man räknar med att 450 fler barn än förra året kommer i Stockholm mellan februari och juli och där vi redan har ökat antalet hänvisningar till förlossningskliniker utanför länet under förra året, från 57 till 94 stycken – en ökning med över 60 procent.

Det här är ingenting, tror jag, som lugnar vare sig personalen eller de födande kvinnorna. Jag tror att det nu är otroligt viktigt att vi inte får en upprepning där det ges lugnande besked, där politiken vägrar att ta ansvar och det efter sommaren igen visar sig att det inte alls var löst och att vår personal är ännu mer slutkörd än tidigare.

Anförande nr 53

Landstingsrådet **Starbrink (FP)**: Jag tror inte det är någon politiker här inne som vägrar att ta ansvar – det är väl hela poängen med att man har kandiderat. Mitt, och hela produktionsutskottets, sätt att ta ansvar är naturligtvis att aktivt jobba med de här frågorna. Vi gör det framför allt genom den ägardialog som vi för med sjukhusen, där de här diskussionerna ständigt förs.

Ett sätt att ta ansvar är ju just att föra den dialogen med sjukhusen, men jag kan inte se att ett sätt att ta ansvar skulle vara att vi som politiker kliver in i en rekryteringsprocess eller vad det nu är du efterlyser.

Jag har stort förtroende för sjukhusen och jag vet att de planerar, med många olika infallsvinklar, hur de ska klara den sommar som kommer. Det kommer ju alltid att vara så att vi står inför ganska stora planeringsbekymmer inför sommaren, men det är någonting som vi kan känna tillförsikt att sjukhusen är väl medvetna om och förbereder sig mycket väl för. Det är mitt intryck inför den här sommaren också.

Fråga 2

Anförande nr 54

Helen Öberg (MP): Det är kanske vid det här laget väl känt att Miljöpartiet har en vision för ambulanssjukvården i Stockholms län, att den ska utvecklas, uppfylla patienternas behov, vara patientsäker, vara en attraktiv arbetsplats för medarbetarna, vara en modern organisation, nästan som en egen vårdmottagning kan man säga, som hela tiden tar nya steg framåt och utvecklas. Och jag trodde att vi hade börjat hitta varandra när för någon månad sedan Moderaterna presenterade Ambulanslyftet – det kändes väldigt positivt. Men jag får anledning att tvivla när jag nu får rapporter om att man har givit dispens för kompetensnivån på de sjuksköterskor som ska bemanna upp ambulanserna.

Därför frågar jag nu Lars Joakim Lundquist: Tror du att patienten får lika bra vård oavsett sjuksköterskans kompetensnivå?

Anförande nr 55

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Jag vill vara tydlig med att det inte är någon generell dispens vi diskuterar, och inga dispenser har hittills utfärdats. Det gäller inte alla ambulanser, utan det är i enstaka fall efter särskild prövning av hälso- och sjukvårdsnämnden. Ambulansleverantören ska då ansöka om dispens för en specifik befattning i en specifik ambulans, vilket sedan prövas av hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Prövningen görs med hänsyn till patientsäkerheten.

Dispensen i sig innebär höga krav. Det är aldrig aktuellt med någon nyutbildad sjuksköterska med lägre kompetens, utan det ska vara en erfaren sjuksköterska inom ambulans- eller akutsjukvård – naturligtvis med grundutbildning som sjuksköterska – och med full ordinationsrätt, det är också väldigt viktigt.

Medicinskt ledningsansvarig läkare har personlig kännedom om individens kompetens och erfarenhet samt ansvarar för att den som dispensen gäller utför arbetet på ett medicinskt säkert sätt och följer gällande medicinska regler.

När Helene säger "man" så undrar jag vem som är "man". I det här fallet är det alltså hälso- och sjukvårdsförvaltningen, och jag ser personligen detta som en del av deras krishanteringsgenomgångar, som man alltid har i våra förvaltningar, att man i en speciell situation där någonting särskilt händer kan ta någonting annat än den specialistutbildade sjuksköterska som det står i avtalet. Jag tror att det är bättre att man i en krissituation bemannar en ambulans med en sjuksköterska med erfarenhet av ambulanssjukvård och akutsjukvård än att man låter ambulansen stå still.

Jag vill nämna att ett exempel som man kan tänka sig i de här situationerna är att man kan rekrytera en sjuksköterska från något av våra närliggande landsting. Det är ändå så att av våra 21 landsting i Sverige är det bara sju eller åtta som har krav på specialistutbildad sjuksköterska, och många av våra närliggande landsting har man endast krav på en grundutbildad sjuksköterska. En sådan person skulle man kunna ta in, men jag ser detta mera som en del i krishanteringen för en speciell situation.

Med detta anser jag att jag har besvarat frågan.

Anförande nr 56

H e l e n e Ö b e r g (MP): Om jag får tolka ditt svar så tycker du alltså att man får lika bra vård oavsett sjuksköterskans kompetensnivå. Men i så fall måste man fråga sig: Varför har vi då ställt krav på en särskild kompetensnivå?

Jag tänkte ju, när vi utformade det här förfrågningsunderlaget, att det fanns särskilda anledningar varför vi ville ha en hög kompetensnivå i Stockholm – för att det är bra för patienterna och för att det är ett bra sätt att utveckla den här verksamheten. Framför allt tror jag att ju högre kompetensnivå det finns i ambulansen, desto mer avlastning kan de medarbetarna vara för dem som är på akutmottagningen. Ju bättre de är i ambulansen på att göra prioriteringar och bedömningar av patienternas behov, ta dem till rätt vårdnivå och så vidare, desto mindre blir trycket på de ställen, till exempel akutmottagningarna, där vi behöver minska trycket.

Ditt svar får mig att känna: Jaha, andra landsting ställer inte så höga krav. Är det så att vi ångrar oss för att vi ställde de här kraven? Om du tror att patienten får lika bra vård oavsett sjuksköterskans kompetens, varför ställde vi då de här kraven – eller har vi ångrat oss?

Anförande nr 57

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Jag tror inte att vi i grund och botten har olika uppfattningar. Jag har förstått att du också har varit ute och åkt ambulans. Jag tycker att det är en viktig bit i Stockholm. Det är tack vare att vi har specialistutbildade sjuksköterskor – och det har ju inte varit någon dispens än, Helene – som man kan göra bedömningarna i

hemmet och köra patienten till rätt vårdnivå. När jag åkte med ett dagpass i början av juni var det så att tre av åtta vi hade uttryckning till aldrig åkte in till någon akutmottagning utan hanterades i hemmet, i samråd med primärvården till exempel. Man kan också göra bedömningen att köra direkt till geriatriken.

I en krissituation tycker jag det är bättre – och det är inte politiskt förankrade beslut utan sådant som har diskuterats inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen – att man bemannar en ambulans med en erfaren sjuksköterska med mångårig erfarenhet av ambulanssjukvård och akutsjukvård, än att man låter den ambulansen stå still.

Det har dock inte varit något exempel än, och vi ska sträva efter att alla som sitter i våra ambulanser är specialistutbildade sjuksköterskor med ambulanserfarenhet och erfarenhet av akutmottagningar på sjukhus. Där har vi inte olika uppfattningar.

Anförande nr 58

H e l e n e Ö b e r g (MP): Då är det intressant att titta på vad det står i det beslut som förvaltningen har tagit. Jo, där står att det här beslutet är inte taget med anledning av att vi är rädda för att det ska bli en terrorattack eller kris i Stockholmsområdet, utan det här beslutet är taget av två skäl. Ett: det är svårt att bemanna ambulansen inför sommaren. Två: Alliansen har beslutat att utöka antalet ambulanser och det är svårt att bemanna dem.

Då ska man komma ihåg att ambitionen att förbättra och förstärka ambulanssjukvården med nya ambulanser leder till lägre kompetenskrav på dem som ska bemanna de här ambulanserna. Ambulanssjukvården är helt enkelt inte en tillräckligt attraktiv arbetsplats för att locka till oss de medarbetare som har rätt kompetens.

Min ambition och min vilja är att vi ställer krav vid upphandling av ambulanssjukvård att alla ska vara ambulanssjuksköterskor. Då skulle vi lyfta kompetensen ännu ett snäpp och ge våra stockholmare en bättre vård.

Anförande nr 59

L a n d s t i n g s r å d e t L u n d q u i s t (M): Det är nog alltid så att det kan uppstå besvärliga situationer. Det kan ju vara så att många ambulanssjuksköterskor fick vinterkräksjuka eller influensa. Då tycker jag nog det är bättre att ha en krishantering så att man vet vad man kan göra generellt från förvaltningens sida.

Jag måste ändå säga att är det någon yrkesgrupp som jag verkligen uppskattar efter att ha fått "gå i deras skor" som man sade här utanför i morse, som jag nu har gjort tre gånger, så är det ambulanssjuksköterskorna och deras medarbetare i ambulansen. Jag är mycket stolt över denna yrkesgrupp. Vi ska absolut inte se ner på dem.

Det har inte varit någon dispens ännu. Vi får väl se om det blir, och så kan vi diskutera det efteråt. Vår ambition – både min ambition som ansvarigt landstingsråd och vår förvaltnings – är att det ska vara en specialistutbildad sjuksköterska i samtliga fall.

Sedan kan man diskutera ett annat fall, där man på prio 2- och prio 3-larm hade en icke specialistutbildad sjuksköterska vid ett tillfälle, men det är icke ett enda prio 1-larm som har åkt med en icke specialistutbildad sjuksköterska i Stockholms läns landsting. Det är jag stolt över.

Fråga 3

Anförande nr 60

L a n d s t i n g s r å d e t J ö r n e h e d (V): Tack så mycket, ordförande! Ja, barnmorskorna har fått nog, deras arbetsmiljö och arbetsbelastning är extremt ansträngd. Några siffror: I januari

2012 hänvisades 107 kvinnor. I januari 2013 hänvisades 169 kvinnor. Det är en ökning med 60 procent.

Barnmorskorna menar att det inte längre går att göra ett bra och patientsäkert arbete. Stockholms barnmorskor kräver förutsättningar för trygg och säker vård.

Därför ställer jag frågan till ansvarigt sjukvårdslandstingsråd Filippa Reinfeldt, som har möjlighet i sin position att omedelbart vidta åtgärder. Du har också styrt i sju år. Stockholms barnmorskor kräver nu att ha maximalt en kvinna i aktivt värkarbete per barnmorska. Är du beredd att vidta åtgärder för att tillmötesgå deras krav – ja eller nej?

Anförande nr 61

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Tack, herr ordförande! Tack också Håkan för din fråga: Är du beredd att vidta åtgärder för att tillmötesgå deras krav?

Svaret på den enkla frågan är ja. Ambitionen att ha en kvinna i aktivt värkarbete per barnmorska finns redan i dag, Håkan. Det finns med i våra riktlinjer från landstinget till vårdgivarna. Det finns också med i det regionala vårdprogram från 2005 som säger att man ska ha en barnmorska eller stödperson per kvinna i aktivt värkarbete, och det bygger på de riktlinjer som Socialstyrelsen har utarbetat.

Karolinska Solna och Huddinge arbetar särskilt med stöd för förstföderskor och strävar efter att i så stor utsträckning som möjligt leva upp till denna höga närvaro.

Karolinska Institutet planerar en studie om one to one care, som det heter. En etisk ansökan är inlämnad och under våren hoppas man kunna starta sitt arbete så snart ansökan är godkänd.

På Södersjukhuset har Södra BB one to one care på den stora förlossningen och försöker satsa särskilt på förstföderskor med närvaro av antingen en barnmorska eller en undersköterska. Som ett resultat av det fina arbete som Södersjukhuset gör har man också lyckats minska kejsarsnittsfrekvensen för förstföderskor, vilket är önskvärt.

På Danderyd jobbar man med Danderydsmodellen. Både en först- och en omföderska kan om hon så önskar få hög närvaro och aktiv handläggning, där målsättningen förstås är att mamman inte ska vara i aktivt förlossningsarbete länge – inte mer än tolv timmar.

Södersjukhuset satsar särskilt på förstföderskor med så hög närvaro som man bara kan av barnmorska eller undersköterska, och BB Stockholm arbetar med att en barnmorska på förlossningen ska ha två kvinnor max varav en ska vara i aktivt värkarbete.

Förlossningsklinikerna runt om i länet arbetar på olika sätt, men alla har ambitionen att ge den födande mamman ett stöd av barnmorska i det aktiva värkarbetet enligt de riktlinjer vi har.

Anförande nr 62

Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Nu blir det problem, tycker jag, när jag hör Filippa Reinfeldts svar. Hon säger ju hur det *ska* fungera, inte från vilka åtgärder hon tänker vidta utifrån hur verkligheten ser ut. Och verkligheten ser ju sådan ut att det inte fungerar på det sättet.

Jag hörde även ditt tal här utanför, och jag tycker att det finns ett trovärdighetsproblem när du pratar om förlossningsvården. Du gick ju till val 2006 på en platsgaranti i förlossningsvården, och den har du inte uppfyllt under dina sju år.

”Jag tror att mammorna kan känna sig väldigt trygga med att vi har en bra förlossningsvård” – så svarade det ansvariga landstingsrådet Filippa Reinfeldt i Agenda den 18 februari. Där är en skillnad mellan dig och mig, Filippa. Jag som feminist vill inte att man ska *tro* att man kan vara trygg, utan jag menar att man som gravid kvinna självklart ska kunna kräva att ens barnmorska ska ha max en kvinna i aktivt värkarbete samtidigt.

Anförande nr 63

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Jag tyckte precis att jag svarade på din fråga, Håkan, om jag är beredd att vidta åtgärder för att tillmötesgå barnmorskornas krav om maximalt en kvinna i aktivt värkarbete per barnmorska. Jag sade att det enkla svaret på frågan är ja, därför att vi har det i våra riktlinjer från landstinget till vårdgivarna.

Jag måste nästan ställa en motfråga till dig, Håkan. Om politiken inte ska ha riktlinjer till vårdgivarna eller om vi ska lägga oss i de regionala eller nationella vårdprogram som är utarbetade av vårdprofessionen, då förstår jag inte riktigt hur du resonerar. Tänker du att det är du och jag som ska komma överens här i talarstolen kring hur förlossningsvården ska se ut på klinikerna? Är det inte de vårdprofessionella som genom de regionala och nationella vårdprogrammen som har utarbetats med förstärkning av riktlinjer som vårdprofessionella tillsammans med specialsakkunniga ska styra och förbättra förlossningsvården. Tycker du att det är du och jag som ska styra det medicinska arbetet?

Anförande nr 64

Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Nu är det ju jag som ställer frågor till dig. Men du vet vad det där svaret skulle vara.

Filippa Reinfeldt, jag fick ett brev från en kvinna som snart ska bli mamma. Hon skrev: ”När jag har ont i tån så ska jag ha 203 vårdcentraler att välja på, men när jag ska föda riskerar jag att föda i en skrub, utan smärtlindring och utan tillgång till barnmorska under hela förlossningen. Bara tanken på detta gör att jag snart behöver akutsjukvård!” Jag tycker hon sammanfattade väldigt bra vad allt det här handlar om.

Filippa, du pratar väldigt mycket men jag skulle önska att du sade vilka omedelbara, konkreta åtgärder du gör som högsta ansvariga sjukvårdspolitiker för förlossningsvården. Det här är allvar nu, Filippa! Du har styrt i sju år. Just när det gäller förlossning vet vi ju hur vi måste anpassa vården, det kan vi faktiskt räkna ut – det är sex månader, nio månader.

Filippa, gå från ord till handling! Ta inte ytterligare år på dig att förändra förlossningsvården! Det är barnmorskor och kvinnor värda i det här länet!

Anförande nr 65

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Tack, herr ordförande! Ja, det är mycket ord här, Håkan. Men det är uppenbart att du inte lyssnar på vad jag svarar. Jag vet inte om du har sett de riktlinjer som finns utarbetade, och jag vet inte heller om du har läst de regionala och nationella vårdprogram som finns.

Man ska komma ihåg att Stockholms födande kvinnor är väldigt nöjda med den förlossningsvård som fantastiska barnmorskor på såväl förlossningsenheter som MVC bedriver dagligdags. I den patientenkät som genomfördes hösten 2012 vid förlossningsenheterna fick Stockholm också väldigt goda värden på frågan: Hur mycket tid tillbringade barnmorska eller annan personal med dig under förlossningen? Majoriteten av kvinnorna var nöjda med den tid personalen var med under förlossningen, och svaren varierade mellan 100 och 86 procent med en median på 93 procent.

Målsättningen för Stockholms förlossningsenheter är en barnmorska per två kvinnor, varav en är i aktivt värkarbete. Just nu pågår det dessutom en dialog mellan hälso- och sjukvårdsförvaltningen och sjukhusen kring frågan om hur vi ska säkra bemanningen så att vi kan hålla denna målsättning om en kvinna i aktivt värkarbete per barnmorska.

Det är ett arbete, Håkan, som framför allt vårdprofessionella genomför dagligdags och dialogen förs också, om inte dagligdags så veckovis, mellan landstinget och de olika vårdgivarna – på ett bra sätt.

Fråga 4

Anförande nr 66

Landstingsrådet **L a r s s o n (S)**: Jag skulle vilja fortsätta där Helene Öberg frågade, nämligen hur det står till med dispenskraven när det gäller utbildad personal i våra ambulanser. Jag går väl rakt på sak: Stämmer det, Lars Joakim, att majoriteten har gått med på att sänka kvalitetskraven i ambulanssjukvården för att kunna öka antalet ambulanser i länet?

Anförande nr 67

Landstingsrådet **L u n d q u i s t (M)**: Ordförande, fullmäktige! Nej, det stämmer inte. Däremot har det förekommit en intern diskussion mellan hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms prehospitala centrum och ambulansleverantörerna om hur man ska hantera en eventuellt kommande dispensansökning. Vi hade en sådan förra året. Det här fick vi en ganska bra genomgång av på hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde i går eftermiddag, då både Helene Öberg och Dag Larsson deltog i sammanträdet, så jag har inte mycket mer att komplettera med just nu.

Detta är en fråga som har hanterats helt internt i tjänstemannaled och inte via politiken.

Vi utgår ifrån att de krav som ställs i våra upphandlingsunderlag om en specialistutbildad sjuksköterska ska följas. Däremot kan det ju hända i en krissituation att man får göra en avvikelse från detta, och då tycker jag att det är bra att man har hanterat frågan innan en sådan situation eventuellt uppstår. Någon sådan dispensansökan har ännu inte inkommit det här året.

Vi har också tagit hänsyn till detta när vi lyfter ut nya ambulanser. I ett första skede tog vi ut tre ambulanser under förra månaden, och så kommer det ytterligare successivt under mandatperioden.

Med det anser jag mig ha besvarat frågan.

Anförande nr 68

Landstingsrådet **L a r s s o n (S)**: Jag ber fullmäktige titta på den bild jag har lagt upp och notera den fråga som jag har ställt till Lars Joakim Lundquist: Stämmer det att majoriteten har gått med på att sänka kvalitetskraven i ambulanssjukvården för att kunna öka antalet ambulanser i länet?

Jag läser direkt ur dispensverkställighetsbeslutet, eftersom Lars Joakim uppenbarligen inte har tittat på det beslut som hans tjänstemän har fattat: "Enligt ambulansleverantörerna är tillgången till specialistutbildade sjuksköterskor inom ambulanssjukvården kritisk inför sommaren. Dessutom kommer antalet ambulanser att öka med sju stycken under året varav behovet av specialistutbildade sjuksköterskor ökar."

Hur kan det tolkas på något annat sätt än att man inför dispensregler eftersom man utökar antalet ambulanser? Det är väl precis på det sättet som jag antar, Lars Joakim, att ni har valt att sänka kvalitetskraven för att ni ska utöka antalet ambulanser? Det är ju vad som står på papperet här!

Anförande nr 69

Landstingsrådet **L u n d q u i s t (M)**: Vi får väl avvakta och se vad facit blir av detta.

Vi har inte bestämt exakt hur ambulanser ska lyftas ut. Vi har heller inte tagit beslut om detta utan det är ett tjänstemannabeslut. Jag tycker det var klokt av dem att ta den här diskussionen i förhand. Vi hade inga synpunkter på att man kunde lyfta tre, utan det är förvaltningen som föreslår när det blir dags att lyfta ut de här tre ambulanserna, och det finns ett schema för detta.

Jag tycker inte det är helt fel att förvaltningen har en sådan krisplan klar i god tid innan. Vi har inte något önskemål om att man ska ta in andra sjuksköterskor än specialistutbildade sjuksköterskor, men i en krissituation tycker jag att det är bra om man har förberett sig. Ännu har det alltså inte varit något sådant fall.

Anförande nr 70

Landstingsrådet **L a r s s o n (S)**: Fullmäktige! Jag ber er ånyo att notera hur det ansvariga landstingsrådet hanterar den här frågan. Först börjar han med att förneka att det är en utökning av antalet ambulanser som gör att man frångår kvalitetskravet. Sedan, när han blir pressad i frågan, säger det inför landstingsfullmäktige ansvariga landstingsrådet att det är tjänstemännen som har beslutat om detta.

Tyvärr är det här ett mönster som går igen. Varje gång det uppstår problem i sjukvården i det här länet så skyller man på någon annan.

Det är *du*, Lars Joakim, som är ytterst ansvarig för det här! Det är *du* som har fastslagit kvalitetskraven i hälso- och sjukvårdsnämnden. Det är ett av de få kvalitetskrav som vi har i den här upphandlingen. Vi har till exempel inte tidspassningskrav, som nästan alla andra landsting har i det här landet, utan vi har kvalitetskrav på utbildad personal. Och det är du som är ansvarig inför medborgarna för att vi har utbildad personal i våra ambulanser, inte någon tjänsteman.

Sedan är det som så att någon tjänsteman fattar beslut. Detta informerar man inte om i hälso- och sjukvårdsnämnden. Frågan jag ställer till mig själv – för jag får ju inte ställa nya frågor: Finns det andra områden i vår sjukvård där man utfärdar lättvindiga dispenser från krav på utbildad personal men politiken har inget grepp över detta? Man blir djupt oroad om det ska förhålla sig på det här sättet!

Anförande nr 71

Landstingsrådet **L u n d q u i s t (M)**: Djupt oroad blir man naturligtvis om vi inte kan bemanna ambulanserna. Det är samma sak som vid upphandlingen av alarmeringstjänster, att vi ställer högre krav. Vi har gjort bedömningen att det finns ett underlag att kunna bemanna med specialistutbildade sjuksköterskor i de här fallen. Jag tar fullt politiskt ansvar för detta.

Men jag tycker fortfarande att det är väldigt bra att man förbereder sig för en krissituation innan en krissituation inträffar. Det tycker jag man har gjort alldeles utmärkt här mellan hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms prehospitala centrum och ambulansleverantörerna. Nu får vi hoppas att det inte blir några krissituationer, men att man förbereder sig för sådana situationer tycker jag inte att man kan vara negativ till.

Fråga 5

Anförande nr 72

Annika Hjelm (MP): Ledamöter, ordförande och åhörare! Det har nu gått sex veckor sedan barnmorskorna slog larm här i Stockholm. De menar att de inte har förutsättningar att garantera patientsäkerheten. Det de kräver är det självklara: en trygg och säker förlossningsvård.

Barnmorskorna har förstas på flera olika sätt kontaktat sjukvårdslandstingsrådet Filippa Reinfeldt. Jag undrar: Har du, Filippa Reinfeldt, i dina svar till barnmorskorna utlovat några förbättringar av den situation de beskriver?

Anförande nr 73

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack, herr ordförande! Tack också Annika Hjelm för frågan. Som vi lyfte fram alldeles nyss och som vi alla har läst om i tidningar och kanske också lyssnat på barnmorskor i olika sammanhang, vet vi att det är en tuff och ansträngd situation inom förlossningsvården. Barnmorskorna beskriver det väldigt väl själva.

I januari i år föddes det ungefär lika många barn som under januari toppåret 2010. Hela anledningen till att vi har en så hög säkerhet inom förlossningsvården i Stockholm är naturligtvis det fina arbete som barnmorskorna lägger ned på såväl mödravårdscentraler som förlossningsenheter. Barnmorskorna beskriver en pressad arbetssituation. Det föds fler barn och det innebär att vi behöver fler förlossningsplatser. Därför måste jag tillägga att jag tycker det är glädjande att Sophiahemmet arbetar med att få ytterligare en förlossningsklinik på plats 2014.

Vi har vårdval inom förlossningsvården. Det innebär att en vårdgivare kan ansöka om avtal med landstinget, och om man lever upp till alla de högt ställda kraven kan man få bedriva förlossningsvård. Men om det inte är några entreprenörer som vill starta har vi här i landstinget det yttersta ansvaret för att säkerställa att förlossningsvården har tillräcklig kapacitet.

I de samtal jag har haft med barnmorskorna har jag beskrivit hur landstinget arbetar för att hantera situationen med det ökade trycket inom förlossningsvården. Landstinget har också löpande kontakter med chefläkare och verksamhetschefer inom förlossningsvården för att säkerställa en hög patientsäkerhet och att förlossningsvården har tillräckligt kapacitet för att kunna erbjuda alla de kvinnor som behöver det en god sjukvård.

Barnmorskorna tar också upp vikten av att ha en barnmorska närvarande under den aktiva förlossningsfasen. Det svarade jag alldeles nyss på i en annan enkel fråga – jag tänkte inte återupprepa det nu, men det pågår ett arbete kring detta. Karolinska Institutet har ansökt om att få göra en studie, men alla förlossningsenheter i Stockholm arbetar också med väldigt hög närvaro under den aktiva förlossningsfasen för gravida kvinnor.

Anförande nr 74

Annika Hjelm (MP): Du berättar att du har kontakt med chefläkare, och sedan säger du att det mesta är ganska bra trots allt – barnmorskorna är bra, de kämpar på men det är inte så farligt som de säger. Jag tycker det är anmärkningsvärt.

Redan i den utvärdering som landstinget självt gjorde, som publicerades under förra året, står det: Under åren med ökande förlossningstal och en relativ underbemanning har man inte kunnat ge kvinnor individuell omvårdnad i full utsträckning. Det måste vara medicinskt korrekt och därmed lönsamt att bedriva förlossningsvård med god kvalitet och god förlossningsvård ska ges tid.

Det står också i utvärderingen att ungefär 25 procent sämre än riket som helhet är Stockholms läns landsting vad det gäller bristningar vid förlossningar. Vi är också ungefär 25 procent sämre när det gäller kejsarsnitt som man blir tvungen att ta till vid okomplicerade graviditeter – sannolikt för att man har skickats runt, det har hänt saker. Upp till var tionde kvinna skickas runt, säger barnmorskorna.

Jag tycker inte jag har fått svar från dig om vad det är för förbättringar du har utlovat.

Anförande nr 75

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack, herr ordförande! Tack också Annika. Nu tar du upp många nya frågor. Sfinkterskador har vi diskuterat här i fullmäktige tidigare. Jag har bland annat haft en interpellation eller om det var en fråga – det vågar jag inte säga på stående fot. Det är så att Stockholm har en högre andel, men specialsakkunniga säger att det beror på att förlossningsenheterna och barnmorskorna är väldigt aktiva och duktiga på att rapportera in skador. Skälet till det är naturligtvis att om man inte lyfter upp problem och saker som är mindre bra på bordet så kan man inte heller hitta sätt att lösa de svåra frågorna med.

Vad gäller kejsarsnittsfrekvensen tog jag också upp nyss, i en enkel fråga ställd av Håkan Jörnehed, att man har lyckats se till exempel på Södersjukhuset, som ett resultat av det fina arbete som handlar just om fokus på en barnmorska eller en undersköterska närvarande under det aktiva förlossningsarbetet, att det också har sänkt kejsarsnittsfrekvensen. Därför ser jag väldigt positivt på den ansökan som nu har kommit in om att få göra en forskningsstudie om one to one care, som handlar just om att ha hög närvaro av vårdprofession kring det aktiva förlossningsarbetet.

Anförande nr 76

Annika Hjelm (MP): Ja, det är helt uppenbart att det behövs insatser inom det här området – det funkar ju inte som det är i dag – och det behövs insatser på både kort och lång sikt.

På kort sikt är det viktigt att ta bort de generella sparbetning ni har, som är upp till 2 procent, även på förlossningsvården. Det är också viktigt att se till att det omedelbart blir fler barnmorskor och fler förlossningsrum.

Men det är också viktigt att lyssna på barnmorskorna, att ta med dem i planeringen av långsiktiga förutsättningar och utvecklingen av hur hela förlossningsvården bedrivs och organiseras och hur man planerar för bemanning. Barnmorskorna är ju faktiskt de som vet hur den här vården kan bedrivas på bästa sätt. De är välutbildade, de tar del av forskning.

De kvinnor som ska föda barn i dag har rätt till en bra och säker förlossning, men i dagsläget kan de inte vara säkra på att få det. Det är du som är ansvarig. Det måste tas om hand, omedelbart, och det måste göras tillsammans med barnmorskorna.

Anförande nr 77

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack, herr ordförande! Nu var det mycket äpplen och päron blandat. Det pratas om sparbetning på förlossningen. Vi har en förlossningspeng. Är det mycket förlossningar så för vi över mer pengar, är det färre förlossningar så blir det lite mindre pengar. Resurserna följer antalet förlossningar.

Vad det handlar om i våra sjukhusavtal, de procent som Annika tar upp här, är flödesarbete, leanarbete, effektivitetsarbete, patientsäkerhetsarbete – det som handlar om att få bort undvikbara infektioner till exempel – att göra vården mer patientsäker, att förbättra det akuta omhändertagandet. Den typ av effektivitetsarbete som gör hälso- och sjukvården mer säker och bra.

Jag går tillbaka till förlossningsvården, som vi talade om. Det görs väldigt mycket bra. Jag säger att förlossningsvården är bra. Vi ser att mammorna är väldigt nöjda. Vi vet att barnmorskorna såväl på MVC som på förlossningsenheterna gör ett fantastiskt bra arbete. Jag vill ändå hålla fast vid att det görs fantastiskt mycket gott. Vi har en väldigt hög patientsäkerhet i vår förlossningsvård. Om det vittnar inte minst verksamhetschefer som har en löpande dialog med vår chefläkare. Men vi ska ta allas oro på allvar, löpande följa frågan och se vad man kan göra för att ytterligare förbättra. Därför arbetar vi just nu med att revidera Vårdval förlossning vad gäller såväl innehållet som ersättningen.

Fråga 6

Anförande nr 78

Gunilla Roxby Cromvall (V): Tack så mycket för ordet! Gustav Andersson, jag ställer mina förhoppningar till dig som miljölandstingsråd. Trafikoperatören Arriva begär miljöbrott, och vi måste stoppa detta. Det är ändå våra landstingsskattemedel.

Jag har, som jag har sagt tidigare, blivit kontaktad av personal som är livrädda att berätta vem de är. De jobbar med falska e-postadresser. Den här gången ringer de och säger: "Vet du om att det står 225 bussar på tomgångskörning i två och en halv timme?" Jag ringer naturligtvis polisen, för det här är ju ett miljöbrott. Polisen åker dit och kan konstatera att redan halvfem – kvart i fem på morgonen står 40 bussar på tomgångskörning. Det här är alltså ett miljöbrott som Arriva kallt räknar med. Arriva vann avtalet, 30 procent billigare än andra.

När vi har uppe det här till diskussion i trafiknämnden vill inte den moderatledda ledningen ta ansvar för det här, för det är ju upphandlat.

Anförande nr 79

Landstingsrådet Andersson (C): Gunillas fråga riktar uppmärksamheten mot en fråga som både utgör onödig miljöförstöring och innebär att personal utsätts för hälsorisker och dålig arbetsmiljö.

Problemet handlar inte primärt om SL:s avtal eller landstingets miljöpolicy, utan det handlar primärt om att våra operatörer ska följa de lokala hälsoskyddsföreskrifter som finns i respektive kommun. SL gör regelbundna inspektioner av verksamheten i bussdepåerna, men de lokala hälsoskyddsföreskrifterna följs inte upp av SL utan det är polisens uppgift att se till att reglerna följs.

Oavsett om det står i trafikförvaltningens avtal att entreprenörerna måste följa de lokala föreskrifterna eller inte, är det för mig en självklarhet att lagar och regler ska följas. Det finns miljökrav utöver lagstiftning och lokala föreskrifter i vårt miljöprogram och i avtalen med operatörerna, men självklart måste lagar och regler betraktas som en grund.

Svaret på Gunilla Roxby Cromvalls fråga är alltså: Nej. Jag anser inte att Arrivas tomgångskörning är i enlighet med landstingets miljöpolicy.

För det första har vi mål i Miljöutmaning 2016 om att år 2016 ska utsläppen av partiklar och andra luftföroreningar till miljön från Stockholms kollektivtrafik ha minskat med 10 procent jämfört med 2011. Landstingets aktiva arbete med att minska bullerpåverkan ska fortsätta och utvecklas.

För det andra är det klart och tydligt att våra leverantörer ska följa landstingets miljöpolicy och se till att målen i landstingets miljöprogram uppfylls inom ramen för deras uppdrag för landstinget. Jag hoppas, för Arrivas skull, att de har insett allvaret i denna fråga. Jag kommer att fortsätta följa utvecklingen, och med utgångspunkt från att jag uppfattar att det är i imperfekt, de telefonsamtal som du har mottagit, hoppas jag att vi redan ska ha sett en förbättring.

Anförande nr 80

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ja, det hoppas jag också, Gustav. Jag blir väldigt nöjd med att du säger att du tänker ta tag i det här.

Vi vet inte vad som händer i dag, om de fortfarande står på tomgångskörning eller inte. Trafikpolischefen i Täby ringde upp mig när man hade konstaterat det här miljöbrottet och sade: Vad gör vi nu? Böterna är ringa, så risken är att vi kan ha entreprenörer som faktiskt spekulerar i vad det ena och det andra kostar.

Det här hör inte till min fråga, Gustav, men jag ska berätta för fullmäktige att jag i dag tyvärr har fått ett till anonymt samtal. I fredags släpptes det ut hundratals liter olja, och man lade bara grus över, så jag kommer att göra en ny polisanmälan.

Det är oerhört allvarligt att man lägger så låga anbud att man sedan – jag tänkte nästan säga slarvar, men man är alltså direkt kriminell med de miljöbrott som utförs med de bussar som våra resenärer åker med. Detta är ytterst allvarligt, och jag vill verkligen att du som miljölandstingsråd hjälper till och agerar så att vi får stopp på det här eländet. Vi kan inte tillåta sådana här miljöbrott!

Anförande nr 81

Landstingsrådet Andersson (C): Jag hör vad du berättar om de samtal som du har mottagit, men det här är ju uppenbart en polisiär fråga. Den frågan får jag återkomma till vid ett senare tillfälle. Naturligtvis är det så att vi alla har anledning att dela den inriktning som du och jag här ger uttryck för från talarstolen.

Anförande nr 82

Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag tror inte att jag behöver säga så mycket mer. Eftersom trafiknämnden inte ville ta ansvar vill jag vädja till dig som miljölandstingsråd att se till att även de som utför våra verksamheter måste hålla sig till landstingets hårda miljökrav. De ska vara hårda, och de ska följas!

Tack för svaret.

Anförande nr 83

Landstingsrådet Andersson (C): Jag utgår från att också Arriva läser tidningar, har löpande kontakt med SL och är angelägen om att säkra ett förtroende långsiktigt. Det har ju diskuterats andra frågor, och jag uppfattar att på de områdena har man från trafikförvaltningens sida kunnat notera en förbättring. Jag hoppas att det även ska gälla här och att förhoppningsvis den här diskussionen generellt sett fäster ökad uppmärksamhet på de viktiga lokala hälsoföreskrifterna.

*Fråga 7***Anförande nr 84**

Landstingsrådet Ullberg (S): Nya Karolinska sjukhuset, Hagastaden och kringliggande verksamheter i Stockholm och Solna kommun färdigställs för fullt. Det ska så småningom bli 36 000 arbetsplatser och minst 5 500 bostäder. I Cederschiöldsförhandlingen var våra partier, Socialdemokraterna och Moderaterna, som bekant – och Christer G. Wennerholm var själv med då – överens om att området skulle få en tunnelbana. Det var under förutsättning att marken såldes. Nu ska ju sjukhuset stå klart 2017.

Vi har ju många gånger debatterat trafiklösningen för Hagastaden, men jag vill nu fokusera på processen när vi faktiskt ska fatta beslut om vilken trafiklösning vi ska ha. Därför frågar jag: Tycker du att det är rimligt att tjänstemännens utredning om en trafiklösning för

Hagastaden bara är tillgänglig för ordföranden och dem han önskar ha en politisk beredning med, medan trafiknämnden som helhet saknar information om innehållet?

Anförande nr 85

Landstingsrådet **Wennerholm** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan konstatera att det som Erika Ullberg beskrev är till vissa delar riktigt. Men det hon alltid glömmer när hon ska beskriva uppgörelsen som vi jobbar utifrån är landshövding Per Unckels Storstockholmsöverenskommelse, som resulterade i en uppgörelse där vi satsar 100 miljarder fram till 2020–2021 på olika kollektivtrafikinvesteringar, varav Citybanan är ett exempel på ett sådant projekt. I det projektet utpekades också utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka, Barkarbys spårlösning, Nordostsektorn, Hagastaden och Spårväg Syd som vi har diskuterat tidigare i dag.

Under resans gång har det tillkommit förhandlingsmän, eller rent av en kommitté, och de har också i uppdrag att diskutera med regionen på de nämnda områdena. Uppdraget tycks dessutom vidgas kontinuerligt, beroende på att det kopplas mellan investeringar i kollektivtrafik och bostadsbyggande.

Då kan jag bara konstatera att enligt vad jag känner till finns det ingen utredning som är färdig vad det gäller att redovisa det uppdrag som man fick från trafiknämnden vad det gäller utbyggnaden av kollektivtrafiken till Hagastaden. Någon sådan utredning har inte överlämnats till mig. Däremot har det begärts ytterligare information från förhandlingsmännen på olika områden för att få mer underlag för en sådan förhandling. Det finns anledning för såväl Erika som undertecknad och andra politiker som deltar i den att se till att vi då har framme materialet när det gäller Nordost till exempel, där det nämns en mängd olika alternativ – till exempel att förlänga tunnelbanan från Mörby till Täby, förmodligen Arninge, men det har också beskrivits hur man skulle kunna ha en tunnelbana som byggs från Odenplan och hela vägen ut till Täby. Det är givetvis ett viktigt material, som ska finnas med i förhandlingarna och i det underlag vi ska få i trafiknämnden.

Anförande nr 86

Landstingsrådet **Ullberg** (S): Herr ordförande! Jag har lagt på en bild från tidningen Metro, där SL:s kommunikationschef uttalar sig och säger att när det gäller trafiklösning till Hagastaden pågår politisk beredning, och det är oklart hur länge den pågår.

Jag vill gärna först ha ett klart svar på den frågan. Bestrider du alltså att det pågår en politisk beredning? Jag tyckte du sade att utredningen inte är klar.

Jag blir väldigt bekymrad om du anklagar våra tjänstemän för att förhålla arbetet. Min bestämda uppfattning är att tjänstemännen jobbar förtjänstfullt med att få klart saker i tid, och har man en ordförande som ligger på går det nog extra snabbt. Vi skulle ju enligt vår arbetsplan ha tagit beslut om trafiklösning för Hagastaden för ett och ett halvt år sedan, den 25 oktober 2011. Sedan finns det också den 27 mars, den 22 maj, 25 september 2012 och senast februari och mars 2013 – och vi har ännu inte fått se utredningen eller ta något beslut!

Anförande nr 87

Landstingsrådet **Wennerholm** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan bara konstatera att Erika Ullberg väl som vanligt återkommer till sin lösning, att avgränsa vart tredje tåg på gröna linjen. Den lösningen, som hon presenterade i ett sammanhang, är faktiskt avfärdad av trafiknämnden! Men är det så att du vill använda den som utgångspunkt i det här sammanhanget, så gör gärna det. En majoritet i trafiknämnden har dock konstaterat att denna inte är aktuell.

Sedan har vi givit uppdraget, i samband med Nordostutredningen, att titta på en framtida förgrening mellan Täby och Odenplan, och det är väl av största intresse för oss att få se vad den resulterar i.

Du beskriver det alltid som om valet står nu mellan de alternativ som vi skulle kunna göra i dag och tunnelbana, men så ser inte verkligheten ut, Erika! Det kommer inte att vara fullbyggt över Norra Stationsområdet och på gamla Karolinskas område när sjukhuset är klart, utan det kommer att ta 15–20 år till innan hela det området är klart. I och med det kommer vi att behöva bygga ut kollektivtrafiken i detta område successivt. Vilken spårlösning man än långsiktigt väljer, om man är intresserad av tunnelbanelalternativet, så är det viktigt att göra detta noggrant.

Anförande nr 88

Landstingsrådet Ullberg (S): Tack, Christer! Jag är jätteglad att jag ställde den här frågan, för nu kommer det oerhört intressanta svar. Är det så att det pågår politisk beredning? Är det så att tjänstemännen inte klarar av utredningen? Eller är det så att ni har avfärdat en tunnelbanelösning till Hagastaden? Du blandar ganska friskt här med dina svar!

Du ger alltså besked här och nu att det finns en majoritet i trafiknämnden som har tagit ställning mot en tunnelbana. Jag kommer att följa upp den frågan, inte minst med dina samarbetspartier. Det hävdas ju ibland att utredning pågår, medan man från tjänstemännens sida säger att för ett och ett halvt år sedan stod det på ärendelistan för beslut och nu väntar man bara på den politiska beredningen.

Nu måste vi faktiskt få ett klart besked till trafiknämnden! Jag lovar att kräva det vid nästa formella sammanträde. Du måste ta ansvar för att du endera avfärdar en tunnelbanelösning som vi tidigare varit överens om, som skulle gynna bostadsbyggandet, bostadspriserna och inte minst dem som jobbar och ska besöka det nya sjukhuset som står klart 2017, eller annars är det så att du mörkar och försöker gömma dig bakom tjänstemännens kjolar och kostymer. Det här duger inte, Christer!

Anförande nr 89

Landstingsrådet Wennersholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan bara konstatera att den lösning du återkommer till är en avgrening av gröna linjen, där det försvinner möjligheten för 170 000 resenärer att resa med tunnelbana. Vi har i trafiknämnden för flera år sedan konstaterat att den inte är aktuell. Då fick man ett uppdrag att titta vidare på vilka lösningar som skulle kunna vara aktuella, och det är olika former av spårlösningar, precis som det var i landshövdingens underlag. Därefter har man också fått uppdraget att titta på sträckningen ut mot Täby. Det vet du mycket väl. Detta efterfrågar nu också förhandlingsmännen, vilken långsiktig lösning man skulle kunna ha för framtiden.

Men du återkommer som en papegoja alltid till att bara man hade satt spaden i jorden så hade tunnelbanan varit på plats i dag. Så hade det inte ens varit om ni hade fattat beslutet när ni hade majoritet, utan det handlar om 10, 15, 20 år framåt i tiden. Till dess måste vi ha andra kollektivtrafiklösningar.

Fråga 8

Anförande nr 90

Michel Silvestri (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Tack för att jag får ställa den här frågan, som berör Centrum för biovetenskaper. Det är ett centrum som är beläget i anslutning till Karolinska Institutet och Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Det är ett centrum som omfattar ett flertal forskargrupper, där de flesta av dem har internationellt renommé inom sina forskningsområden. Det är forskningsområden som rör cancer, diabetes och hjärt-kärlsjukdomar bland annat.

Det här har vi berett som ett ärende inför FoU-budgeten i höstas. Min fråga gäller egentligen om Stig Nyman kan garantera att den konkurrensutsättning som man tänker sig när det gäller medel till Centrum för biovetenskaper inte kommer att ske i forcerat tempo annat än vad som har sagts i tjänsteutlåtandena.

Anförande nr 91

Landstingsrådet N y m a n (KD): Michel, jag önskar inget högre än att kunna utfärda garantier för alla beslut som jag är med om att genomföra! Det är dessvärre inte möjligt.

Det är en angelägen fråga som du ställer och den handlar om ett angeläget forskningsområde. På den punkten är vi helt överens.

Det som jag är angelägen om, det är att vi ska följa de beslut som har fattats i det här sammanhanget, och beslutet innebär den här årliga nedtrappningen av det direkta bidraget. På flera områden utsätter vi forskningsprojekt eller forskning för ökad konkurrens, men jag har inte här i dag med mig några exempel på då detta har lyckats väl.

Det här är ett angeläget område, och vi kan knyta förhoppningar om att det kan komma att tillskjutas andra resurser än just landstingets. Det är själva meningen med den här omläggningen – som har varit väl planerad i det formella samarbete vi har med Karolinska institutet – att detta bör ske i den här ordningen och att man också erbjuds den här tiden.

Du får inte ta mitt inlägg som att jag kan garantera detta. Jag är angelägen om att de fattade besluten om budget och med budgeten sammanhängande planer, följs – i möjligaste mån vill jag lägga till.

Anförande nr 92

Michel Silvestri (MP): Tack, Stig! Jag antar att du inte kan garantera mer än vad som sträcker sig över nuvarande mandatperiod till att börja med.

Du vet också att anledningen till att jag ställer den här frågan är att jag har uppfattat signaler som har antytt att man vill få igenom en ganska snabb avveckling av den här centrumbildningen. Det är det som bekymrar mig och Miljöpartiet.

Som sagt, vi är definitivt för konkurrensutsättning av forskningsmedel. Det är en grundprincip som är viktig när det gäller forskning. Samtidigt är det här en väldigt fin forskningsresurs av stor betydelse också för landstingets del. I det fallet är vi oroadе över att en alltför snabb avveckling skulle kunna vara ett slöseri med landstingsmedel och skattemedel. Det är utifrån det perspektivet som vi ställer den här frågan.

Det är också så att man bland annat motiverar det hela med att man vill omföra medel till bland annat translationell forskning, som det kallas, men det är ju så också att Centrum för biovetenskaper representerar bland annat det forskningsperspektivet också.

Anförande nr 93

Landstingsrådet N y m a n (KD): Vi är inte alls oense om de saker som du tar upp i det här senare inlägget. Det är säkert så som du säger.

Jag tror att just det här forskningsområdet är ett område som har alldeles utomordentligt goda förutsättningar framöver, både nationellt och internationellt för att inte tala om transnationellt, även om det är en helt annan aspekt på saken.

Det är ju så med allt fler delar av den medicinska forskningen, att den mer och mer får karaktären av transnationell forskning. Det betyder att forskningen pågår och att forskningsresultaten nyttjas parallellt med pågående behandling. Det här är ett spännande område.

Det är väl snart ett år som den här frågan har varit aktuell, och jag har fått ett antal uppvaktningar via mejl, brev och telefonpäringningar och så vidare. Jag har nu förstått att vi mellan KI/SLL, som är det formella samarbetet, och den här forskningsenheten trots allt är överens om att det är den här ordningen som ska gälla.

Därför blir det naturligt att jag bevakar det här, och jag räknar med att du kommer att ställa en och annan begävd fråga framöver i beredningen också.

Anförande nr 94

Michel Silvestri (MP): Tack igen, Stig, för ett bra svar!

Det är, som sagt, så att ledningen för det här centret tydligt har uppfattat de här signalerna och själv formulerat förslag till hur man då, åtminstone under en övergångsperiod, skulle anpassa sig till det nya systemet med utökad konkurrensutsättning och det ska då naturligtvis ha syftet att inte splittra och rasera bra forskargrupper i onödan.

Det låter som ett betryggande svar som jag har fått, och det tackar jag för.

Anförande nr 95

Landstingsrådet Nymän (KD): Då ska jag bara förlänga tiden genom att tacka för en ömsesidig förståelse i den här frågans hantering.

§ 53 Genomförandebeslut ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus

Anförande nr 96

Landstingsrådet Rosdahl (M): Fru ordförande, ledamöter! Nu är det dags att modernisera sjukvården i södra delen av länet. Södertälje sjukhus invigdes 1907. Det finns alltså byggnader som är så pass gamla, och det är verkligen på tiden att vi nu ser till att bedriva modern akutsjukvård i Södertälje också. För att klara det krävs det en utveckling av den nuvarande sjukhusbyggnaden.

Genom den föreslagna investeringen kommer Södertälje sjukhus i framtiden att kunna bedriva akutsjukvård dygnet runt, och vi är väldigt stolta över det.

I landstingsstyrelsen framkom det att Socialdemokraterna ville ha en att-sats då man ville att det under projekttiden ska avrapporteras i arbetsutskottet hur arbetet går. Jag vill yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag och avslag på Socialdemokraternas förslag i landstingsstyrelsen därför att den där texten redan finns på sidan 2 i förslaget. Därför tycker jag ju naturligtvis att det är onödigt att förstärka det med en att-sats.

Med detta yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 97

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Vi är, som sagt, väldigt positiva till att landstinget nu bygger till och om Södertälje sjukhus. Det är naturligtvis en förutsättning för att vi ska kunna bedriva modern och effektiv sjukvård där, och det innebär också att vi kan stärka sjukvårdsutbudet i den här delen av länet.

Det som vi var kritiska till är att vissa delar i underlaget saknas. Det gäller framför allt finansieringen.

När investeringen är genomförd beräknas hyran per år öka med 70 miljoner kronor jämfört med hyran år 2011. Kapitalkostnaden kommer till följd av de här genomförda investeringarna för inventarier och utrustning att öka med cirka 19 miljoner per år.

Sammantaget för Södertälje sjukhus kommer det under åren 2017–2019 att bli negativt resultat med i genomsnitt 80 miljoner kronor per år.

Resultatet förblir negativt samtliga år i den kalkyl som vi har sett, som mest minus 230 miljoner kronor mellan 2021–2030. Vi insåg att landstinget nogga behöver följa hur man arbetar med detta underskott för att komma till rätta med det.

Jag tycker att det verkligen har tagits fram svar på frågan om hur produktivitetens utvecklingen ska tillgodoses men inte hur finansieringen, alltså en ekonomi i balans, ska vara. Därför lade vi i landstingsstyrelsen i en tilläggsattsats ett förslag om att arbetsutskottet skulle få i uppdrag att fortlöpande följa arbetet för att se hur landstinget ska kunna få till stånd en ekonomi i balans på Södertälje sjukhus till följd av den här investeringen.

Nu är det ju så att landstingsfullmäktige inte kan ge ett sådant uppdrag till arbetsutskottet, så vi har inga andra yrkanden än dem som är desamma som landstingsstyrelsen antog. Jag tycker ändå att det är viktigt att påtala det att det kommer att bli så, om vi inte får balans i den här, det kommer att belasta antingen den övriga sjukvården i länet, i annat fall så kommer vi vara tvungna att klara balansen genom besparingar. Båda de här två sakerna tycker vi skulle vara oerhört olyckliga. Vi får väl hoppas att majoriteten ändå gör det som de säger sig göra, nämligen att försöka hitta en lösning på detta framöver.

Anförande nr 98

N i n o s M a r a h a (FP): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall i landstingsstyrelsens förslag till beslut! Det har sagts mycket bra av Torbjörn Rosdahl, och jag kan instämma i vikten av dagens historiska beslut. 1,2 miljarder kronor kommer att satsas på att bygga om och bygga ut länets sydligast belägna sjukhus. Det är ett mycket välkommet beslut som vi ska fatta i dag.

Södertälje sjukhus har en anrik historia och har överlevt många prövningar under årens lopp. Så sent som för tio år sedan ville den dåvarande rödgröna majoriteten avveckla Södertälje sjukhus, men i dag är sjukhuset redo att utvecklas med nya sjukvårdsplatser, ny operationssal, flera operationssalar och en ny sjukhuskropp, och inte minst en renovering av gamla slitna rum som är så viktigt för att möta de krav som kommer från olika håll och kanter.

Dagens investeringsbeslut innebär också att patientsäkerheten ökar. Det är väldigt viktigt. Det innebär också att den personliga integriteten kommer att öka genom utbyggnad av nya enkelrum. Det är en väldigt viktig fråga för oss liberaler.

Södertälje sjukhus är väldigt viktigt för staden Södertälje, väldigt viktigt för stadens identitet och även för grannkommunerna Nykvarn och Salem. Att ett modernt akutsjukhus behövs söder om Huddinge är numera alla partier ense om. Det är väldigt glädjande för oss folkpartister. Det behövs som avlastning för hela länets akutsjukhusssystem men också för Karolinska i Huddinge.

Jag hoppas därför att alla ledamöter i landstingsfullmäktige ställer sig bakom landstingsstyrelsens förslag till beslut, även ni här till höger framför mig, och röstar för Alliansens förslag i dag.

Anförande nr 99

Landstingsrådet S e v e f j o r d (V): Ninns, vi har redan ställt oss bakom förslaget i landstingsstyrelsen med en viss justering. Du kanske inte har hunnit läsa detta. Det finns alltså inga problem på den punkten.

Det är naturligtvis jättebra att vi i dag formellt fattar beslut om att tillskjuta 1,2 miljarder för investeringar i nybyggnationer, fler vårdplatser, operationssal, ökad intensivvårdskapacitet och så vidare på Södertälje sjukhus. Det är jättebra! Enligt de beräkningar som finns så

innebär detta, när det är färdigbyggt ungefär år 2018–2019, en kapacitetsökning med ungefär 30 procent, och det behövs ju eftersom länet också växer så som det gör. Här har vi alltså inga problem. Det finns också ett beslut om att tillföra 300 miljoner kronor för olika investeringar, inköp av material och utrustning.

Vad vi i Vänsterpartiet har gjort är att vi även biföll det förslag till beslut som Socialdemokraterna framlade i landstingsstyrelsen. Det förslaget bifaller det förslag till beslut som majoriteten har lagt men innehåller även en tilläggsattsats som handlar om att det fortsatta arbetet med ny- och ombyggnad av Södertälje sjukhus löpande ska avrapporteras till arbetsutskottet, med särskilt avseende på att finna en hållbar ekonomisk lösning för investeringen.

Vi tyckte att det var en väldigt bra att-sats från Socialdemokraterna och trodde att majoriteten också kanske skulle kunna bifalla en sådan att-sats eftersom ni har exakt den skrivningen i brödtexten. Det är jättebra att den skrivningen finns där, men det är viktigt att den finns med i att-satserna, eftersom det är att-satserna som vi fattar beslut om. Jag förstår inte varför ni är motståndare till att skriva en att-sats med det innehållet utan enbart vill ha detta i brödtexten. Vi vidhåller att vi tycker att denna att-sats är bra, så vi önskar bifall till denna att-sats förutom bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 100

Landstingsrådet Broberg (M): Ordförande, landstingsledamöter! Södertälje sjukhus har funnits i 106 år och vi vill faktiskt att det ska finnas i lika många år till. Därför gör vi nu en rejäl satsning på Södertälje sjukhus, i form av en ny- och ombyggnad av detta sjukhus. Det säkerställer vi med dagens genomförandebeslut.

Södertälje sjukhus producerade under 2012 cirka 13 000 vårdtillfällen och 124 000 öppenvårdsbesök. Som flera har påpekat ska det bli ännu fler vårdtillfällen och besök framöver. Det behöver vi eftersom Stockholmsregionen växer, och den växer rekordartat. Det ställer krav på en genomtänkt långsiktig vårdplanering.

Vi vet att våra sjukhus i länet tar emot många patienter varje dag, och därför behövs effektiva patientflöden. Våra invånare har rätt till modern, tillgänglig och säker vård. Därför satsar vi nu på att göra Södertälje sjukhus till ett toppmodernt sjukhus som ska möta de ökade behov och de nya utmaningar som följer med en ökande befolkning.

I framtidsplanen för hälso- och sjukvården ges Södertälje sjukhus en central och utökad roll i den grundläggande sjukvården för främst dem som bor i kommunerna i sydöstra delen av länet. Detta ärende handlar också mycket om att Södertälje sjukhus nu är först ut i framtidsplanen för hälso- och sjukvården. Det är också väldigt roligt att vi nu verkligen kommer framåt när vi har jobbat så många år med den här framtidsplanen, tittat framåt och planerat framåt. Nu har vi faktiskt också kommit fram till beslut. Nu tar vi första steget i arbetet med att komma vidare med framtidsplanen.

Vad innebär då det här lite mer konkret för Södertälje sjukhus? Jo, med förslaget ser vi till att investera i nya byggnader men även att modernisera de befintliga. Vi skapar ytterligare en operationssal, vi utökar antalet vårdplatser från 100 till 120 platser. Vi ser till att intensivvårdskapaciteten ökas och skapar en mer sammanhållen struktur som underlättar för de bättre flödena. Det finns också nya enkelrum som planeras minska risken för infektioner. Det gör att det blir säkrare vård för patienterna, men även personalen bidrar till att förkorta vårdtiderna.

Med dessa förbättringar blir Södertälje sjukhus ett modernare och effektivare sjukhus.

Till sist vill jag bara säga när det gäller att-satsen att det inte är så att landstingsfullmäktige ger uppdrag till AU. Det här är en fråga som handlar lite mer om formalia. Vi har ingen annan åsikt i frågan, men vi tänker inte yrka på det som en att-sats. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 101

Landstingsrådet **Starbrink** (FP): Ordförande, fullmäktige, intresserade, för att inte säga engagerade åhörare på läktaren! I dag fattar vi ett viktigt och historiskt beslut om att utveckla hälso- och sjukvården i länets södra delar. Det har redan sagts mycket bra här om den saken.

Vi har gjort en resa från nedläggningshot för ett antal år sedan till en jättesatsning för framtiden. Den här resan har inte gått någon rak väg hela tiden, den har varit lite krokig, men nu känns det väldigt bra att vi kan vara eniga om den här viktiga investeringen.

Det har sagts mycket bra här, och jag ska inte upprepa det. Jag vill bara introducera ett ytterligare perspektiv, och det är att den här investeringen inte bara innebär bra vårdmiljöer för våra patienter. Det är också en lösning på de problem som vi har med arbetsmiljön på inte minst Södertälje sjukhus.

Med den här satsningen får vi nu bra förutsättningar för våra medarbetare att bedriva ett gott arbete i en funktionell, för att inte säga trivsamt och bra arbetsmiljö som lever upp till den moderna tidens krav. Det är också en viktig aspekt på den här satsningen. Jag yrkar bifall landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 102

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson** (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag kan inte låta bli att konstatera att ingen av de föredragande landstingsråd som har varit uppe i debatten har kommenterat frågan om hur man ska hantera den bristande finansiering som finns i förslaget.

Det här är ju en återkommande diskussion som vi har fört i fastighets- och investeringsberedningen. Det handlar om att det ofta saknas kalkyler om hur det påverkar drifts-ekonomin för sjukhusen när man gör investeringar. Det finns, som sagt, inte redovisat vare sig hurdan produktivitetsutvecklingen ska vara, om man ska utföra mer vård eller hur det här ska finansieras. Det vore faktiskt intressant att höra det, även om vi är eniga om förslaget.

Anförande nr 103

Landstingsrådet **Broberg** (M): Vi har haft många diskussioner i fastighets- och investeringsberedningen, och vi har också den investeringsstrategi som vi ska jobba vidare med och se till så att vi får bra och god lönsamhet på våra sjukhus.

Det finns naturligtvis vissa utmaningar.

Jag var dock på Södertälje sjukhus så sent som i förra veckan, och där hade de själva ganska goda förhoppningar, inte minst genom att få in vård från orter utanför Stockholms län, från den södra landshalvan. Jag är alltså övertygad om att vi kommer att hitta en bra lösning på detta.

Anförande nr 104

Thomas Magnusson (V): Vi i Vänsterpartiet har nåtts av beskedet att vi inte kan ge den här typen av uppdrag till arbetsutskottet. I det läget tycker jag att det är viktigt att presidiet tar den frågan under övervägande. Nu har vi nämligen gett nya uppdrag till arbetsutskottet som är specifika och som har med fastighets- och investeringsfrågor att göra. Det gör att det blir lite konstigt att lägga ett yrkande om att ge uppdrag till landstingsstyrelsen när det inte är landstingsstyrelsen som hanterar frågan.

Vi förstår problematiken och att socialdemokraterna därför drar tillbaka yrkandet, men vi tycker också att det blir en konstig ordning. Vi bör nog fundera på det. Det var bara detta jag ville förtydliga.

Anförande nr 105

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande! Jag tycker också att det här är viktigt. Nu har arbetsutskottet investeringsuppdraget, och vi kan inte ge några direktiv direkt härifrån till arbetsutskottet.

Detta är viktigt framför allt när vi får höra att det finns tankar rörande hur det här underskottet ska kunna hanteras, men den frågan är inte avgjord än, och vi hoppas och känner tillförsikt. Det är ju alltid trevligt med den här typen av besvärjelser och vi har hört sådana förut och i andra sammanhang när vi har diskuterat den bristfälliga ekonomiska hanteringen.

Jag tror därför att det är otroligt viktigt att fullmäktige verkligen har ett tydligt uppdrag till arbetsutskottet, även om vi inte kan ge det härifrån, att faktiskt följa hur man hanterar investeringen och inte minst investeringsekonomi. Vi ser nämligen hela tiden hur de här sakerna drar i väg.

Anförande nr 106

Michel Silvestri (MP): Ordförande! Det här är kanske en lite dum fråga, men i dessa tider och i kölvattnet efter en ganska välkänd artikelserie om Maciej Zaremba – som jag misstänker att de flesta här inne har läst – vill jag ändå ställa frågan om kapacitetsökningen och antalet vårdplatser med mera. Det rör sig om lite olika siffror.

Det talas om en trettioprocentig kapacitetsökning, en produktivitetsökning med kanske 27 procent räknat i DRG-poäng, en ökning av antalet vårdplatser från 100 till 120. Jag vet inte riktigt om jag helt förstår hur man i det fallet definierar en ökning på 30 procent.

Antalet vårdplatser sägs öka från 100 till 120. Det beror kanske på hur man räknar, men det borde väl innebära en ökning med 20 procent i så fall. Räknat i DRG-poäng så behöver 27 procent inte betyda att man behandlar fler patienter, det handlar enbart om att man hittar fler diagnoser på ett kreativt sätt.

Anförande nr 107

Landstingsrådet **Broberg (M)**: De här olika siffrorna som figurerar är alltid lite tekniska, och jag är inte någon jätteexpert på detta. Det handlar delvis om att vi jobbar på att få till stånd mer effektiva flöden.

Det är också så att om du har enkelrum så har du större genomströmning av patienter, och det kan göra att det öppnar möjligheter för ökning av vården, så att säga, utan att det stämmer exakt med summan vårdplatser. Det är kanske en liten förklaring i all fall.

Anförande nr 108

Michel Silvestri (MP): Jag vill bara förtydliga att vi i Miljöpartiet naturligtvis tycker att det här är en bra investering på vård i södra sidan av regionen, och helt säkert nödvändig.

Det svar som jag fick från Charlotte Broberg vet jag inte om jag blev klokare av, egentligen. Det här är ju en väldigt stor investering. Då vill man också se, framför allt med hänsyn till hurdan situationen är i dag med antal vårdplatser och så vidare, att man verkligen får valuta för pengarna.

Jag måste säga att jag inte tycker, som sagt, att det var en förklaring som var till fyllest.

§ 55 Tilläggsavtal till projektavtalet för Nya Karolinska Solna (NKS)

Anförande nr 109

Landstingsrådet Rosdahl (M): I samband med byggandet av Nya Karolinska universitetssjukhuset i Solna uppkommer behov av att genomföra nödvändiga tilläggsarbeten eller ändringar till följd av att man har identifierat olika nya krav på anläggningen som man inte kunde förutse i samband med projektets tecknande.

Landstinget har via Nya Karolinska Bygg ställt ut ändringsförfrågningar som har utmynnat i förslag till tilläggsavtal, som det redogörs för i ärendet. En översyn av de föreslagna tilläggsavtalen har genomförts av specialister för att säkerställa att landstingets avtalsvillkor i projektavtalet inte förändras på icke önskvärt sätt med anledning av tilläggsavtalen.

Samtliga föreslagna tilläggsavtal bedöms vara både nödvändiga och till fördel för landstinget. Jag tänkte nu utveckla mig lite grand avtal för avtal. Jag börjar med tilläggsavtal nr 7. Det avser inrättandet av ett lokalt tillagningskök. Det känner vi väl till här i salen, för det har vi diskuterat väldigt mycket, måste jag säga. Det fanns inte med i det ursprungliga förslaget och innebär därmed en extra kostnad för landstinget. Enligt det här underlaget är det 36 miljoner.

Tilläggsavtal nr 8 avser installationer av monteringsstål för att förenkla montaget av takhängd medicinsk utrustning. Tilläggsavtal 12 handlar om precis samma sak. Varför gör man så här? Jo, landstinget ansvarar för leverans och montage av medicinsk-teknisk utrustning enligt projektavtalet. När avtalet tecknades för snart tre år sedan var omfattningen av den medicinsk-tekniska utrustningen oklar, och den kliniska utformningen av rummen var inte färdig. Därför kunde man naturligtvis inte träffa avtal om detta.

Monteringsstål och infästningar i dessa rum innebär inte tillkommande kostnader för landstinget eftersom de har funnits med i budgeten. Landstinget kommer att låta Skanska utföra arbetet för att klara tidsplaner i projektavtalet.

Nu övergår jag till tilläggsavtal nr 11, och det handlar om nödvändiga markarbeten för att justera höjdskillnader som möjliggör anslutning av kulvert till Karolinska Institutet. Det är samma sak i detta fall. När avtalet tecknades fanns inte underlag för byggande av Biomedicum, det är ju Karolinska Institutet som nu har beslutat att bygga det. Därmed visste inte landstinget att det skulle uppstå någon nivåskillnad. Markarbetet innebär en tillkommande kostnad för landstinget på 10 miljoner.

Tilläggsavtal nr 13 avser förstärkning av betongstomme för att klara förstärkningar i strålskyddet. Och tilläggsavtal nr 14 rör förstärkning av strålskyddet med blyplåt och betong. Det är alltså strålskydd det handlar om. Det här är en förutsättning för att få tillstånd av Strålskyddsmyndigheten att bedriva cancervård.

Efter projektavtalets tecknande har nya krav ställts på strålskydd i rummen i form av mer bly i väggarna, vilket också påverkar stommen i anläggningen. Ändringar måste då göras för att landstinget ska kunna få tillstånd av Strålskyddsmyndigheten att bedriva cancervård. Själva arbetet att förstärka betongstommen och strålskyddet i betongen innebär en tillkommande kostnad på ca 190 miljoner kronor. Med det här förtydligandet yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 110

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! I arbetsutskottet deltog inte vi i det här beslutet för vi tyckte att det var otydligt på många sätt och vis. Vi ville också ha ett förtydligande från majoriteten rörande de enskilda investeringsposterna och den ordning som man fattar beslut i. Vi tycker att det är väldigt svårt att utläsa ur de här tilläggsavtalen vad den enskilda kostnaden är för varje avtal men också vad den bedömda helhetskostnaden är och hur detta påverkar avtalet i dess helhet.

Det är ju lätt att nämna exempel för att falla in lite i finanslandstingsrådets upprepning av de olika tilläggsavtalen. Om jag tar tilläggsavtal nr 16 så innebär det inte att landstinget gör en besparing på 1,2 miljarder kronor, vi fastställer bara den sänkning av det pris som fanns i anbudet och som redan är avtalat. Det är ju inte så att det försvinner några pengar, för det är en den ekonomiska ram som fullmäktige har fattat beslut om.

Det är egentligen väldigt svårt att uttyda vad varje enskilt tilläggsavtal handlar om och hur det påverkar avtalet som helhet.

Det är också viktigt att påminna om en sak när man gör den här typen av tilläggsavtal. Jag tror tyvärr att vi kommer att få se detta löpa på på Nya Karolinska eftersom många stora och viktiga delar i det här sjukhusets innehåll ännu inte är bestämt. Därför måste det vara väldigt tydligt på vilket sätt detta görs i förhållande till den nuvarande investeringsramen som fullmäktige har fattat beslut om.

Nu säger majoriteten i sista att-satsen att man ska göra omprioriteringar i budgeten, i investeringsbudgeten för att täcka in det här. Men det är ju ändå så att fullmäktige först ska fatta beslut om det innan vi kan godkänna de enskilda tilläggsavtalen. Det är ju en petitesse, men jag tycker att det är synd att man inte kan lyssna på det för att få en mer godkänd propositionsordning, eftersom det här handlar om väldigt stora summor pengar.

Vi har fått jämförande siffror som visar vad det här sjukhuset kommer att kosta att bygga. Den här historien kommer väl att fortsätta. Det är nog inte slut, som sagt, med de här tilläggsavtalen. Vi deltog i beslutet i landstingsstyrelsen och ställer oss bakom det nu också men vill ändå hänvisa till samma särskilda uttalande som vi hade i landstingsstyrelsen, för vi tycker att det här måste göras bättre framöver. Som sagt lär det fortsätta att presenteras nya tilläggsavtal när det gäller detta sjukhus.

§ 56 Taxor för färdtjänst vid resa med pendeltåg till Arlanda och vidare utom länet till Uppsala

Anförande nr 111

Gunilla Roxby Cromvall (V): Vi hänvisar till vårt särskilda uttalande i landstingsstyrelsen.

§ 57 Motion 2012:7 av Anders Lönnberg m.fl. (S) om ökade insatser för medicinsk forskning, utveckling och Life-science

Anförande nr 112

Anders Lönnberg (S): Ordförande, ledamöter! Om forskningspolitiken är vi ju relativt eniga, och det är ju rätt så roligt att vi kan vara eniga om någonting i det här landstinget.

Som vanligt är också motionen väldigt vänligt handlagd, höll jag på att säga. Jag blir behandlad antingen som en nydebuterad Alzheimerpatient eller som en nybadad fyraåring, vilket ni vill, jag får en vänlig handpåläggning och får kommentaren: Vi håller med dig i stort och därför är den här motionen nu besvarad.

Jag tackar i och för sig för omtanken och den omvårdnad som den ger ett slags bevis för, men jag tänkte nog ha några sådana där bakåtsparkar ändå. Jag tror nämligen att vi allihop lever med ett ganska stort problem, och det spelar liksom ingen roll om man är politiker i olika partier, om man är tjänsteman, vårdprofessionella eller vårdanställda på olika sätt. Vi har nämligen byggt ett system som i dag pekar på ett antal paradoxer som är ganska svåra att lösa. Man kan säga att det finns en konflikt på kort sikt mellan produktivitetsförbättringar och innovation.

Ni har säkert hört många från vården säga: Vi har inte tid, vi ska jobba med att öka produktionen så därför har vi inte tid med innovationer. Eller tvärtom: Vi forskar så mycket så därför måste vi ha lägre produktionskrav på oss. Det där, menar jag, är en missuppfattning. Om man tittar på de bästa forsknings- och vårdanläggningarna i världen så ser man att de har höga krav på både vårdproduktion och forskningsproduktion. Man måste hitta system, framför allt finansieringssystem, som tillåter att man blir excellent på både vård och forskning och utveckling. Så länge som finansieringen av de här två är blandad och lite hölj i dunkel tror jag att man kan ha den här gråzonen att skylla på, och ibland är den inte bara till för att skylla på utan den är verkligen korrekt. Man kan inte förvänta sig en positiv utveckling på båda sakerna.

Väldigt många sitter nog med näven knuten i byxfickan och säger: Det är nog bra med forskning, men i första hand måste vi klara av de köer som vi har, och så vidare

Men forskning och utveckling är faktiskt ingenting annat än ökad produktivitet på sikt, det vill säga att ökning av produktionen på kort sikt är ett sätt att effektivisera verksamheten, men det är forskning och utveckling också fast på längre sikt. Därför måste vi ha en dialog om hur man förenar de här två storheterna på ett bättre sätt än vad vi har lyckats med, för vi har inte, sett i ett internationellt perspektiv, lyckats så oerhört väl i Sverige på alla områden när det gäller det.

Det andra problemet som vi har är det mellan standardiserad vård och individualiserad vård. Ibland höjs produktivitetskraven så högt att man säger att vi bara ger den standardiserade vården som vårdprogrammet eller det nationella vårdprogrammet ger vid handen, och så struntar vi i individualiseringen av den. Problemet är att man då tappar hela sin konstitution av lärande organisation och bara producerar standardiserade enheter mot en standardiserad taxa.

Nästa steg som jag ser är att debattera med forskning och utveckling om dess relation till våra ersättningssystem och hur vi bättre kan utveckla och gifta ihop både en förhöjd och en bättre kvalitativ vård och bättre innovation.

Sedan är jag jätteglad över att ni i majoriteten tycker att flera av de idéer som vi har fört fram – till exempel att vi sätter mål för forskningsnivåer, att vi inrättar ett branschråd tillsammans med industrin och vården för att komma fram till gemensamma utvecklingsprogram – är bra. Men det finns som vanligt, tycker jag, ett problem och det är den här känslan att det inte är bråttom. Den känslan har redan fått Astra att lägga ned, den har fått Pharmacia att lämna Sverige, och vi kan nu se att vi har en rad svenska mellanstora och små bolag på uppgång som står beredda att lämna Sverige.

Det här är bråttom och därför vill jag tillstyrka denna motion.

Anförande nr 113

Landstingsrådet N y m a n (KD): Fru ordförande! Jag har stor förståelse för yrkandet, eftersom motionären nu själv framför detta. Det är en oerhört värdefull motion och en oerhört värdefull debatt som vi behöver ha.

När ska jag gå in lite mer på själva att-satserna.

Den här motionen fyllde ett år i fredags. Det protokollet justerades i dag. Det är alldeles nyligen hanterat. Vi är precis inne i budgetprocessen för kommande års budget. Den första att-satsen om att rädda de anställda vid Astra Zeneca i Södertälje eller snarare Östertälje ligger där den ligger, så att säga. Att aktualisera en del byggnadsinvesteringar däremot som rör innovationsplatsen till exempel, det är en fråga som finns med, och den planeras och förbereds.

När det så gäller frågan om att bilda forsknings- och innovationsstrategiberedningen i någon form så kan jag säga att det är en fråga som jag, alltsedan jag såg motionen för ett år sedan ungefär, har funderat över hur en sådan beredning skulle kunna se ut. En bit på vägen är vi i ett umgänge nu mellan landstinget och Karolinska Institutet och industrin där både läkemedelsindustrins främsta företrädare och landshövdingen är med. KTH är inte med i det här sammanhanget ännu. Nu samlas vi omkring förkortningen 4 D, som är ett initiativ som är ett direkt resultat av ett pressmeddelande från Östertälje i början av februari förra året.

Det arbetet har kommit ganska långt och kommer att kunna utvecklas och kan möjligen, vilket jag hoppas, också vara en väldigt bra grogrund för de fortsatta övervägandena om att hitta en form för hur vi lägger upp en strategisk beredning av viktiga forskningsfrågor. I det sammanhanget kommer detta att vara ett av de första uppdrag som den nye forskningsdirektören får, nämligen Jan Andersson som tillträder sin befattning här den 1 april i år.

När det gäller de andra frågorna som du tog upp, Anders, om hur vi ska finansiera och hur vi ska finna effektiva samverkansformer mellan sjukvård och akademi eller mellan forskning och sjukvård, så är det en fråga som finns med i överläggningarna rörande det som heter Framtidens hälso- och sjukvård. Det måste bli tydligare, det är min mening, och jag delar den, som Bernhard Tarschys sade. Det är oerhört angeläget att de här storheterna som är så beroende av varandra knyts närmare också i mer formell mening. Då blir uppdraget och utmaningarna mycket tydligare.

Vi är, som sagt var, mitt inne i en budgetprocess. Det här med att sätta upp mål för hur stor del av landstingets skattemedel som ska gå till forskning och utveckling och utbildningsfrågor är en fråga som jag gärna tar mig an och som det finns stöd för i landstingsstyrelsens förvaltning, vilket ni har sett av handlingarna.

Att sedan följa upp den forskning och utveckling som bedrivs och med finansiering från framför allt landstinget är viktigt. Men all finansiering av forskning och utveckling där det finns ett utbyte mellan akademi och sjukvård är oerhört viktig att följa upp. Det är ett annat uppdrag som jag har för avsikt att lägga i Jan Anderssons knä. När han kommer hit har han nämligen i huvudsak akademins perspektiv på arbetet, även om han i den roll som han har haft som prorektor naturligtvis har arbetat nära landstinget både som läkare i sin dagliga gärning men inte minst som prorektor i det umgänge som vi har haft med Karolinska Institutet under många år.

Det finns alltså under det här en ton av att höja ambitionsnivån. Vi har alltså anställt Jan Andersson och vi kommer att fortsätta med att få Katarina Hartman i en nyckelroll, och detta tillsammans innebär, tycker jag, en fantastisk förstärkning av tjänstemannastödet för det arbete som forskningsberedningen, hälso- och sjukvårdsnämnden och andra kan behöva ha.

Därmed, fru ordförande, är jag mogen att yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 114

A n d e r s L ö n n b e r g (S): Du säger att motionen är ett år i dag, och det tycker jag på ett väldigt tydligt sätt beskriver just det problemet att tempot är något som har vi problem med i det här landstinget. Det duger inte. Om det tar ett år att besvara en motion, hur lång tid tar det innan vi då förverkligar det innehållet? Den frågan kan man ju ställa sig.

Du säger att 4 D är ett resultat av ett pressmeddelande. Det låter ju, kan jag säga, rätt så kreativt eller möjligen snabbt påkommet. Jag vet inte om jag ska stå här och önska mig fler pressmeddelanden eller bättre genomtänkta förslag. Det är i och för sig en rätt så intressant tanke att man först kommer med ett förslag och sedan i efterhand försöker att fylla det med ett innehåll. Men jag lovar och försäkrar: det finns absolut bättre metoder än just detta.

Det tredje som är lustigt med det här är att vi har köer bland patienterna. Ändå är det bristen på patienter som är det stora problemet för såväl industri och akademi som för hälso- och sjukvården för att föra utvecklingen framåt. Om vi har sådana köer bland patienterna och vi har sådana underskott på tillgång på patienterna, då har vi ett genuint problem som vi måste lösa.

Anförande nr 115

Landstingsrådet N y m a n (KD): Jag är ändå glad över att vi i landstingsstyrelsen svarar på motionen inom ett år. Jag har ju stått här flera gånger och bett om ursäkt för att det har dragit över med både ett halvår och ett år utöver det år som är målet för hantering för ett motions svar. Jag vet ju hur Anders debatterar.

Det kom ett pressmeddelande som var som en chock. Jag var på ett forskningsseminarium som någon anordnade nere på stan den dagen. Uppmärksamheten från publiken mot dem som höll anföranden den dagen var minimal. Alla satt alltså med sina elektroniska instrument och läste nyheter hela den dagen. Det var en chock, och det gav en chockvåg som i vårt fall innebar att finanslandstingsrådet tog ett initiativ att få i gång ett arbete kring det som nu förkortas 4 D.

Jag håller med dig, det tar tid. Men vi kan väl hjälpas åt med att höja tempot, Anders.

Anförande nr 116

L a r s T u n b e r g (FP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! *The proof of the pudding lies in the eating*. Vad vill jag säga med det? Jo, en aldrig så välskriven strategi betyder egentligen ingenting om den inte ger upphov till förändringar i verkligheten.

Sanningen är tyvärr sådan att det är alltmer tunnsätt med stora svenska innovationer. Vi har stolta traditioner. Jag tänker på gasisolerade ställverk. När jag tittar ut över salen verkar ingen av er veta vad det är för någonting. Det är en viktig sak för Sverige. Men i den här församlingen är kanske Losec en produkt som det är bättre att tala om.

Ingen tycker annat än att vi vill ha ut så mycket som möjligt av de pengar som vi satsar i forskning och utveckling, och det är viktigt att vi organiserar oss väldigt klokt. Däremot tycker inte jag att vi ska sörja så förfärligt mycket över att gamla strukturer, så som till exempel Astra Zeneca, ibland måste ersättas av nya och förhoppningsvis bättre strukturer. Det ligger någonting sunt i det.

Motionen är i många stycken en bra motion. Jag kan inte se annat än att vi i grund och botten tycker likadant om nästan allting. Jag tror på att sätta mål, jag tror på att skapa mötesplatser, jag tror att det speciellt inom forskningens värld ibland finns lite insnöade ställen, och jag tror att det är viktigt att vi sätter tryck och hittar tillämpningsmöjligheterna. Vi ska nämligen inte glömma bort att det är först när vi som land börjar tjäna pengar på våra innovationer som vi får tillbaka någonting, så att säga.

Innovationsupphandling är en annan spännande idé som jag tycker är en bra sak som vi ska jobba vidare med.

Slutligen, när det gäller den neurologiska forskningen på Huddinge så gissar jag att vi redan inom gällande struktur kan och har möjlighet att se över och hitta ytterligare bra sätt att stötta den på.

Anförande nr 117

M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det är nästan lite tråkigt, men just vi som ingår i forskningsberedningen här, Stig, Anders, som är en av dem som står bakom motionen, och jag själv är rörande eniga, tycker jag, i grundfrågorna när det gäller FoUU och betydelsen av det.

Från Miljöpartiets sida tycker vi att det här är en väldigt bra motion, grundtanken med den och grundfilosofin, så att säga. Möjligtvis tycker vi att vi skulle behöva ha en lite mer utförlig dialog och diskutera saker och ting och komma fram till konsensus om detaljerna.

När jag tittar på de olika att-satserna och tänker på att det alldeles nyss här berördes forskargruppen från Astra Zeneca så får jag ändå hoppas att det har hänt en del fram till i dag så att den att-satsen delvis kan anses inaktuell. Förhoppningsvis är det så. Jag vet inte säkert.

När det gäller frågan om att inrätta en forsknings- och innovationsstrategiberedning så är även den grundtanken god. Samtidigt är frågan vilka gränsdragningar man i så fall har gentemot den nuvarande beredningen. Är till exempel den forskningsberedning som vi är ledamöter av mer politisk? Det är bra att man har klart för sig de olika rollerna i det här fallet, även vad den skulle heta om man rent av kommer in på sådana detaljer.

En annan att-sats tar upp frågan om att till exempel hälso- och sjukvårdsnämnden i högre grad skulle beakta FoUU-frågor. Det tycker vi är alldeles utmärkt. En annan fråga är hur man gör det. Det är kanske inte bara hälso- och sjukvårdsnämnden som berörs av detta, det är kanske också ett budskap till exempelvis produktionsutskottet, att beakta FoUU, alltså inklusive utbildningsfrågor. Vi har ju tidigare i det här forumet diskuterat det som jag kallar för stuprörsorganisationen när det gäller sådana här frågor.

Det knyter åter igen an till, vill jag understryka, att vi är helt eniga om att FoUU – forskning, utveckling och utbildning – är helt nödvändiga verksamhetsområden för en långsiktigt hållbar hälso- och sjukvård, definitivt.

När det gäller så gäller frågan om att avsätta en viss procentsats av landstingets budget till FoUU tycker vi att vi kanske ska diskutera den frågan och på ett bättre sätt på förhand förankra en procentsats och hur lång tid det här ska pågå – fem år, tio år, som ni har föreslagit.

Den frågan kan naturligtvis diskuteras. Men det viktiga är i det fallet att vi når en sådan konsensus partiövergripande och blocköverskridande att vi verkligen kan se till att få långsiktiga beslut i de här frågorna så att satsningen inte är någonting som raderas efter mandatperiodens slut.

Egentligen är det kanske den sista att-satsen som man helt enkelt bara skulle stryka under i så fall, det här med uppföljning. Men, som sagt, tycker vi ändå att det kanske är lika bra att ta ett omtag utifrån det här, med det här som en inspirationskälla och, som sagt, nå en bredare överenskommelse om detta. Det hoppas vi att vi kan använda den här motionen till.

Anförande nr 118

Thomas Magnusson (V): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Tack så mycket, Anders och dina socialdemokratiska kompisar, för en mycket spännande motion! Den väcker självfallet väldigt många tankar, för den spänner över rätt så stora områden. Därför tycker jag att det har varit oerhört spännande att både läsa motionen och att läsa de olika delarna i det svar som ni har fått på motionen.

Först lite formalia. Jag tycker alltid att det är lite jobbigt. Anders uttryckte sig liksom välvilligt om handpåläggning och så vidare. Det här med att motioner ska anses besvarade är ju ett bekymmer. Man vet inte riktigt om det är ett ja eller ett nej, men det är kanske det som är meningen att man inte ska veta.

Jag tror att det är bra att man är tydlig med om man vill eller inte vill. Från Vänsterpartiets sida har vi sagt att vi vill yrka bifall till motionen. Det ska man inte förväxla med två saker. För det första betyder det inte att vi måste hålla med om varje kommatecken som står i motionen, för motionen ligger i en form av utredningsuppdrag också, och en del skissar ett antal saker som man skulle kunna göra framdeles.

Bifall till motionen betyder inte heller att vi anser att det inte händer någonting, för det händer en hel rad saker som jag tycker att Stig också väldigt tydligt redogjorde för. Frågan handlar om dels hur vi ska strukturera upp det som ska ske, dels i vilken takt det ska ske, dels kanske också lite mer på vilket sätt det ska ske.

Sett i det perspektivet är det lite spännande att den här motionen finns och att få yrka bifall till den. Några saker är kanske speciellt spännande, bland annat det här med inrättandet av en forsknings- och innovationsstrategiberedning. Det finns säkert ett antal problem när man bara skriver det utan att ordentligt diskutera igenom den frågan. Jag vill fokusera på möjligheten, möjligheten att hitta ett sätt att lyfta frågorna framdeles, och hur vi kan gå före i vårt landsting när vi tycker att det finns många andra som släpar efter.

Det är en form av vägval som vi kan göra om vi vill försöka lyfta frågorna högre upp på dagordningen. Jag uppfattar att vi på den punkten egentligen är överens om att vi vill lyfta frågorna högre upp på dagordningen men att vi ännu inte riktigt har hittat formen för det.

En annan punkt i motionen som är intressant är hur vi ska planera arbetet och de här specialistcentren. Man använder begreppet *centres of excellence*. Jag tycker det är spännande. Jag är inte riktigt kapabel att i nuläget definiera vad det här mer konkret betyder, men det är i alla fall ett spännande sätt att se om vi kanske skulle kunna kalla det teori och praktik i vardagen. Hur skulle det kunna se ut? Hur skulle vi kunna göra för att det här skulle kunna bli bättre?

Sammanfattningsvis är det min och mitt partis uppfattning att motionen tar upp ett antal frågeställningar eller problem, om man vill kalla dem så, som vi kan lösa om vi vill lösa dem. Jag uppfattar att vi i stort är överens om att vi vill lösa dem på lite olika sätt men att det är viktigt att vi tar steg framåt.

Jag tycker att det här var spännande. Jag tycker att det var bra, och jag hade önskat att Alliansen skulle kunna tänka sig att bifalla motionen trots att man, som Stig säger, ändå gör ett antal saker och det finns en del saker som kanske kommer tillbaka i andra sammanhang. Men för att man ska vara tydlig och för att man ska förstå vad som händer tror jag att det hade varit bättre om ni hade bifallit motionen, vilket vi gör.

Anförande nr 119

Hans Lindqvist (C): Fru ordförande, landstingsledamöter! Jag instämmer i hyllningskören till motionären. Det är en väldigt genomarbetad motion, det är inget tvivel om det. Det är ett gediget arbete bakom denna motion. Ingen är motståndare till att vi använder de forskningspengar som vi satsar i landstinget till en positiv utveckling. Jag sitter också i forskningsberedningen och vi diskuterade detta ganska ordentligt vid beredningens möte den 17 januari.

Det handlar ju om att vi använder pengar som ger, som flera har sagt, ökad produktivitet, bättre effektivitet och bättre sjukvård för patienten i sista ändan. Det är ju det det handlar om.

Jag tycker också att man kan säga att det som motionärerna föreslår är flera bra forskningsområden, till exempel den neurologiska forskningen.

Förslaget att vi ska inrätta en forsknings- och innovationsstrategiberedning har alla berört. Stig Nyman själv som ordförande i forskningsberedningen tycker att det är ett bra förslag. Jag instämmer i det. Vi får väl se vilken process som är bäst för att jobba vidare med det här.

Det är samma sak med innovationsupphandlingar. Det är klart att man ska försöka göra upphandlingar som sporrar till nya upptäckter eller förbättringar i produktivitet, teknik och i vård. Likadant är det när det gäller frågan om att avsätta vissa procent av vår omsättning till forskning och utveckling, det är också en bra tanke. Det är lätt att säga kanske, men det

är kanske inte så säkert att det är lika lätt att omsätta i praktiken. 2 procent av omsättningen om tio år, säger Anders Lönnberg i förslaget. Den saken får vi diskutera.

Det är intressant att se att landstingsdirektören tycker att det är en bra idé, som han skriver i sitt tjänsteutlåtande. Ett mer positivt besked kan man väl knappast få från förvaltningen. Men Anders Lönnberg tycker att det går för långsamt.

Det gör jag också när det gäller sådant som jag engagerar mig i. Detta är ett område, men det finns andra. Det tar väldigt lång tid att få fram spårbara här i världen till exempel. Så är det: Är man engagerad tycker man att det går långsamt.

Men det gör inte riktigt det, som jag ser det. Jag är inte alls någon specialist på forskning. Men här finns redan stora resurser som satsas från universitet, landsting, högskola och näringsliv. Det står i tjänsteutlåtandet att det är 1,4 miljarder kronor till forskning och utveckling. Lika många miljarder – 1,4 – är det i samarbete mellan Karolinska Universitetssjukhuset, Karolinska Institutet och jag undrar om inte Handelshögskolan är med där.

Det finns alltså en samverkan, en positiv sådan, som vi jobbar vidare med. Vi har också en FoUU-strategi som är så pass färsk som från mars förra året. Då tog vi beslut om en forsknings- och utvecklingsstrategi. Vi tycker att vi behöver en sådan och ska naturligtvis utveckla den vidare. Den är alltså ganska färsk.

Några personliga synpunkter: Jag tycker själv att forskningspengarna måste kunna gå till patienten. Det måste vara det som är det viktiga. Den kliniska forskning som sker på sjukhusen måste inrikta sig på just detta: processer, ny teknik och – allra viktigast – att patienten får del av det. Något som är viktigt är hur vi mäter de 1,4 plus 1,4 miljarder som vi satsar på forskningen. Hur mäter vi det för att få fram något som visar att vi har lyckats?

Här finns det verkligen något att ta itu med, hur forskningsmedel används, hur man kommer ut till sjukhus och till patienter och vårdcentraler. Det gäller både offentliga och privata – det är jätteviktigt att säga, för det är kanske lättare för oss i produktionsutskottet att nå offentlig sjukvård, vår egen sjukvård, men mycket svårare att nå sjukvård som produceras av privata vårdgivare. Men det är lite grann min egen uppfattning.

Ytterligare en sak som jag tycker är viktig, utan att ha grävt så djupt med hela Centern i hela Sverige: Jag skulle gärna se att man fann bättre metoder för att ta vara på bra förslag från personal och patienter. Det kommer faktiskt in väldigt många sådana, och vi försöker ta vara på dem. Här finns en möjlighet, en utmaning och en utveckling som vi verkligen ska ta vara på.

Jag skrev ”bra motion” i slutet på det här papperet, och egentligen tycker jag väl att man kunde gå ett steg längre. Men jag yrkar ändå bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 120

A n d e r s L ö n n b e r g (S): Det är inte så lätt att uppamma aggression om alla håller med en, men jag ska försöka.

Först och främst finns det en missuppfattning från förvaltningens sida. Man skriver att man tar avstånd från entydiga priser därför att olika kliniska provningar har olika storlek och utformning. Här tror jag att det föreligger en sammanblandning mellan enhetliga priser och entydiga priser.

Att ha enhetliga priser har ingen föreslagit – däremot att de ska vara entydiga, det vill säga att samma typ av studie kostar lika mycket varje gång, så att man kan förutse vad det kostar. Varje gång man går och handlar en liter mjölk ska inte vara ett förhandlingstillfälle, utan man ska veta vad det kostar.

Jag tyckte att Lars inlägg var intressant. Enligt vad OECD säger ligger Sverige absolut i topp när det gäller patent. Men det som är typiskt för Sverige är att när det kommer till att bli produkter eller regelrätta behandlingar, då försvinner de ur landet till andra produktionsländer.

Till Hans Lindqvist kan jag säga: Du säger att det inte är så oroande, eftersom man ändå satsar 1,4 miljarder. Då kan jag säga: Att ta fram ett enda läkemedel kostar 12 miljarder kronor, utom på Astra Zeneca, för där kostar det 12 miljarder dollar att ta fram ett läkemedel. Särskilt mycket pengar är det alltså inte.

Men vad värre är: Vi har i Sverige tappat 5 000 doktorandtjänster, forskartjänster, på mindre än tre fyra år. En tredjedel av svenska forskarutbildade inom life science-forskningen har alltså försvunnit. Om man inte har bråttom då vet jag inte när man ska ha bråttom, höll jag på att säga.

Det enda jag kan säga överstiger detta är önskan om att det ska bli vår nu. Men i övrigt tycker jag att detta är det problem som man näst snabbast måste åtgärda.

Till Michel ska jag säga: Absolut, det finns mycket som man har satt i gång. Det finns tre viktiga skäl till att satsa på forskning som man måste ha klart för sig för: Det ger högre kvalitet i vården. Det ger en snabbare omvandling av vården – i stället för att det tar elva år från när en ny metod är framme tills den är ute hos patienterna tar det fem år. Den ger sysselsättning och export – och vad ska Sverige annars leva på om inte på produkter och tjänster med högt förädlingsvärde?

Därför är det lite bråttom att höja tempot, och om vi är överens borde det dessutom vara mycket enklare att höja tempot. Jag skulle vilja uppmana alla och säga: Nu tar vi krafttag och försöker prioritera de här frågorna till båtnad för patienterna, Stockholms sysselsättning, landstingets inkomster och framtida patienters möjligheter att få bot där man i dag inte får någon hjälp!

Anförande nr 121

Landstingsrådet Nyman (KD): Fru ordförande! Jag har några korta kommentarer till de ämnen som har tagits upp.

Vi fick en föredragning i landstingsrådsberedningen förra veckan från Jan-Inge Henter, som är forskningsdirektör på Karolinska Universitetssjukhuset, tillsammans med medarbetaren Mia, som jag för tillfället inte kommer ihåg efternamnet på.

Karolinska Trial Alliance, KTA, har liksom återuppväckts till ett nytt liv. Jag ska se till att vi får den föredragningen i forskningsberedningen också, för den ger en bild av kopplingen till behovet av att få tillgång till patienter, om jag uttrycker mig lite rufft.

Beträffande Center of Excellence: Det är härligt med de här engelska begreppen. Man kan rymma mycket mer i dem. I morse när jag åkte in hit var det en bil framför mig som hade en skylt där det stod: Vi hjälper till – Facility Service. Vi blandar begreppen här.

Vad vi menar med detta är att det ska uppstå ett antal specialistcentra runt om i länet på dessa närsjukhus eller vad vi ska kalla dem, där inriktningen är tydlig på några håll, till exempel inom diabetesområdet, som nämns i den här motionen, men också inom det geriatriska området och när det gäller rehabilitering. Det finns mycket sådant. Forskningen måste kopplas till detta, men många gånger när det blir nyinriktningar missar man just det.

Den FoUU-strategi som vi har, som fyllde två år häromdagen, ska vi naturligtvis fortsätta att utveckla. Då kan jag nog utlova att mycket av det vi har diskuterat här i dag kommer att behöva arbetas in som en vägledning framöver.

Till sist några ord om relationen till staten: Jag skulle naturligtvis önska att Utbildningsdepartementets centrala tjänstemän samt ansvarig minister satt här i salen. Det gör de inte, men det kanske är någon som kan vidarebefordra vad jag säger.

Jag tycker att Utbildningsdepartementet egentligen har en mycket enkel uppgift vad gäller ALF-projektmedel, forskningsanslag och annat som staten kommer med: Ge hälften till Stockholm och fördela resten till landet i övrigt! Jag tycker att det är ett mycket måttfullt anspråk, eftersom 60 procent av den medicinska forskningen bedrivs i det här länet. Om man då begär bara 50 procent är det väl måttfullt – eller hur? Det är i det klimatet vi rör oss. Välviljan från de statliga myndigheterna är inte lika uttalad som våra ambitioner att ta för oss, ifall resurserna skulle ställas till förfogande.

Jag yrkar en gång bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 122

Michel Silvestri (MP): Jag vill bara göra ett tillägg från vår sida. Återigen: Det är roligt att höra att det är så många positiva omdömen och kommentarer om motionen. Det förtjänar den verkligen.

Från Miljöpartiets sida väljer vi, så som jag har motiverat det tidigare, att avstå från att delta i beslutet, med hänvisning till eget särskilt uttalande. Men jag tycker ändå att det i den debatt som har varit – fast det i positiv bemärkelse knappt har varit någon debatt – från Socialdemokraterna finns en utsträckt hand, skulle jag vilja likna det vid, som egentligen har mötts av flera andra utsträckta händer. Om nu motionen strax röstas ned kan man väl ändå hoppas att de utsträckta händerna kan arbeta vidare med frågan på ett konstruktivt sätt. Det hoppas och tror jag.

Avslutningsvis beträffande den första liknelsen från Anders Lönnberg om att på olika sätt ha fått många klappar: Från min och vår sida så är det definitivt inte i egenskap av Alzheimerpatient – det tycker jag inte – utan på grund av din ungdomlighet är det väl snarare som nybadad fyraåring.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Johan Sjölander (S) 2:1, 3, 5
Landstingsrådet rydberg (FP) 2:2, 4, 6
Catrin Mattsson (C) 2:7
Marie Åkesdotter (MP) 2:8
Landstingsrådet Ullberg (S) 2:9, 13, 22, 45, 84, 86, 88
Gunilla Roxby Cromvall (V) 2:10, 14, 20, 33, 40, 46, 78, 80, 82, 111
Landstingsrådet Wennerholm (M) 2:11, 21, 23, 34, 39, 85, 87, 89
Landstingsrådet Blombäck (MP) 2:12, 18, 36, 43
Lennart Rohdin (-) 2:15
Robert Johansson (S) 2:16
Michael Stjernström (KD) 2:17
Anna Kettner (S) 2:19, 24
Landstingsrådet Jörnehed (V) 2:25, 29, 32, 60, 62, 64
Landstingsrådet Nyman (KD) 2:26, 31, 91, 93, 95, 113, 115, 121
Helena Bargholtz (FP) 2:27
Hans Lindqvist (C) 2:28, 119
Jessica Ericsson (FP) 2:30, 35
Anna Sehlin (V) 2:37
Karl Henriksson (KD) 2:38
Lennart Kalderén (M) 2:41
Landstingsrådet Andersson (C) 2:42, 47, 79, 81, 83
Stella Fare (FP) 2:44
Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S) 2:48, 50, 52, 97, 102, 105, 110
Landstingsrådet Starbrink (FP) 2:49, 51, 53, 101
Helene Öberg (MP) 2:54, 56, 58
Landstingsrådet Lundquist (M) 2:55, 57, 59, 67, 69, 71
Landstingsrådet Reinfeldt (M) 2:61, 63, 65, 73, 75, 77
Landstingsrådet Larsson (S) 2:66, 68, 70
Annika Hjelm (MP) 2:72, 74, 76
Michel Silvestri (MP) 2:90, 92, 94, 106, 108, 117, 122
Landstingsrådet Rosdahl (M) 2:96, 109
Ninos Maraha (FP) 2:98
Birgitta Sevefjord (V) 2:99
Landstingsrådet Broberg (M) 2:100, 103, 107
Thomas Magnusson (V) 2:104, 118
Anders Lönnberg (S) 2:112, 114, 120
Lars Tunberg (FP) 2:116